

עילוי נשמות

עילוי נשמות

ПРОВОДЫ ДУШИ

עילוי הנשמות הלכות אבילות

סדר תפילות הלויה ואבילות כמנהג בני עדות המזרח

יהודי קוקז

על פי "שלחן ערוך", "ילקות יוסף", סידור יהודי
קוקז "פינחסוב" (1908), סידור "שלמה בן דוד".

מאת אדם דוידוב

מודה אני לפניך יי, אלהי ואלהי אבותי,
שרפואתי ומיתתי בידך, יהי רצון מלפניך
שתרפאני רפואה שלמה, ואם אמות, תהא
מיתתי כפרה על כל חטאים עונות
ופשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי
לפניך, ותן חלקי בגן עדן, וזכני לעולם
הבא הצפון לצדיקים.

מרקו תורני ורוחני יהודי קווקז.

ירושלים

"יבריסקיה סלובודה" (קובא-אורבדג'ן)

חשס"ג

ПРОВОДЫ ДУШИ

ЗАКОНЫ И ОБРЯДЫ ПОХОРОН И ТРАУРА ЕВРЕЕВ КАВКАЗА

На основе “Шулхан Арух”, “Илжут Йосеф”, горско-еврейского сидура Пинхасова (Дербент 1908) и сидура “Шломо бен Давид” в соответствии с традициями горских евреев составил и издал
АДАМ ДАВИДОВ.

**ЦЕНТР ТОРЫ И ДУХОВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ЕВРЕЕВ
КАВКАЗА.**

ИЕРУСАЛИМ.

“ЕВРЕЙСКАЯ СЛОБОДА” (Губа - Азербайджан).

Тел. (Израиль)- 972 - 02 - 6430263

5763 г.

לעילוי נשמה אחי היקר
ויטליק בן איזיק ז"ל
ז' כסלו תשס"ג

מרדכי (נוריק) בן סהלום

*ПОСВЯЩАЕТСЯ СВЕТОЙ ПАМЯТИ
ДОРОГОГО БРАТА*

**ИСАКОВА ВИТАЛИЯ
СЫНА ИЗИКА**

19/09.1980 - 22/11.2002

МАРДАХАЕВ МАРДАХАЙ (НОРИК)

ПРЕДИСЛОВИЕ.

‘Душа человека - светильник Бога . . .’ (Мишлей - 20:27)

Еврейская традиция определяет смерть, как поворотный пункт на пути души человека. Покидая тело, душа разрывает с ним все связи и продолжает существование в другом мире - в мире душ. Душа предстает перед судом и отвечает перед Богом за все выполненное и невыполненное ею в том небольшом промежутке времени, которое ей было даровано для исправления и которое мы называем жизнью.

С потерей тела бессмертная душа, светильник Бога, теряет возможность изменить Приговор, если перед этим не было полного раскаяния, *тэшувы*. Но родные и близкие, скорбящие о ней, в состоянии повлиять на ее дальнейшую судьбу.

В еврейской традиции существует особая система проводов души, которая помогает скорбящим преодолеть отчаяние и бессилие перед лицом смерти, достойно выдержать траур. Облегчая душе умершего переход в мир Божественного Света, мы облегчаем и свою собственную боль.

Из Торы мы узнаем как наши предки исполняли этот обряд: “И пришел Авраам справить траур по Саре и оплакать ее” (Брейшит, 23 . Семь дней длился траур его и семь дней продолжается шива в наше время, согласно *халахе*.

Законы *шлошим* также пришли к нам из Торы:

“И оплакивали Моше сыны Израиля в степях Моава тридцать дней, и закончились дни оплакивания Моше” (*Дварим, 34*).

После смерти величайшего Учителя, главы Санэдрина, Иегуды а-Наси, еврейский народ скорбел о нем двенадцать месяцев. Это *шана* - годовщина.

Существуют общие законы, обязательные для исполнения всеми евреями и есть обычаи, свойственные той или иной общине, сложившиеся на протяжении веков. Обычаи восточных евреев, в том числе и евреев Кавказа, имеют свои особенности.

Настоящий сборник, “*Сидур*”, включает порядок проведения похорон, семи дней (*шива*), тридцати дней (*шлошим*) и годовщины (*шала*) в соответствии с традициями горских евреев и в соответствии с традициями Эрец - Исраэль, которым мы также обязаны следовать.

Чтобы облегчить пользование “*Сидуром*” дана русская транскрипция и перевод для наиболее важных молитв.

טקס הלויה והקבורה

СОПРОВОЖДЕНИЕ ПОХОРОН И ЗАХОРОНЕНИЕ.

Узнав о смерти человека говорим:

Барух даян хаэмет - **בָּרַךְ דָּיָן הָאֵמֶת**

В Израиле (и во многих других странах, где есть еврейские общины) основную подготовку к захоронению выполняют работники специальной службы (“Хевра кадиша”). Покойника омывают и одевают в специально сшитую одежду из белой ткани - “ахирэти” (тахрихим). На мужчину накидывают талит с надорванными кистями “цицит”.

Хоронить надо в день смерти. Следует остерегаться оставить умершего на шаббат или праздничный день незахороненным .

Пока умерший не похоронен, его прямые родственники находятся в состоянии “онэн”, они освобождены от исполнения многих *предписывающих* (но не от запрещающих) заповедей Торы. Не читают утренние благословения, “Шма Исраэль” и молитвы, не благословляют на еду и после еды, но обязаны перед едой с хлебом делать “*нэтилат ядаим*”. Мужчины не возлагают тэфилин.

Законы траура распространяются на:
отца, мать, сына, дочь, мужа, жену, брата , сестру.

Перед захоронением им делают “ *Кэрия* ”
- ножницами или ножом надрезают верхнюю одежду от
горловины вниз (но не в сторону).

Перед “кэрия” следует читать:

**צַדִּיק אַתָּה יְהוָה, וְיִשְׂרָאֵל מְשַׁפָּיִךְ:
צַדִּיק יְהוָה**

Человек, принимающий на себя траур (овиль),
произносит бэраху:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
דִּין הָאֵמֶת.**

БАРУХ АТА, АДОНАЙ, ЭЛОХЭНУ МЕЛЭХ ЫАОЛАМ,
ДАЯН ЫАЭМЕТ.

И руками разрывает ткань дальше на 8 - 10 см. По отцу
или по матери “кэрия” делают на левой стороне, по другим
родственникам - на правой.

*“Шулхан Арух” предлагает делать “кэрия” сразу
после выхода души из тела, что не всегда возможно.*

*В горских общинах “кэрия” делали перед выносом
носилок, у порога дома.*

ТАЙНА СМЕРТИ.

Из книги “Пути возвращения”; Путь Второй.

Рав Гавриэль Давидов.

Иерусалим. 5757 г.

В момент рождения человек плачет, ведь он пришел в этот мир насильно, не по своей воле. И в момент смерти человек плачет - перед ним прокручивается, как видеофильм, вся его жизнь, от момента рождения до его смерти.

Умиравший видит все события и все ошибки и проступки, которые он совершил в своей жизни. А над ним уже стоят три ангела, готовые вести его на суд Царя царей, Всесильного, Всемогущего, Вечного Творца мироздания.

Пока человек жив, он отождествляет себя со своим телом, ублажает его вкусной едой, тратит все свои силы на приобретение множества нужных и ненужных вещей, и забывает о своей душе, пренебрегает ею. Создается прочная связь человека с материальным миром. Поэтому потеря тела означает для него потерю всего, к чему он стремился, всего, что составляло его жизнь.

Когда приходит смерть и тело должно лечь в землю, наступает болезненный и мучительный разрыв этой связи между телом и душой. После этого разрыва душа долго не может отойти от своего тела, а его разложение и гниение приносят дикие мучения.

Тот, кто понимает, что его тело - инструмент души, а сама душа бессмертна, большее внимание уделяет накоплению *мицвот*, которые понадобятся ему в будущем Мире. Потерять тело для такого человека

совсем не означает потерю всего, ведь основа его жизни -духовная.

Нэшама - основная часть души, она и есть наше “Я”.
Цольмин - части души, управляющие нашим духовным обликом, именно они определяют внешний и духовный облик человека.

Нэфэш - часть души, связывающая наше “Я” с телом и управляющая всеми его органами.

Руах - часть души, связывающая наше “Я” с окружающим миром и управляющая нашей речью и чувствами. За тридцать дней до смерти начинается частичное отделение *нэшама* от тела. В это время человек уже может чувствовать приближение смерти.

За час до смерти от человека отходят *цольмин*, поэтому человек начинает терять свой облик.

В момент смерти начинает выходить *нэфэш*, прекращается функционирование всех органов и останавливается кровообращение. Вместе с *нэфэш* выходит и *руах*, поэтому теряются зрение, слух, речь, осязание, вкус. Этот мучительный процесс продолжается трое суток.

После трех дней *нэфэш* покидает тело и в скорби зависает над ним. Но часть *нэфэш* остается в трупе до *Тхият-метим* - воскрешения мертвых.

Семь дней после смерти *нэшама* мечется от могилы до места прежнего пребывания человека. После этого начинается ее подъем в высшие сферы. Поэтому заповедь оплакивать умершего и большинство законов траура длятся именно семь дней.

Спустя тридцать дней происходит ее дополнительный подъем. 12 месяцев *нэшама* то спускается в этот Мир, то поднимается в верхние Миры, то снова спускается “вниз”. А потом она возвращается в Мир душ и теряет всякую связь с материальным миром.



Заповедь проводов считается выполненной, если прошёл в похоронной процессии не менее четырёх шагов. Женщинам не следует принимать участие в траурной процессии.

Минḥаг Эрец Исраэль читать перед захоронением:

צָדִיק אַתָּה יְהוָה. וַיָּשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ: צָדִיק יְהוָה בְּכָל
דְּרָכָיו. וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: צִדְקָתְךָ צָדֵק לְעוֹלָם,
וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: מִשְׁפָּטֵי יְהוָה אֱמֶת. צִדְקוֹ יִחְדּוּ:
בְּאִשֶּׁר דָּבַר מֶלֶךְ שְׁלֹטוֹן. וּמִי יֹאמַר לוֹ מָה תַעֲשֶׂה:
וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יִשִּׁיבֵנוּ. וְנִפְשׁוּ אֹתָהּ וַיַּעַשׂ: הַצּוֹר
תָּמִים פָּעֵלוֹ, כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט. אֵל אֱמוּנָה וְאִין
עוֹל, צָדִיק וַיָּשָׁר הוּא: דִּין הָאֱמֶת שִׁפְט צָדֵק וְאֱמֶת.
בְּרוּךְ דִּין הָאֱמֶת כִּי כָל מִשְׁפָּטֶיךָ צָדֵק וְאֱמֶת.

Раввин, ведущий похороны, читает:

עֲקֵבִיָּא בֶן מַהֲלַלְאֵל אוֹמֵר: הִסְתַּכַּל בְּשִׁלְשָׁה
דְּבָרִים וְאִי אַתָּה בָּה לִיְדֵי עֲבָרָה: דַּע מֵאִין
בָּאת, וּלְאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ, וּלְפָנַי מִי אַתָּה
עֹתִיד לָתֵן דִּין וְחֶשְׁבוֹן. מֵאִין בָּאת? מִטְּפָה
סְרוּחָה. וּלְאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ? לְמָקוֹם עֶפֶר, רָמָה
וְתוֹלְעָה. וּלְפָנַי מִי אַתָּה עֹתִיד לָתֵן דִּין
וְחֶשְׁבוֹן? לְפָנַי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא.

Акавия, бен Магалалель, говорил: "Вдумайся в три вещи и ты никогда не согрешишь: знай, из чего ты произошел, куда идёшь и перед кем должен будешь давать оправдание и отчёт. Из чего ты произошёл? - Из зловонной капли. Куда идёшь? - Туда, где прах и черви. Перед кем должен будешь держать ответ и давать отчёт? - Перед Царём царей, святым, да будет Он благословен!"

Говорим кадиш "Аль Исразль".

Перед захоронением читаем мизмор (תהלים 138)

91

Для талмидей- хахамим и для тех, кто совершал великие деяния во славу Торы и еврейского народа проводим обряд "Шева акафот".

Согласно традиции горских евреев “Красной Слободы” носилки с телом умершего устанавливают на постаменте в помещении “Хевра кадиша” ногами к выходу и все провожающие собираются вокруг. Авелим стоят с противоположной стороны, лицом к носилкам и к собравшимся. Ведущий похороны, и его помощники, если такие есть, читают мизмор 91 и шесть мизморим “Шир хамаалот”.

יֵשֶׁב בְּסֶתֶר עֲלִיּוֹן בְּצֶל שְׁדֵי יְתִלּוּנָן: אָמַר לַיהוָה
 יֵאָדָרְנָה מַחְסֵי וּמַצֻּדֹתַי אֱלֹהֵי אֲבֹטֹתָיו: כִּי
 הוּא יִצִּילֵךְ מִפֶּחַ יְקוֹשׁ מִדְּבַר הַזֹּת: בְּאִבְרָתוֹ אֶסֶף
 לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תִּחְסֶה צִנָּה וְסִתְרָה אִמְתּוֹ: לֹא-
 תִירָא מִפֶּחַד לַיְלָה מִחֵץ יַעוֹף יוֹמָם: מִדְּבַר בְּאִפֶּל
 יִהְלֹךְ מִקָּטָב יִשׁוּד צִהָרִים: יִפֹּל מִצִּדְךָ אֶלְפָּה וּרְבֵבָה
 מִיִּמִּינְךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תִּבְיֹט וְשִׁלְמָת
 רָשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי-אַתָּה יְהוָה יֵאָדָרְנָה מַחְסֵי עֲלִיּוֹן
 שְׂמֹתָ מְעוֹנָךְ: לֹא-תֵאָנֶה אֵלֶיךָ רָעָה וְזָנֶע לֹא-יִקְרַב
 בְּאִהְלֶךְ: כִּי מִלֵּאכָיו יִצְוֶה לָךְ לְשֹׁמְרֶךָ בְּכָל-
 דְּרָכֶיךָ: עַל-כַּפִּים יִשְׁאֹנֶה פֶּן-תִּגָּף בְּאֶבֶן רִגְלֶךָ:

על-שחל ופתן תדרך תרמם כפיר ותנין: כי כי
חשק ואפלטו אשגבהו כי-ידע שמי: יקראני |
ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו: ארך
ימים אשביעהו ואראהו בישועתי:

קכח * שיר המעלות אשרי כל-ירא יהוה
ההלך בדרךיו: ג יגיע כפיד כי
תאכל אשריד וטוב לה: ג אשתך | כגפן
פריה בירכתי ביתך בניה כשתלי זיתים
סביב לשלחנה: ד הנה כרבן יכרך גבר
ירא יהוה: ה יברכך יהוה מציון וראה
בטוב ירושלם כל ימי חניך: ו וראה-בנים
לבניה שלום עלי-שראל:

קכ * שיר המעלות אל-יהוה בצרתה לי
קראתי ויענני: ג יהוה הצילה נפשי
משפת-שקר מלשון רמיה: ג מה-יתן לה
ומה-יסיף לה לשון רמיה: ד חצי גבור
שנונים עם גחלי רתמים: ה אויה-לי פיר
גרתתי משך שכנתי עם-אחלי קדר: ו רבת
שכנה-לה נפשי עם שונא שלום: ז אנני
שלום וכי אדבר המה למלחמה:

קכד א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לַיהוָה
 שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר-נָא יִשְׂרָאֵל: ב לַיהוָה
 יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוֹם עָלֵינוּ אָדָם: ג אֲזִי
 חַיִּים בִּלְעֻנּוֹ בְּחֶרֶת אַפָּם בָּנוּ: ד אֲזִי
 הַמִּיִּם שִׁטְפוּנוּ נִחַלָה עֵבֶר עַל-נַפְשֵׁנוּ:
 ה אֲזִי עֵבֶר עַל-נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּירוּנִים:
 ו בָּרוּךְ יְהוָה שֶׁלֹּא נִתְּנָנוּ טָרֶף לְשֹׁנֵיהֶם:
 ז נַפְשֵׁנוּ כַּצֶּפֶר נִמְלְטָה מִפֶּחַ יוֹקְשִׁים הַפֶּחַ
 נִשְׁכַּר וְאַנְחָנוּ נִמְלְטָנוּ: ח עֲזָרְנוּ בַשֵּׁם יְהוָה

קכב א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שְׁמַחְתִּי
 בְּאֹמְרִים לִי בֵּית יְהוָה נִלְקָה:
 ג עֲמֻדֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרֶיךָ יְרוּשָׁלַם:
 ד יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחִבְּרָה-לָהּ יַחְדּוּ:
 ה שָׁשׂוּ עָלֶיךָ שְׂבָטִים שְׂבָטֵי-יְהוָה עֲדוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל לְהַדּוֹת לְשֵׁם יְהוָה: ו כִּי שָׁמָּה |
 יֵשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹת לְבֵית דִּין:
 ז שֶׁאֵלֶּיךָ שָׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁלִיךְ אֶהְבִּיךָ:
 ח יְהִי-שָׁלוֹם בְּחִילֶךָ שְׁלֹחַ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ:
 ט לְמַעַן אֶחָי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה-נָא שָׁלוֹם בְּךָ:
 י לְמַעַן בֵּית-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב
 לָךְ:

קלא * שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יְהוּדָה | לְאַגְבֵּה
 לְבִי וְלֹא-רָמּוּ עֵינַי וְלֹא-הִלַּכְתִּי |
 בְּגִדְלוֹת וּבְנִסְלָאוֹת מִמֶּנִּי: ג אִם-לֹא
 שְׂוִיתִי | וְדוֹמַמְתִּי נִפְשִׁי כְּגִמְלָה עָלַי אִמּוֹ
 כְּגִמְלָה עָלַי נִפְשִׁי: ג יַחַל יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵיהוּ

כהה הפוסח ירחן על מלך המשיח ועל הכהן אשר יהיה ביסיו. פה שוב
 ומה נעים שבת אחים גם-יחד.

קלג * שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הַגָּה מִה־טוֹב
 וּמִה־נְעִים שֵׁבֶת אֲחִים גַּם-יַיְחָד:
 ג כַּשֶּׁמֶן הַטוֹב | עַל-הָרֹאשׁ יִרָד עַל-הַלֶּקֶן
 זָקֵן-אֶהְיֶה שְׂיִירָד עַל-פִּי מִדֹּתָיו: ג כָּטֹל
 תִּרְמֹז שְׂיִירָד עַל-הָרָרִי צִיּוֹן כִּי שָׁם | צִוְּה
 יְהוָה אֶת-הַבְּרָכָה חַיִּים עַד-הָעוֹלָם:

Ведущий похороны читает кадиш "...ehe шлама раба..." и один из авелим даёт габаю общины символическую плату за землю и ведущий оповещает всех что на имя умершего (произносится имя его и имя отца его), да упокоится он с миром, внесена такая-то сумма и приглашает всех присутствующих после захоронения принять участие в "Сеудат хавраа".

После этого поднимают носилки и несут к приготовленному месту захоронения.

Входя на кладбище произносим:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
אֲשֶׁר יָצַר אֶתְכֶם בְּדִין, וְזוֹן וְכָלְכָל אֶתְכֶם
בְּדִין, וְהָמִית אֶתְכֶם בְּדִין, וַיּוֹדַע מִסְפָּר
כּוֹלְכֶם בְּדִין, וְהוּא עֲתִיד לְהַחְיֹתְכֶם
וּלְהַקְיִמְכֶם בְּדִין.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מַחְיֵה הַמֵּתִים.

Благословен Ты, Господь, Бог наш, Царь Вселенной, Который сотворил вас по справедливости, давал вам пищу, обеспечивал по справедливости и умертвил вас по справедливости; и Он знает о каждом из вас всех по справедливости, и в будущем оживит и воскресит вас по справедливости.

Благословен, Ты, Господь, воскрешающий мёртвых.

Когда могилу засыпаем землёй, читаем три раза

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית. וְהַרְבֵּה לְהָשִׁיב
אָפוֹ, וְלֹא יַעֲד כָּל חַמָּתוֹ: וּמִסִּים:
וְכִפֹּר אֲדָמָתוֹ עִמּוֹ:

*Vəhu raḥum yekaper avon vəlo yisḥit. Vəhurbə ləhašiv
apo vəlo yir kol haḥamto. (u don.)*

Vəhupər admatō amō.

После захоронения, минחג Эрец Исраэль читать: мизмор “ Михтам ле Давид”, “Ашкава”, кадиш и “Цидук хадин”, который читается также все семь дней траура.

טז * מִכְתָּם לְדָוִד שִׁמְרָנִי אֵל פִּי־חֲסִין
 בָּךְ: נ אִמְרָת לַיהוָה אֲדַנִּי אֶן
 טוֹבָתִי בַל־עֲלִיד: ג לְקִדּוּשִׁים אֲשֶׁר־בָּאוּ
 הִמָּה וְאֲדִירִי כָל־חֲסִצִּי־בָם: ד יְרֵ
 עֲצָבוֹתָם אַחֲר מָהְרוּ בַל־אֶסִּיד נִסְכֵּי
 מִדָּם וְבַל־אֶשָּׂא אֶת־שְׁמוֹתָם עַל־שִׁפָּה
 ה יְהוָה מִנֶּת־חֲלָקִי וְכוֹסִי אֶתָּה תּוֹמַ
 גּוֹרֲלִי: ו חֲבָלִים נִפְלֹא־לִי בְנַעֲמִים אֶת־נַחֲלִי
 שִׁפְרָה עָלִי: ז אֶבְרָךְ אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲצֵ
 אֶת־לֵילֹת יִסְרוֹנִי כְלִיֹּתִי: ח שְׂוִיתִי יְהוָה
 לְנִגְדִי תָמִיד כִּי מִיִּמִּינִי בַל־אֶמּוֹט: ט לִבִּי
 שָׂמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי אֶת־בְּשָׁרִי יִשְׂ
 לָבָטַח: י כִּי א לֹא־תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשֵׁן
 לֹא־תִתֵּן חֲסִידֶךָ לִרְאוֹת שַׁחַת: יא תּוֹדִיעַ
 אֶרַח חַיִּים שֹׁבַע שְׂמֵחוֹת אֶת־פָּנֶיךָ נַעֲמִ
 בְּיָמֶיךָ נִצַּח:

МИХТАМ ЛЕ ДАВИД. КИ ХАСИТИ ВАХ. АМАРТ ЛА-АДОНАЙ: АТА ТОВАТИ БАЛЬ АЛЕЙХА. ЛИ-КЭДОШИМ, АШЕР БА-АРЕЦ НЭМА, ВЭ-АДИРЕЙ КОЛЬ ХЭФЦИ-ВАМ. ИРБУ АЦЕВОТАМ АХЭР МАНАРУ, БАЛ-АСИХ НИСКЕНЭМ МИ-ДАМ, У-ВАЛ ЭСА - ЭТ ШЕМОТАМ АЛЬ-СЭФАТАЙ. АДОНАЙ, МЭНАТ ХЭЛКИ ВЭ-ХОСИ, АТА ТОМИ ГОРАЛИ. ХАВАЛИМ НАФЛУ ЛИ БАН-ИМИМ, АФ НАХАЛАТ ШАФРА - АЛАЙ. АВАРЕХ ЭТ - АДОНАЙ, АШЕР ЕАЦАНИ, АФ ЛЕ-ЛОТ ИСРУНИ КИЛ-ЙОТАЙ.

ШИВИТИ АДОНАЙ ЛЕ-НЕГДИ ТАМИД, КИ МИМИНИ БАЛ ЭМОТ. ЛАХЭН САМАХ ЛИБИ ВА-ЙАГЕЛ КЕВОДИ, АФ БЭСАРИ ИШКОН ЛА-БЭТАХ. КИ ЛО ЙААЗОВ НАФШИ ЛИШ-ОЛ, ЛО ТИТЭН ХАСИДХА ШАХАТ. ТОДИЕНИ ОРАХ ХАИМ, СОВА СЭМАХОТ ЭТ-ПАНЭХА, НЭИМОТ БИМИНХА НЭЦАХ.

Михтам ле Давид. Храни меня, Бог, ибо я на Тебя полагаюсь. Душа моя сказала Господу: "Ты - Владыка мой. Я не достоин заботы Твоей, как были достойны её святые, что уже в земле, но изо все сил я стремлюсь стать таким, какими были они. Пусть умножатся страдания тех, кто подкупал чужих богов - я не буду кропить их кровью, имя их не произнесу. Господь - доля моя и участь моя. Ты поддерживаешь меня на путях моих. Выпавший мне удел - прекрасен, участь моя по душе мне. Благословляю Господа, Который наставляет меня, который дал мне совесть, чтобы мучала меня по ночам. Я всегда ощущаю, что Господь предо мной; Он рядом со мной, чтобы не споткнулся я. Поэтому радуется сердце моё, веселится душа моя, а сам я пребываю в спокойствии. Ибо Ты не оставишь душу мою в могиле, не дашь преданному Тебе увидеть бездну. Укажи мне дорогу к вечной жизни, к радости лицезрения Лица Твоего. Вечное счастье в деснице Твоей.

После захоронения читает сын для отца или для матери:

קדיש ד"הוא עתיד

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה. אָמֵן (אמת)
דְּהוּא עֲתִיד לְחַדְתָּא עֲלֵמָא, וְלֹאֲחִיָּאָה מְתִיא,
וְלִשְׁכָּלְלָא הֵיכְלָא וְלִמְפָּרַק חֵיָּא, וְלִמְבַּנָּא
קִרְתָּא דִירוּשָׁלַם, וְלִמְעַקֵּר פּוֹלְחָנָא דְאַלִּילִיא
מֵאַרְעָא וְלֹאֲתַבָּא פּוֹלְחָנָא יִקִּירָא דְשְׁמִיא
לְחַדְרִיה וְזִיוִיה וְקָרִיה. אָמֵן (אמת וכן יהי רצון)

בְּחֵיכּוֹן וּבִיוִמִיכּוֹן וּבְחֵי דְכָל בֵּית
יִשְׂרָאֵל, בְּעֶגְלָא וּבְזִמָּן קָרִיב, וְאָמְרוּ אָמֵן.
אָמֵן (אמת וכן יהי רצון)

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וְלְעָלְמֵי
עָלְמִיא. יְתַבְּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם
וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלָּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ
דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמֵן (אמת).

לְעֵלָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא, שִׁירְתָּא, תְּשַׁבְּחָתָא
וְנַחֲמָתָא דְאַמִּירָן בְּעֲלֵמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן.
אָמֵן (אמת).

תְּתַכְּלִי חֲרָבָא, וְכַפְנָא, וּמוֹתָנָא, וּמִרְעִין
בִּישְׁתִּין יַעֲדִי מִנָּנָא וּמִנְכוֹן וּמַעַל עֲמִיהַ יִשְׂרָאֵל,
וְאָמְרוּ אָמֵן. אָמֵן (אמת וכן יהי רצון)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא. חַיִּים וְשָׁבַע
 וַיִּשְׁוּעָה וַנְּחֻמָּה וְשִׁזְבָּא וַרְפוּאָה וְגֵאֻלָּה
 וְסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרוּחַ וְהַצְלָה. לָנוּ וּלְכָל-עַמּוֹ
 יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן. (אמת וכן יהי רצון)
 עוֹשֶׂה שְׁלֹם בְּמִרוּמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה
 שְׁלֹם עֲלֵינוּ. וְעַל כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ
 אָמֵן. (אמת וכן יהי רצון)

КАДИШ ("дэһу атид")

ЙИТГАДАЛ ВЭЙИТКАДАШ ШЭМЭ РАБА. ДЭҺУ
 АТИД ЛЕХАДТА АЛЬМА, УЛЕХАЙЯА МЕТАЯ,
 УЛЬШАХЛАЛА ЁЕХАЛА, УЛЬМИФРАК ХАЙАА,
 УЛЬМИВНЕ КАРТА ДИРУШЭЛЕМ, УЛЬМЕАКАР
 ПУЛЬХАНА ДЭАЛИЛАЯ МЭАР-А УЛ-АТВА
 ПУЛЬХАНА ЙАКИРА ДИШМАЯ ЛЕҲАДРЕ ВЭЗИВЕ
 ВИКАРЕ. (АМЕН!)

БЭХАЕЙХОН УВЙОМЕХОН УВХАЕЙ ДЭХОЛ БЕТ
 ИСРАЭЛЬ, БААГАЛА УВИЗМАН КАРИВ, ВЭИМРУ
 АМЕН. (АМЕН!)

ЕҲЭ ШЭМЭ РАБА МЭВАРАХ ЛЕАЛАМ УЛЕАЛМЭ
 АЛМАЯ. ЙИТБАРАХ, ВЭЙИШТАБАХ, ВЭЙИТПААР,
 ВЭЙИТРОМАМ, ВЭЙИТНАСЭ, ВЭЙИТҲАДАР,

ВЭЙИТ-АЛЕ ВЭЙИТ^הАЛАЛЬ, ШЭМЭ ДЭКУДША
БЭРИХ ^הУ. (АМЕН!)

ЛЕЭЛА МИН КОЛЬ БИРХАТА, ШИРАТА,
ТИШБЭХАТА ВЭНЭХАМАТА, ДААМИРАН БЭАЛМА,
ВЭИМРУ АМЭН. (АМЕН!)

ТИТКЭЛИ ХАРБА, ВЭХАФНА, УМОТНА, УМАР-ИН
БИШИН ЙЯДЕ МИНАНА УМИНХОН УМЕАЛЬ АМЕ
ИСРАЭЛЬ, ВЭИМРУ АМЭН. (АМЕН!)

Е^הЭ ШЭЛАМА РАБА МИН ШЭМАЯ, ХАЙИМ
ВЭСАВА, ВИШУА ВЭНЭХАМА, ВЭШЭЗАВА, УРФУА
УГ-УЛА, УСЛИХА ВЭХАПАРА, ВЭРЭВАХ
ВЭ^הАЦАЛА, ЛАНУ УЛ-ХОЛ АМО ИСРАЭЛЬ, ВЭИМРУ
АМЭН. (АМЕН!)

ОСЭ ШАЛОМ БИМРОМАВ, ^הУ БЭРАХАМАВ ЯАСЭ
ШАЛОМ АЛЕНУ, ВЭАЛЬ КОЛЬ АМО ИСРАЭЛЬ,
ВЭИМРУ АМЭН. (АМЕН!)

В дальнейшем, в течение года авелим читают "Кадिश
ятom". После изучения мишны следует читать кадиш "Аль
Исразель", который приводится ниже. "Кадिश ятом" - без
выделенной вставки.

קדיש על ישראל

יְתַגְדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִי רַבָּא. אָמֵן (אמת) בְּעֶלְמָא דִּי
בְּרָא כְרַעוּתִיהּ וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתִיהּ. וַיַּצְמַח פְּרִקְנִיהּ. וַיִּקְרַב
מְשִׁיחִיהּ. אָמֵן (אמת וכן יהי רצון)
בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא
וּבְזֶמַן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן. אָמֵן (אמת וכן יהי רצון)

יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא לְעָלְמִי עֲלִמְיָא יִתְבָּרַךְ.
וְיִשְׁתַּבֵּךְ. וְיִתְפָּאֵר. וְיִתְרוֹמֵם. וְיִתְנַשֵּׂא. וְיִתְהַדָּר. וְיִתְעַלֶּה.
וְיִתְהַלָּל שְׁמִיָּה דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמֵן (אמֵת)
לְעִילָא מִן כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבַּחְתָּא וְנִחְמַתָּא.
דְּאִמִּירָן בְּעֻלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן. אָמֵן (אמֵת)

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל-תַּלְמִידֵי
תַּלְמִידֵיהוֹן. דְּעִסְקִין בְּאוֹרֵיתָא קֹדְשָׁתָא. דִּי בְּאַתְרָא
הָדִין וְדִי בְּכָל-אַתְר וְאַתְר. יְהֵא לָנָא וְלָהוֹן וְלָכוֹן חֲנָא
וְחֻסְדָּא וְרַחֲמִי. מִן קֳדָם מְאִרֵי שְׁמִיָּא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ
אָמֵן. אָמֵן (אמֵת וְכֵן יְהִי רְצוֹן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמִיָּא. חַיִּים וְשָׁבַע וְיִשׁוּעָה
וְנִחְמָה וְשִׁיזְבָּא וְרַפּוּאָה וְגִאֲלָה וְסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרוּחַ
וְהַצְלָה. לָנוּ וְלְכָל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן.
אָמֵן (אמֵת וְכֵן יְהִי רְצוֹן)
עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמֵיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם
עָלֵינוּ. וְעַל כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן.
אָמֵן (אמֵת וְכֵן יְהִי רְצוֹן)

ЙИТГАДАЛ ВЭЙИТКАДАШ ШЭМЭ РАБА. (АМЭН!)
БЭАЛМА ДИ-ВЭРА ХИР-УТЭ, ВЭЯМЛИХ МАЛХУТЭ,
ВЭЯЦМАХ ПУРКАНЭ, ВИКАРЭВ МЭШИХЭ. (АМЭН!)
БЭХАЕХОН УВ-ЁМЭХОН, УВ-ХАЕ ДЭХОЛЬ БЭТ
ИСРАЭЛЬ, БААГАЛА УВИЗМАН КАРИВ, ВЭИМРУ АМЕН.
(АМЭН!)

ЕҺЭ ШЭМЭ РАБА МЭВАРАХ ЛЕАЛАМ ЛЕАЛМЭ АЛМАЯ.
ЙИТБАРАХ, ВЭЙИШТАБАХ, ВЭЙИТПААР, ВЭЙИТРОМАМ,
ВЭЙИТНАСЭ, ВЭЙИТЪАДАР, ВЭЙИТ-АЛЕ ВЭЙИТЪАЛАЛЬ,
ШЭМЭ ДЭКУДША БЭРИХ ҺУ. (АМЭН!)

ЛЕЭЛА МИН КОЛЬ БИРХАТА, ШИРАТА, ТИШБЭХАТА
ВЭНЭХАМАТА, ДААМИРАН БЭАЛМА, ВЭИМРУ АМЭН.
(АМЭН!)

ЕҺЭ ШЭЛАМА РАБА МИН ШЭМАЯ, ХАЙИМ ВЭСАВА,
ВИШУА ВЭНЭХАМА, ВЭШЭЗАВА, УРФУА УГ-УЛА,
УСЛИХА ВЭХАПАРА, ВЭРЭВАХ ВЭЪАЦАЛА,
ЛАНУ УЛ-ХОЛ АМО ИСРАЭЛЬ, ВЭИМРУ АМЭН. (АМЭН!)

ОСЭ ШАЛОМ БИМРОМАВ, ҺУ БЭРАХАМАВ ЯАСЭ
ШАЛОМ АЛЕНУ, ВЭАЛЬ КОЛЬ АМО ИСРАЭЛЬ, ВЭИМРУ
АМЭН. (АМЭН!)

Кадш

в горско-еврейской транскрипции:

ЕТГАДАЛ ВАЕТГАДАШ ШАМИ РАБО. (ОМИН!)

БА-АЛМО ДИ, БОРО ХИР-УТИ, ВАЯМЛИХ МАЛХУТИ,
ВАЯСМАХ ПУРГОНИ, ВИГОРИВ МАШИХИ, БАХАЕХУН
УВЮМИХУН УВХАЕ ДАХОЛ БИТ ЕСРОИЛ, БААГОЛО
УВИЗМАН ГОРИВ, ВАИМРУ ОМИН. (ОМИН!)

ЯИ ШАМИ РАБО МАВОРАХ ЛААЛОМ ЛААЛМИ
АЛМАЕ. ЕТБОРАХ, ВАЕШТАБАХ, ВАЕТПОАР,
ВАЕТРУМОМ, ВАЕТНАСИ, ВАЕТ-ОДОР, ВАЕТ-АЛИ ВАЕТ-
ОЛОЛ, ШАМИ ДЕГУДШО БАРИХ У. (ОМИН!)

ЛАИЛО МИН КОЛ БИРХОТО, ШИРОТО, ТИШБОХОТО,
ВАНИХОМОТО, ДААМИРАН БААЛМО ВАИМРУ ОМИН.
(ОМИН!)

Вставка "Аль Исразль":

АЛ ИСРОИЛ, ВААЛ РАБОНОН, ВААЛ ТАЛМИДИОН,
ВААЛ КОЛ ТАЛМИДИ ТАЛМИДИОН ДЯТВИН ВААСТИН
БАУРАЙТО ГАДИШТО ДИ БААТРО ОДИН ВАДИ БАХОЛ
АТАР ВААТАР. ЯИ ЛОНО УЛ-УН УЛХУН ШАЛАМО ХИНО
ВАХИСДО ВАХАЕ АРИХИ

УМЗУНИ РАВИХИ ВАРАХАМИ МИН ГОДОМ ИЛО-О
МОРИ ШАМАЕ ВААР-О ВАИМРУ ОМИН. (ОМИН!)

ЯИ ШАЛОМО РАБО МИН ШАМАЕ ХАИМ ВАСОВО
ВИШУ-О ВАНИХОМО ВАШИЗОВО УРФУО УГУЛО УСЛИХО
ВАХАПОРО ВАРИВАХ ВААСОЛО ЛОНУ УЛХОЛ АМУ
ЕСРОИЛ ВАИМРУ ОМИН. (ОМИН!)

УСИ ШОЛОМ БИМРУМОВ У БАРАХАМОВ ЯАСИ
ШОЛУМ ОЛИНУ ВААЛ КОЛ АМУ ЕСРОИЛ ВАИМРУ ОМИН.
(ОМИН!)

השכבה לאיש

טוב שם משמן טוב, ויום המות מיום הולדו:
סוף דבר הכל נשמע, את-האלהים ירא ואת-
מצותיו שמור, כי-זה כל-האדם: יעלזו חסידים
בכבוד, ירננו על משכבותם:

המרחם על כל-בריותיו הוא יחוס ויחמל
וירחם על נפש רוח ונשמה של (פלוגי בן פלוגי)
רוח יהוה תנחנו בגן עדן, הוא וכל בני ישראל
השוכבים עמו בכלל הרחמים, והסליחות, וכן יהי
רצון ונומר אמן.

ҺАШКАВА (Для мужчин)

ТОВ ШЕМ МИШЭМЕН ТОВ, ВЭЁМ ҺАМАВЕТ
МИЁМ ҺИВАЛДО. СОФ ДАВАР ҺАКОЛЬ НИШМА,
ЭТ ҺАЭЛОИМ ЕРА ВЭЭТ-МИЦВОТАВ ШЭМОР, КИ-
ЗЭ КОЛЬ-ҺААДАМ. ЯЛЕЗУ ХАСИДИМ БЭХАВОД,
ЕРАНЭНУ АЛЬ-МИШКЭВОТАМ.

ҺАМЭРАХЭМ АЛЬ КОЛЬ-БЭРИЁТАВ, ҺУ ЯХУС
ВЭЯХМОЛЬ ВИРАХЭМ АЛЬ НЭФЕШ РУАХ
УНЭШАМА ШЭЛЬ (произн. имя) РУАХ АДОНаЙ
ТЭНИХЭНУ БЭГАН ЭДЭН, ҺУ ВЭХОЛЬ БЭНЭ
ЙИСРАЭЛЬ ҺАШОХЭВИМ ИМО БИХЛАЛЬ
ҺАРАХАМИМ ВЭҺАСЭЛИХОТ, ВЭХЭН ЕҺИ РАЦОН
ВЭНОМАР АМЭН.

השכבה לאשה

אִשָּׁת-חַיִּל מִי יִמָּצֶה, וְרָחֵק מִפְּנִינִים
מְכַרָּה: שֶׁקָּר הָחַן וְהַבֵּל הַיָּפִי, אִשָּׁה יְרֵאת-
יְהוָה הִיא תִתְהַלֵּל: תָּנוּ-לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיהָ, וִיהַלְלוּהָ
בְּשִׁעְרִים מַעֲשִׂיהָ:

הַמֵּרַחֵם עַל כָּל-בְּרִיּוֹתָיו הוּא יַחוּס וַיַּחְמַל
וַיִּרְחַם עַל נַפְשׁ רֹחַ וְנִשְׁמָה שֶׁל (פְּלוּנִי בַת פְּלוּנִי)
רֹחַ יְהוָה תִּנְחָנָה בְּגֵן עֵדֶן, הִיא וְכָל בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל
הַשׁוֹכְבוֹת עִמָּה בְּכָלֵל הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת, וְכֵן יְהִי
רְצוֹן וְנוֹמַר אָמֵן.

ҺАШКАВА (Для женщин)

ЭШЕТ-ХАЙИЛЬ МИ ЙИМЦА, ВЭ РАХОК МИПЭНИНИМ
МИХРА. ШЭКЭР ҺАХЭН ВЭҺЭВЭЛЬ ҺАЁФИ. ИША
ЙИРЪАТ-АДОНАЙ ҺИ ТИТҺАЛАЛЬ. ТЭНУ-ЛА МИПЭРИ
ЯДЭҺА. ВИҺАЛЕЛУҺА ВАШЭАРИМ МААСЭҺА.

ҺАМЭРАХЭМ АЛЬ КОЛЬ-БЭРИЁТАВ, ҺУ ЯХУС
ВЭАХМОЛЬ ВИРАХЭМ АЛЬ НЭФЕШ РУАХ
УНЭШАМА ШЭЛЬ (произн. имя) РУАХ АДОНАЙ
ТЭНИХЭНА БЭГАН ЭДЭН, ҺИ ВЭХОЛЬ БЭНОТ
ЙИСРАЭЛЬ ҺАШОХЭВОТ ИМА БИХЛАЛЬ
ҺАРАХАМИМ ВЭҺАСЭЛИХОТ, ВЭХЭН ЕҺИ РАЦОН
ВЭНОМАР АМЭН.

Завершая обряд похорон, ведущий читает:

בְּלֶע הַמּוֹת לְנֶצַח וּמָחָה אֲדֹנִי אֱלֹהִים דְּמָעָה
מֵעַל כָּל-פָּנִים, וְחָרַפְתָּ עִמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל-הָאָרֶץ,
כִּי יְהוָה דִּבֶּר: יַחֲיוּ מִתִּיָּה, נִבְלָתִי יִקְוִמוּן, הֶקִּיצוּ
וְרִנְנוּ שְׂכָנֵי עֶפְרָי, כִּי טַל אֹרֶת טָלָה, וְאָרֶץ רִפְאִים
תִּפְּיִל: וְהוּא רַחוּם יִכַּפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית.
וְהִרְבֵּה לְהָשִׁיב אָפּוֹ, וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ:
וּבִירוֹשָׁלַם תִּנְחָמוּ:

БИЛА ЂАМАВЕТ ЛАНЭЦАХ, УМАХА АДОНАЙ
ЭЛОЂИМ ДИМ-А МЭАЛЬ КОЛЬ-ПАНИМ, ВЭХЭРПАТ
АМО ЯСИР МЭАЛЬ КОЛЬ-ЂААРЕЦ, КИ АДОНАЙ
ДИБЕР, ЂИХ-Ю МЭТЭХА, НЭВЭЛАТИ ЕКУМУН,
ЂАКИЦУ ВЭРАНЭНУ ШОХЭНЭ АФАР, КИ ТАЛЬ
ОРОТ ТАЛЕХА, ВААРЭЦ РЭФАИМ ТАПИЛЬ.

ВЭЂУ РАХУМ ЕХАПЭР АВОН ВЭЛО ЯШХИТ,
ВЭЂИРБА ЛЕЂАШИВ АПО, ВЭЛО ЯИР КОЛЬ
ХАМАТО.

УВИРУШАЛАЙИМ ТЭНУХАМУ.



ШИВЪА - СЕМЬ ДНЕЙ ТРАУРА

С момента захоронения, с этого дня, начинается
отсчёт семи дней траура.

Покидая кладбище, все участвовавшие в
захоронении, должны омыть руки. Обычно руки
омывают у входа в дом скорбящих. После
захоронения следует дать цэдаку, пожертвование
бедным.

После похорон друзья устраивают для скорбящих,
авелим, "трапезу сочувствия" - *сеудат **навраа***. Очень
важно, чтобы продукты для этой трапезы были
куплены сочувствующими. Так было всегда в
традиции горских евреев.

לימוד משניות ИЗУЧЕНИЕ МИШНЫ

Все семь дней траура скорбящие не изучают Тору, но изучение **“Мишны”** теми, кто пришел разделить с ними горе, ставится в заслугу душам умерших.

Перед траурной трапезой и дальнейшем, все семь дней скорби, **“шивъа”**, читаем **“Мишнайт”** на имя умершего, один из разделов Мишны - **“Микваот” (Нафаль...)**, кадиш **“Аль Исразель”** и особую молитву **“Ehi рацон...”**

Как правило, на первую еврейскую букву имени читаем соответствующую мишну. При этом следует назвать полное имя умершего и имя его отца или матери, например, **“Ле илуй нэшама Шимон бен Ицхак (бен Ривка)”** или **“Ривка бат Ицхак (Нафтали)”**,

На все последующие буквы имени читаем соответствующий стих из 119 **(קִי)** мизмора Теилим, **“Альфа- бэта”**.

Если умерший имел несколько имен, читаем на основное имя, данное им при рождении, но называем также и то имя, которым его называли последнее время.

Если имя нееврейское, следует тщательно проверить транскрипцию его написания на иврите.

אלו דברים שאין להם שעור: הפאה,
והכפורים, והראיון, וגמילות
חסדים, ותלמוד תורה. אלו דברים
שאדם אוכל פרותיהן בעולם הזה
והקרן קיימת לו לעולם הבא: כבוד אב
ואם, וגמילות חסדים, והבאת שלום
בין אדם לחברו; ותלמוד תורה כנגד
כלם: ב. אין פוחתין לפאה מששים,
ואף על פי שאמרו: אין לפאה שעור.
הכל לפי גדל השדה, ולפי רב העניים,
ולפי רב הענוה: ג. נותנין פאה מתחלת
השדה ומאמצעה. רבי שמעון אומר:
ובלבד שיתן בסוף כשעור. רבי יהודה
אומר: אם שיר קלח אחד, סומך לו
משום פאה; ואם לאו, אינו נותן
אלא משום הפקר: ד. כלל אמרו
בפאה: כל שהוא אכל ונשמר, וגדוליו
מן הארץ, ולקטתו כאחת, ומכניסו
לקיום — חייב בפאה. והתבואה

וְהַקְטָנוּת בְּכָל הַזֶּה: וּבְאֵלָן:
הָאוֹג, וְהַחֲרוּבִין, וְהָאֲגוּזִים, וְהַשְּׁקָדִים,
וְהַגָּפְנִים, וְהָרְמוֹנִים, וְהַזֵּיתִים,
וְהַתְּמָרִים — חֵיבִין בְּפֶאֱהָ: לְעוֹלָם
הוּא נוֹתֵן מְשׁוּם פֶּאֱהָ וּפָטוּר מִן
הַמַּעֲשׂוֹת עַד שִׁמְרָח. וְנוֹתֵן מְשׁוּם
הַפֶּקֶר וּפָטוּר מִן הַמַּעֲשׂוֹת עַד
שִׁמְרָח. וּמֵאֲכִיל לְבִהְמָה וְלַחֲיָה
וְלַעוֹפוֹת וּפָטוּר מִן הַמַּעֲשׂוֹת עַד
שִׁמְרָח. וְנוֹטֵל מִן הַגֶּרֶן וְזוֹרֵעַ וּפָטוּר
מִן הַמַּעֲשׂוֹת עַד שִׁמְרָח; דְּבָרֵי רַבִּי
עֲקִיבָא. כֹּהֵן וְלוֹי שֶׁלְקָחוּ אֶת הַגֶּרֶן
— הַמַּעֲשׂוֹת שֶׁלָּהֶם עַד שִׁמְרָח.
הַמִּקְדִּישׁ וּפּוֹדָה, חֵיב בְּמַעֲשׂוֹת עַד
שִׁמְרָח הַגְּזֵר:

Для тех, кто недостаточно успешно владеет языком Мишны, здесь и далее мы предлагаем, прочитав заглавную строчку в русской транскрипции, разобрать ее в русском переводе.

Элу дэварим шэен лаһэм шиур:

Вот заповеди, в исполнении которых нет предела: “пеа”, “бикурим”, посещение Храма, помощь ближнему и изучение Торы. Результаты своих добрых дел человек видит в этом мире, но и мире грядущем его ждет награда. За почитание родителей, за помощь ближнему, за примирение поссорившихся, но изучение Торы равноценно всем заповедям.

Каждый, у которого есть земельный участок, обязан оставлять созревший урожай на части поля неубранным - для бедных.

И хотя сказано, что нет определенной нормы, мудрецы постановили: минимальный размер “пеа” - одна шестидесятая от всего плодоносящего участка.

“Пеа” можно оставить в начале поля, и в середине, и в конце, при условии (сказал рабби Шимон), чтобы была указанная норма.

Все, что растет из земли и является пищей для человека, собирается как урожай земли и оставляется на хранение, подлежит закону “пеа”. Это в первую очередь злаки (пшеница, ячмень, овес, рожь, чечевица) и бобовые.

Все плодовые деревья обязаны “пеа”. В том числе гранаты, орехи, миндаль, тмарим, зейтим, а также виноград.

Каждый владелец урожая обязан отделить десятую часть (*маасэр*) собранного коенам, левитам и беднякам. Но “пеа” свободна от *маасэра*. Свободен от *маасэра* также урожай, посвященный Храму.

אות ב'

שבת ד'

בַּמָּה טוֹמְנִין. וּבַמָּה אֵין טוֹמְנִין. אֵין
טוֹמְנִין לֹא בְּגִפֶּת. וְלֹא בְּזָבֵל.
וְלֹא בְּמַלְחָה. וְלֹא בְּסִיד. וְלֹא בְּחוּל.
בֵּין לַחִים בֵּין יְבֵשִׁים. לֹא בְּתֵבָן. וְלֹא
בְּזָגִים. וְלֹא בְּמוֹכִין. וְלֹא בְּעֲשָׂבִים.
בְּזֶמֶן שֶׁהֵן לַחִין. אֲבָל טוֹמְנִין בָּהֶן
כְּשֶׁהֵן יְבֵשִׁים. טוֹמְנִין בְּכֶסוּת. וּבְפִירוֹת
וּבְכִנְפֵי יוֹנָה. וּבְנִסּוּרַת שֶׁל תַּרְשִׁים
וּבְנִעּוּרַת שֶׁל פִּשְׁתָּן דִּקָּה. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹסֵר בְּדִקָּה וּמַתִּיר בְּגִסָּה: ב. טוֹמְנִין
בְּשִׁלְחִין וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן. בְּגִזֵּי צֶמֶר
וְאֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן. כִּי צַד הוּא עוֹשֶׂה
נוֹטֵל אֶת הַכֶּסֶּוּי וְהֵן נוֹפְלוֹת. רַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: קָפָה מִטָּה
עַל צָדָה וְנוֹטֵל שָׁמָּה יִטּוֹל וְאֵינוֹ
יָכוֹל לְהַחֲזִיר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים: נוֹטֵל

וּמַחֲזִיר. לֹא כֶסֶהוּ מִבְּעוֹד יוֹם לֹא
יִכְסֹנוּ מִשְׁתַּחֲשָׁךְ. כֶּסֶהוּ וְנִתְגַּלָּה מִתָּר
לְכִסּוֹתוֹ. מִמַּלֵּא אֶת הַקִּיתוֹן. וְנוֹתֵן
לְתַחַת הַכֶּר אוֹ תַּחַת הַכֶּסֶת:

Бамэ томнин убама ен томнин.

Укутывание пищи в шаббат для того чтобы сохранить ее горячей запрещено. Мишна говорит о запрете укутывать в сене, в жмыхах, в навозе, в соли, в извести и в сырой траве, но можно покрыть сухой травой или опилками. Мудрецы запрещают укутывать любым материалом, который может повысить температуру приготовленной пищи.

Можно укутать кастрюлю или другую посуду с горячей едой в невыделанную кожу и перенести ее в другое место. Можно накрыть стриженной шерстью, но тогда нельзя переносить. Тем не менее мудрецы разрешают вытащить кастрюлю, покрытую шерстью, из корзины, в которой мы ее принесли, но возвратить на место уже нельзя.

То, что было закрыто до шаббата, можно открыть и закрывать в шаббат, но если посуда с едой до шаббата не была закрыта, в шаббат, с намерением сохранить тепло, не закрываем.

אות ג'

חולין ו'

גִּיד הַנִּשָּׂה נוֹהֵג בְּאֶרֶץ וּבְחוּצָה לְאֶרֶץ.
בְּפָנֵי הַבַּיִת וְשָׁלֹא בְּפָנֵי הַבַּיִת,
בְּחֵלִין וּבִמְקוֹדָשִׁים. וְנוֹהֵג בְּבִהְמָה
וּבְחִיָּה, בְּיָרֵךְ שֶׁל יָמִין וּבְיָרֵךְ שֶׁל
שְׂמָאל. וְאֵינוֹ נוֹהֵג בְּעוֹף, מִפְּנֵי שֶׁאֵין
לוֹ כָף. וְנוֹהֵג בְּשָׁלִיל. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: אֵינוֹ נוֹהֵג בְּשָׁלִיל. וְחֵלְבוֹ מִתָּר.
וְאֵין הַטְּבָחִין נֶאֱמָנִין עַל גִּיד הַנִּשָּׂה;
דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְחֲכָמִים אוֹמְרִים:
נֶאֱמָנִין עָלָיו וְעַל הַחֵלֶב: ג. שׁוֹלַח אָדָם
יָרֵךְ לְנֹכְרֵי שְׂגִיד הַנִּשָּׂה בְּתוֹכָהּ, מִפְּנֵי
שֶׁמִּקּוּמוֹ נִכָּר. הַנוֹטֵל גִּיד הַנִּשָּׂה, צָוִיף
שֵׁטֶל אֶת כָּלוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּדֵי
לְקַיֵּם בּוֹ מִצְוַת נְטִילָה: ג. הָאוֹכֵל מִגִּיד
הַנִּשָּׂה כִּזְיֹת, סוֹפֵג אַרְבָּעִים. אֲכָלוֹ וְאֵין
בּוֹ כִּזְיֹת — חֵיֵב. אֲכָל מִזָּה כִּזְיֹת וּמִזָּה
כִּזְיֹת — סוֹפֵג שְׁמוֹנִים. רַבִּי יְהוּדָה

אומר: אינו סופג אלא ארבעים: ה. ירף
שנתבשל בזה גיד הנשה, אם יש בזה
בנותן טעם, הרי זו אסורה. כיצד
משערין אותה? כבשר בלפת: ה. גיד
הנשה שנתבשל עם הגידים, בזמן
שמכירו — בנותן טעם; ואם לאו
— כלן אסורין, והרשב"א בנותן טעם.
וכן חתיכה של גבלה, וכן חתיכה של
דג טמא שנתבשלו עם החתיכות, בזמן
שמכירין — בנותן טעם; ואם לאו
— כלן אסורות. והרשב"א בנותן טעם:
ה. נוהג בטהורה, ואינו נוהג בטמאה.
רבי יהודה אומר: אף בטמאה. אומר
רבי יהודה: והלא מבגדי יצקב נאסר
גיד הנשה, ועדין בהמה טמאה מתקרת
להן? אקרו לו: בסיני נאמר, אלא
שנכתב במקומו:

“Гид анашэ” нозг баарец увхуца лаарец.

“Гид анашэ” бедренная жила животных запрещена еврею как в Эрец Исраэль, так и в других странах. Как крупнорогатых животных, так и мелкорогатых - овец, коз и т.п. Запрещен “гид анашэ” с правого бедра и с левого бедра. Это запрет из Торы.

Запрет не относится к птицам.

“Гид анашэ” следует вырезать и можно отдать нееврею.

Запрещен также хэлев, животный жир. Тот кто ест “гид анашэ”, кто съел его казайт (29 грамм) или съел хэлев казайт, заслуживает наказание сорок ударов плетью. Если меньше казайт - должен принести жертву. Рабби Иегуда сказал, что запрещено не только есть, но и получать пользу от “гид анашэ”. То же относится и к “нэвила”, к мясу животного, зарезанного не по правилам шэхиты.

אות ד'

סנהדרין א'

דיני ממונות — בשלשה; גזלות
וחבלות — בשלשה; גזק ונזקי
גזק, תשלומי קפל, ותשלומי ארבעה
וחמשה — בשלשה; האונס והמפתה
והמוציא שם רע — בשלשה; דברי
רבי מאיר וחקמים אומרים: מוציא שם
רע — בעשרים ושלשה, מפני שיש

בו דיני נפשות: ג. מכות — בשלשה.
משום רבי ישמעאל אמרו: בעשרים
ושלשה. עבור החדש — בשלשה;
עבור השנה — בשלשה; דברי רבי
מאיר. רבן שמעון בן גמליאל אומר:
בשלשה מתחילין, ובחמשה נושאים
ונותנין, וגומרין בשבעה. ואם גמרו
בשלשה — מעבדת: ג. סמיכת זקנים
ועריפת עגלה — בשלשה; דברי רבי
שמעון. ורבי יהודה אומר: בחמשה.
החליצה והמאונין — בשלשה;
נטע רבעי ומעשר שני שאין דמיו
ידועין — בשלשה; ההקדשות —
בשלשה; הערכין המטלטלין בשלשה.
רבי יהודה אומר: אחד מהן כהן.
והקרקעות תשעה וכהן. ואדם פיוצא
כהן: ה. דיני נפשות — בעשרים

וּשְׁלֹשָׁה. הָרֹבֵעַ וְהַנֶּרְבָּע — בְּעֶשְׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כ. טו): "וְהִרְגָתָ
אֶת־הָאִשָּׁה וְאֶת־הַבְּהֵמָה", וְאֹמֵר (שם
שם. טו): "וְאֶת־הַבְּהֵמָה תִּהְרֹגוּ". שׁוֹר
הַנִּסְקָל — בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה, שֶׁנֶּאֱמַר
(שמות כא. כט): "הַשׁוֹר יִסְקָל וְגַם־בְּעָלָיו
יוֹמָת", כְּמִיתַת הַבְּעָלִים כֶּךָ מִיתַת
הַשׁוֹר. הַזָּאֵב וְהָאֲרִי, הַדִּב וְהַנֶּמֶר
וְהַבְּרָדִלִס וְהַנָּחָשׁ — מִיתָתוֹ בְּעֶשְׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר: כָּל הַקּוֹדֵם
לְהִרְגָן זָכָה. רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר: מִיתָתוֹ
בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה: הֵן אֵין דָּגִין לֹא
אֶת הַשֶּׁבֶט וְלֹא אֶת נְבִיא הַשֶּׁקֶר וְלֹא
אֶת כֹּהֵן גָּדוֹל, אֶלָּא עַל־פִּי בֵּית־
דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאַחַד. וְאֵין מוֹצִיאִין
לְמַלְחָמַת הָרָשׁוֹת, אֶלָּא עַל פִּי בֵּית
דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאַחַד. אֵין מוֹסִיפִין

עַל הָעִיר וְעַל הָעִזְרוֹת, אֲלֹא עַל פִּי
בֵּית דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאַחַד. אֵין עוֹשִׁין
סְנֵה־דְרִיּוֹת לְשִׁבְטִים, אֲלֹא עַל פִּי בֵּית
דִּין שֶׁל שִׁבְעִים וְאַחַד. אֵין עוֹשִׁין
עִיר הַנִּדְחָת אֲלֹא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל
שִׁבְעִים וְאַחַד. וְאֵין עוֹשִׁין עִיר הַנִּדְחָת
בַּסֶּפֶר, וְלֹא שָׁלֹשׁ, אֲבָל עוֹשִׁין אַחַת
אוֹ שְׁתֵּים: הַ סְנֵה־דְרִי גְדוֹלָה הִיְתָה
שֶׁל שִׁבְעִים וְאַחַד, וְקִטְנָה — שֶׁל
עֲשָׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. וּמִנֵּין לַגְּדוֹלָה שֶׁהִיא
שֶׁל שִׁבְעִים וְאַחַד? שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יא.
טו): "אֶסְפָּה-לִּי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי
יִשְׂרָאֵל", וּמָשָׁה עַל גִּבִּיהֶן, הָרִי שִׁבְעִים
וְאַחַד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שִׁבְעִים. וּמִנֵּין
לַקִּטְנָה שֶׁהִיא שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁלֹשָׁה?
שֶׁנֶּאֱמַר (שם לה, טז-כה): "וְשָׁפְטוּ הָעֵדָה",
וְהִצִּילוּ הָעֵדָה", עֵדָה שׁוֹפֵטֶת וְעֵדָה

מַצֵּלֶת, הֲרִי כָּאן עֲשׂוּרִים. וּמַנִּין לַעֲדָה
שֶׁהִיא עֲשׂוּרָה? שֶׁנֶּאֱמַר (שם יד. כו): "עַד־
מָתִי לַעֲדָה הָרָעָה הַזֹּאת", יֵצְאוּ יְהוֹשֻׁעַ
וְכָלֵב. וּמַנִּין לְהָבִיא עוֹד שְׁלֹשָׁה?
מִמֶּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כג. ב): "לֹא־תִהְיֶה
אַחֲרֵי־רַבִּים לָרַעַת", שׁוֹמֵעַ אֲנִי שְׁאֵהִיָּה
עִמָּהֶם לְטוֹבָה. אִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר (שם):
"אַחֲרֵי רַבִּים לְהִטֹּת"? לֹא כְּהִטֵּיתָךְ
לְטוֹבָה הִטֵּיתָךְ לָרָעָה: הִטֵּיתָךְ לְטוֹבָה
עַל־פִּי אֶחָד, הִטֵּיתָךְ לָרָעָה עַל פִּי
שְׁנַיִם; וְאִין בֵּית דִּין שָׁקוּל, מוֹסִיפִין
עָלֶיהֶן עוֹד אֶחָד, הֲרִי כָּאן עֲשׂוּרִים
וְשְׁלֹשָׁה. וְכִמָּה יִהְיֶה בְּעִיר וּתְהֵא רְאוּיָה
לְסִנְהֶדְרִין? מֵאָה וְעֲשָׂרִים. רַבִּי נַחֲמִיָּה
אוֹמֵר: מֵאֲתִים וְשְׁלֹשִׁים כְּנָגֵד שְׁרֵי
עֲשָׁרוֹת:

Дине мамоно - бишлоша; гээзелот вахавалот - бишлоша;

Мишна разбирает ответственность за причинение ущерба, за присвоение имущества, за оскорбление или за клевету.

Эти преступления разбирает суд из трёх судей. Но рабби Меир, а мудрецы согласны с ним, дела о клевете должен разбирать суд из двадцати трёх судей, “Малый санэдрин”, так как за клевету может быть вынесен смертный приговор.

Если за преступление виновного могут наказать ударами плетью, судит суд из трёх судей, но рабби Ишмаэль сказал: судит “Малый санэдрин”.

Того, кто дал ложное свидетельство о наступлении нового месяца или нового года, судит суд из трёх судей. Рабби Шимон бен Гамлизль объясняет, что начинает суд троих, к расследованию привлекают ещё двоих, а приговор выносят семь судей.

Трёх судей достаточно при посвящении раввина и когда находят убитого между двумя поселениями, а убийцу не поймали. Старейшины поселения, ближайшего к месту происшествия, приводят корову к ближайшему ручью, клянутся в невиновности своей общины и проломляют корове голову.

Но если пойман преступник, совершивший злодейство, за которое полагается смертная казнь, ***“диней нэфашот”***, судит суд из двадцати трёх судей. Любое событие, в результате которого погиб человек, рассматривает суд не менее чем из двадцати трёх судей.

О чём идёт речь? Если убийство совершено не непосредственно человеком, но буйным животным (быком) или когхнго загрыз дикий зверь или укусила змея, и есть виновные в этом.

Вождя народа, лжепророка и Главного Коена имеет право судить только Высший Суд, Большой Санэдрин, состоящий из семидесяти одного человека. Совет из семидесяти праведников - мудрецов Торы и глава Суда разбирает все важные государственные дела и даёт постановления, *hалаху*, на правильное исполнение Законов Торы.

אות ה'

ברכות ב'

הָיָה קוֹרָא בַּתּוֹרָה, וְהִגִּיעַ זְמַן הַמִּקְרָא:
אִם כָּוֵן לְבוֹ — יֵצֵא, וְאִם לְאוֹ — לֹא
יֵצֵא. בַּפֶּרָקִים שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַכְּבוֹד וּמִשִּׁיב,
וּבְאֻמָּצֵעַ שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַיִּרְאָה וּמִשִּׁיב. דְּבָרֵי

רבי מאיר. רבי יהודה אומר: באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד. בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם: ב. אלו הן בין הפרקים: בין ברכה ראשונה לשניה, בין שניה ל"שמע", ובין שמע ל"והיה אם שמע", בין "והיה אם שמע" ל"ויאמר", בין "ויאמר" ל"אמת ויציב". רבי יהודה אומר: בין "ויאמר" ל"אמת ויציב" לא יפסיק. אמר רבי יהושע בן קרחה: למה קדמה "שמע" ל"והיה אם שמע"? אלא כדי שיקבל עליו על מלכות שמים תחלה, ואחר-כך יקבל עליו על מצות. "והיה אם שמע" ל"ויאמר"? ש"והיה אם שמע" נוהג ביום ובלילה, "ויאמר" אינו נוהג אלא ביום בלבד: ג. הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו, יצא. רבי יוסי אומר: לא יצא. קרא ולא דקדק באותיותיה — רבי

יוסי אומר: יצא. רבי יהודה אומר: לא יצא. הקורא למפרע, לא יצא. קרא וטעה, יחזור למקום שטעה: ה. האמנין קורין בראש האילן או בראש הנדבך, מה שאינן רשאים לעשות כן בתפלה: ה. חתן פטור מקריאת שמע בלילה הראשון עד מוצאי שבת, אם לא עשה מעשה. מעשה ברבן גמליאל שקרא בלילה הראשון שנשא. אמרו לו תלמידיו: לא למדתנו רבנו, שחתן פטור מקריאת שמע בלילה הראשון? אמר להם: איני שומע לכם לבטל ממני מלכות שמים אפלו שעה אחת: ה. רחץ בלילה הראשון שמתה אשתו. אמרו לו תלמידיו: לא למדתנו רבנו, שאבל אסור לרחץ? אמר להם: איני כשאר כל אדם, אסטניס אני: ו. וכשמת טבי עבדו קבל עליו תנחומין. אמרו לו תלמידיו: לא למדתנו רבנו, שאין מקבלין

תְּנַחֲמִין עַל הָעֲבָדִים? אָמַר לָהֶם: אֵין
טָבִי עֲבָדֵי כְּשֶׁאֵר כָּל הָעֲבָדִים, כְּשֶׁר הָיָה:
ה. חָתָן אִם רָצָה לְקָרוֹת קָרִיאת שְׁמַע לִילָה
הָרִאשׁוֹן קוֹרֵא, רֶבֶן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
אוֹמֵר: לֹא כָּל הָרוֹצֶה לְטוֹל אֶת הַשֵּׁם,
יְטוֹל:

הַנָּה קוֹרֵא בַּטּוֹרָה, בְּזִמְנָהּ זְמַן הַמִּיקְרָא:

Сидел и учил Тору, пришло время читать “Шма Исраэль”, если читал с *каваной* (сосредоточенно, с ясным намерением исполнить заповедь) - исполнил, если без каваны - не исполнил. Все заповеди мы обязаны исполнять осознанно, но чтение “Шма” требует особой сосредоточенности и понимания смысла произносимых слов.

Мишна обсуждает - когда можно прерывать чтение “Шма”. Рабби Меир говорит, что между частями можно приветствовать из уважения, например, отцу или учителю, и отвечать на приветствие. В середине благословения можно прерывать только из страха например, перед правителем страны, который может серьёзно наказать. Рабби Йхуда говорит, что приветствуют из уважения, но отвечают любому человеку и приветствуют из страха и отвечают любому человеку.

Между частями, говорит мишна, это значит между первым и вторым благословениями, между вторым и “Шма...” до “Эмет”.

Читающий “Шма” должен слышать слова, которые он произносит и произносить их внятно и без ошибок. Не услышал, произнёс звуки нечётко или с ошибками, заповедь не исполнил. Если ошибся, должен вернуться и снова прочесть всё благословение, в котором он ошибся.

Работники, получающие плату за отработанное время, могут читать “Шма” на рабочем месте. Но не молитву “Шмонэ-эсрэ”, которая продолжается значительно дольше. Использование рабочего времени в личных целях приравнивается к воровству.

Жених в первую ночь близости с женой, если она не вдова или не разведённая, свободен от чтения “Шма”. Но раббан Гамлиэль читал в первую ночь после свадьбы, чем очень удивил своих учеников. “Я, - сказал он, - не слушаю вас, если речь идёт о том, чтобы освободить себя от власти Небес даже на мгновение.” Для него связь с Всевышним была настолько важной, что даже в свой самый радостный день, он не желал прервать её.

Также удивил раббан Гамлиэль своих учеников, когда помылся в первую ночь после смерти жены. Объяснил он это тем, что моется ежедневно и, пропустив хотя бы раз, будет сильно страдать. Учит Тора, что даже находясь в трауре, человек не должен причинять себе лишние страдания.

Но халаха запрещает мыться семь дней траура.

אות ו'

דמאי ב'

וְאֵלֹהֵי דְבָרִים מְתַעֲשִׂין דְּמַאי בְּכָל
מְקוֹם: הַדְּבָלָה וְהַתְּמָרִים,
וְהַחֲרוּבִים, הָאֲרֹז, וְהַכַּמּוֹן. הָאֲרֹז
שְׂבַחֲחוּצָה לָאָרֶץ — כָּל הַמְּשַׁתְּמֵשׁ
מִמֶּנּוּ פֶטוּר: ג. הַמְּקַבֵּל עָלָיו לִהְיוֹת
נֶאֱמָן — מַעֲשֵׂר אֶת שֶׁהוּא אוֹכֵל,
וְאֶת שֶׁהוּא מוֹכֵר, וְאֶת שֶׁהוּא לוֹקֵחַ,
וְאֵינוֹ מִתְאַרֵחַ אֶצֶל עַם הָאָרֶץ. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף הַמְּתַאַרֵחַ אֶצֶל עַם
הָאָרֶץ נֶאֱמָן, אָמְרוּ לוֹ: עַל עֲצָמוֹ
אֵינוֹ נֶאֱמָן, כִּי־צַד יִהְיֶה נֶאֱמָן עַל שֶׁל
אַחֲרִים? ג. הַמְּקַבֵּל עָלָיו לִהְיוֹת חֵבֶר
— אֵינוֹ מוֹכֵר לְעַם הָאָרֶץ לַח וְיֵבֶשׁ,
וְאֵינוֹ לוֹקֵחַ מִמֶּנּוּ לַח, וְאֵינוֹ מִתְאַרֵחַ
אֶצֶל עַם הָאָרֶץ, וְלֹא מֵאֲרָחוֹ אֶצֶל
בְּכִסּוּתוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף לֹא
יִגְדֵּל בְּהֶמָּה דִּקָּה, וְלֹא יִהְיֶה פְרוּץ

בְּנִדְרִים וּבְשָׁחוּק, וְלֹא יֵהָא מְטָמָא
לְמַתִּים, וּמִשְׁמֵשׁ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ. אָמְרוּ
לוֹ: לֹא בָּאוּ אֵלָיו לְכָלֵּל: ה. הַנַּחְתוּמִּים
לֹא חִיבוּ אוֹתָם חֻכְמִים לְהַפְרִישׁ, אֲלֹא
כְּדֵי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר וְחֻלָּה. הַחֲנוּנִים
אֵינָן רִשְׁאִין לְמַכּוֹר אֶת הַדִּמְאִי. כָּל
הַמִּשְׁפִּיעִין בְּמִדָּה גָּסָה רִשְׁאִין לְמַכּוֹר
אֶת הַדִּמְאִי. אֵלֹיו הֵן הַמִּשְׁפִּיעִין בְּמִדָּה
גָּסָה? כְּגוֹן הַסִּיטוֹנוֹת וּמוֹכְרֵי תְבוּאָה:
ה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֶת שְׂדֵרְכּוֹ לְהַמְדִּד
בְּגָסָה, וּמְדָדוּ בְּדָקָה — טַפְּלָה דְּקָה
לְגָסָה; אֶת שְׂדֵרְכּוֹ לְהַמְדִּד בְּדָקָה
וּמְדָדוּ בְּגָסָה — טַפְּלָה גָּסָה לְדָקָה.
אִיזוֹ הִיא מִדָּה גָּסָה? בִּיבֵשׁ שְׁלֶשֶׁת
קָבִין וּבִלַּח דִּינָר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: סִלִּי
תַּאנִּים וְסִלִּי עֲנָבִים, וְקַפּוֹת שֶׁל יֶרֶק, כָּל
זְמַן שֶׁהוּא מוֹכֵרָן אַכְסָרָה — פָּטוּר:

Вэ-элу дэварим мит-асрин дэмай бэхоль маком:

Каждый, вырастивший урожай на своём поле или в саду, обязан отделять десятину (маасэр) для левитов и для бедных.

Дэмай - это плоды урожая, относительно которых есть сомнение, отделена десятина или нет. Если купил такое у человека, не сведущего в законах Торы (такого называют *ам хаарец*), или не у богобоязненного человека, следует самому отделить *маасэр*.

От *тэмарим* (фиников), от *харувим* (плоды рожкового дерева), от риса и других, которые мы употребляем в пищу.

За пределами Эрец Исраэль такой обязанности нет.

Маасэр обязаны отделять и от тех продуктов, которые мы собираемся есть, и от тех, которые мы продаём (или дарим) другим.

Дэмай можно давать бедным ещё до отделения *маасэра*.

Наши учителя обязали нас отделять *тэрума*, *маасэр* и *халу*.

Тэрума - одна пятидесятая часть урожая и есть её можно только коену, находящемуся в состоянии ритуальной чистоты. Всем другим она запрещена.

Хала тоже предназначалась коену (в настоящее время символический кусочек теста просто уничтожают).

אות ז'

טהרות ט'

זִיתִים מַאימְתִי מִקְבָּלִין טַמְאָה?
מְשִׁיזִיעוּ זַעַת הַמַּעֲטָן, אָבֵל
לֹא זַעַת הַקֶּפֶה; כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי. רַבִּי
שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: שְׁעוֹר זַעַת שְׁלֹשֶׁת יָמִים.
בֵּית הֵלֵל אוֹמְרִים: מְשִׁיתֶחֱבְרוּ שְׁלֹשָׁה
זֶה לָזֶה. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מְשִׁתְּגִמֵּר
מִלֵּאכָתָן; וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים כְּדַבְּרֵיו:
ב. גָּמַר מִלְמַסָּק אָבֵל עֲתִיד לִקַּח,
גָּמַר מִלִּקַּח אָבֵל עֲתִיד לָלוֹת, אֲרָעוּ
אָבֵל, אוֹ מְשִׁתָּה, אוֹ אֲנָס, אֲפָלוּ זָבִים
וְזָבוֹת מִהֲלָכִים עָלֵיהֶן — טְהוֹרִין.
נָפְלוּ עָלֵיהֶן מִשְׁקִין טַמְאִין, אֵין טַמָּא
אֵלָא מְקוֹם מַגָּעַן, וְהַמַּחֲל הַיּוֹצֵא מֵהֶן
— טְהוֹר: ג. נִגְמְרָה מִלֵּאכָתָן, הֲרִי

אלו מכשרין. נפלו עליהן משקין
— טמאין. המחל היוצא מהן — רבי
אליעזר מטהר, וחכמים מטמאין. אומר
רבי שמעון: לא נחלקו על המחל
היוצא מן הזיתים, שהוא טהור, ועל
מה נחלקו? על היוצא מן הבור, שרבי
אליעזר מטהר, וחכמים מטמאין:
הגומר את זיתיו ושיר קפה אחת
— יתננה לעיני הכהן; דברי רבי
מאיר. רבי יהודה אומר: יוליד את
המפתח מיד. רבי שמעון אומר: מעת
לעת: ה. המניח זיתים בכףש שימתנו,
שיהו נוחין לכתש — הרי אלו
מכשרים. שימתנו שימלחם — בית
שמאי אומרים: מכשרים. ובית הלל
אומרים אינן מכשרים. הפוצע זיתים
בידים טמאות — טמאן:

Зейтим меемотай мекабэлим тумъа?

Тумъа - ритуальная нечистота. Понятие ритуальной нечистоты относится только к еврею. Законы *тумъа* тщательно разбирали и объясняли наши учителя.

Основные виды *тумъа* - *тумъат мет* (от мёртвого тела), *тумъат хатэном* (от могилы), *тумъат нэвела* (от трупа животного), *тумъат эрев* (ритуальная нечистота до вечера), *тумъат авода зара* (прикосновение к культовым предметам идолопоклонников), *тумъат охалим* (ритуальная нечистота продуктов).

Обычно ритуальная нечистота передаётся соприкосновением.

Данная Мишна разбирает понятие *тумъа* продуктов питания. Твёрдая пища принимает ритуальную нечистоту, но не передаёт её. Однако есть жидкости, которые принимают и передают нечистоту другим жидкостям. Это виноградное вино, пчелиный мёд, оливковое масло (шемен зайт), молоко, кровь животных и птиц, вода и роса.

Поэтому, если мы хотим макать твёрдую пищу, например, в молоко или же поливать салат оливковым маслом или есть фрукты, на которых осталась вода после ополаскивания, следует совершить омовение рук (*нэтилат ядаим*), без благословения, чтобы *тумъа* с наших рук (*тумъа ядаим*) не перешла на еду.

Зейтим (маслины), находящиеся в посуде перед тем, как из них станут давить масло, выделяют сок и тогда появляется опасность приобретения *тумъа*, держать их без обработки более трёх дней нельзя. Но большинство

раббаним согласились не принимать этот срок до завершения работы.

Мишна выделила зейтим (маслины) среди других продуктов потому, что масло зейтим приобретало статус святости и использовалось для освещения в Храме. Мишна подробно изучает способ и проблемы хранения, транспортировки этих плодов, а также способ приготовления ритуально чистого масла.

אות ח'

שכח כב

חֲבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה מִצִּילִין הֵימָנָה מִזֶּזֶן
שֶׁל שְׁעוּדוֹת. וְאוֹמֵר לְאַחֲרֵים
בֹּאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם וּבְלֶבֶד שֶׁלֹא יִסְפּוּג.
אֵין סוֹחֲטִין אֶת הַפִּירוֹת לְהוֹצִיא מִקֵּן

מִשְׁקִין. וְאִם יֵצְאוּ מֵעֶצְמָן אֲסוּרִים.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם לֹא וְכָלִים הַיּוֹצֵא
מִהֶן מִתָּר. וְאִם לִמְשָׁקִין הַיּוֹצֵא מִהֶן
אֲסוּר. חֲלוּת דְּבִשׁ שְׂרָסְקָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת
וְיֵצְאוּ מֵעֶצְמָן אֲסוּרִים. וְרַבִּי אֶלְעָזָר
מִתִּיר: כ. כָּל שָׂבָא בְּחֻמִּין מֵעֶרֶב
שַׁבָּת שׁוֹרִין אוֹתוֹ בְּחֻמִּין בְּשַׁבָּת.
וְכָל שֶׁלֹּא בָּא בְּחֻמִּין מֵעֶרֶב שַׁבָּת
מִדִּיחִין אוֹתוֹ בְּחֻמִּין בְּשַׁבָּת. חוּץ מִן
הַמְּלִיחַ הַיֵּשֶׁן וְדָגִים מְלוּחִים קְטָנִים
וְקוֹלֵיס הָאֶסְפָּנִין שֶׁהִדְחָתָן זֶה הֵיא
גָּמַר מְלֹאכְתָּן: ג. שׁוֹבֵר אָדָם אֶת
הַחֲבִית לְאָכּוֹל הַיִּמָּנָה גְּרוּגְרוֹת. וּבִלְבָד
שֶׁלֹּא יִתְּכֶוֶין לַעֲשׂוֹת כָּלִי. וְאִין נוֹקְבִים
מְגוּפָה שֶׁל חֲבִית, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה.
וְחֻכְמִים מִתִּירִין. (נוסח אחר: וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר).
וְלֹא יִקְבְּנָה מִצָּדָה. וְאִם הִיתָה נְקוּבָה.

לֹא יִתֵּן עָלֶיהָ שַׁעֲוָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא
מְמַרְחֵת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בָּא
לִפְנֵי רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי בְּעֶרְבִי. וְאָמַר
חוֹשֶׁשׁ שְׁנֵי לוֹ מִחֲטָאֵת: הֵן נוֹתְנִין תַּבְּשִׁיל
לְתוֹךְ הַבּוֹר בְּשָׂבִיל שְׂיֵהָא שְׁמוֹר.
וְאֵת הַמַּיִם הַיְּפִים בְּרָעִים בְּשָׂבִיל
שְׂיֵצְנוּ. וְאֵת הַצּוֹנֵן בַּחֲמָה בְּשָׂבִיל
שְׂיַחֲמוּ. מִי שֶׁנֶּשְׂרוּ כָּלִיו בַּדֶּרֶךְ בַּמַּיִם.
מֵהֵלֶךְ בָּהֶן וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. הִגִּיעַ לְחָצֵר
הַחִיצוֹנָה. שׁוֹטְחֵן בַּחֲמָה. אֲכָל לֹא
כָּנָגַד הָעָם: הֵן הָרוּחִץ בְּמֵי מְעָרָה
וּבְמֵי טְבָרְיָא וְנִסְתַּפַּג אֶפְלוֹ בַּעֲשׂוֹר
אֱלוֹנְטִיאוֹת. לֹא יָבִיִּאם בְּיָדוֹ. אֲכָל
עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם מִסְתַּפְּגִין בְּאֱלוֹנְטִית
אֶחָת פְּנִיָּהֶם יְדֵיָּהֶם וְרַגְלֵיָּהֶם וּמִבִּיאִין
אוֹתָן בְּיָדָן: הֵן סָכִין וּמִמְשַׁמְשִׁין בְּבִגֵּי
מַעֲצִים אֲכָל לֹא מִתְעַמְלִין וְלֹא מִתְגַּרְדִּין.

אין יורדין לקורדימָה. ואין עושין
אפיקטוזין. ואין מעצבין את הקטן.
ואין מחזירין את השָׁבֵר. מי שנִּפְרָקָה
ידו או רגלו לא יטרפם בצוּנָן. אֲבָל
רוחץ הוא כִּדְרָכּוֹ וְאִם נִתְרַפָּא —
נִתְרַפָּא :

***Хавит шэнишбэра мацилин хемэна мазон
шалош сеудот.***

Одна из запрещённых в субботу работ - выжимание. К нарушению этого запрета могут привести даже косвенные обстоятельства.

Большой кувшин с вином заносили в дом и нечаянно разбили. Может взять хозяин от оставшегося только на три сеуды (трапезы) и позовёт других, чтобы каждый взял себе столько же, но при условии, что не положит в оставшееся губку, чтобы не появилось желание выжать то, что впиталось в другой сосуд.

В шаббат запрещено выжимать сок из плодов и даже если плоды сами дали сок, он запрещён. Рабби Иегуда говорит, что если мы едим плоды и они в процессе этого выделяют сок, нет проблемы, запрещены только напитки, выжатые в шаббат. Такова халаха.

Также халаха подтверждает мнение рабби Эльазара, что мёд, который сам вытек из пчелиных сот, разрешён в шаббат.

Далее исследуется процесс доготовки пищи или завершения работы.

Пишу, сваренную до шаббата, в шаббат можно заливать кипятком, чтобы размягчить её или сделать менее солёной. Всё, кроме старой солёной рыбы, так как в результате воздействия кипятка происходит доготовка пищи в шаббат, что запрещено.

Посуду из глины, которую невозможно открыть, но содержащая в ней еда нам нужна в шаббат, можно разбить, чтобы есть в шаббат. Отсюда вытекает правило, что в наше время можно открыть консервную банку, предварительно испортив её отверстием сбоку или снизу, чтобы она не могла служить нам в дальнейшем, как посуда.

Если в шаббат человек попал под дождь или его одежда вымокла по другой причине, доберётся до дома и переоденется, но выжимать и сушить её (хотя Мишна разрешает расстилать и сушить под солнцем) - запрещено. Такова халаха.

Нельзя в шаббат выжимать полотенце, которым вытирался после купания.

Лечение неопасно больного в шаббат запрещено, и даже приём рвотных лекарств запрещён. Тем не менее Мишна разрешает смазывать всё тело оливковым маслом, но не делать сильный массаж. Однако Рамбам считает, что можно, если не выйдет пот.

אות ט'

זכרים יב

טבול יום ומחֶסֶר כְּפוּרִים אֵינָן
חולקים בְּקִדְשִׁים לֶאֱכֹל
לְעֶרְב. אוֹנֵן נוֹגֵעַ וְאֵינוֹ מְקַרֵּיב, וְאֵינוֹ
חוֹלֵק לֶאֱכֹל לְעֶרְב. בְּעָלִי מוֹמִין, בֵּין
בְּעָלִי מוֹמִין קְבוּעִין, בֵּין בְּעָלִי מוֹמִין
עוֹבְרִין — חוֹלְקִין וְאוֹכְלִין, אֲבָל לֹא
מְקַרֵּיבִין. וְכָל שְׂאֵינוֹ רְאוּי לַעֲבוֹדָה
אֵינוֹ חוֹלֵק בְּכָשָׁר. וְכָל שְׂאִין לוֹ
בְּכָשָׁר, אֵין לוֹ בְּעוֹרוֹת. אֲפֹלוֹ טָמֵא
בְּשַׁעַת זְרִיקַת דָּמִים, וְטָהוֹר בְּשַׁעַת
הַקָּטָר חֲלָבִים — אֵינוֹ חוֹלֵק בְּכָשָׁר,
שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ז. לג): "הַמְקַרֵּיב אֶת־דָּם
הַשְּׁלָמִים וְאֶת־הַחֶלֶב מִבְּנֵי אֲהֶרֶן, לוֹ
תִּהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין לְמִנְה" : ב. כָּל שֶׁלֹּא
זָכָה הַמִּזְבֵּחַ בְּכָשָׁרָה, לֹא זָכוּ הַכֹּהֲנִים

בְּעוֹרָה, שֶׁנֶאֱמַר (ויקרא ו, ח): "עֲלֹת
אִישׁ" — עוֹלָה שְׁעֲלָתָהּ לְאִישׁ. עוֹלָה
שֶׁנִּשְׁחָטָה שְׁלֹא לְשָׁמָּה, אֶף עַל פִּי שְׁלֹא
עֲלָתָהּ לְבָעָלִים — עוֹרָה לְכֹהֲנִים. אַחַד
עוֹלֹת הָאִישׁ וְאַחַד עוֹלֹת הָאִשָּׁה —
עוֹרוֹתֵיהֶן לְכֹהֲנִים: ג. עוֹרוֹת קֳדָשִׁים
קָלִים לְבָעָלִים, וְעוֹרוֹת קֳדָשִׁי קֳדָשִׁים
לְכֹהֲנִים; קַל וְחֹמֶר, מָה אִם עוֹלָה שְׁלֹא
זָכוּ בְּבִשְׂרָה זָכוּ בְּעוֹרָה, קֳדָשִׁי קֳדָשִׁים
שֶׁזָּכוּ בְּבִשְׂרֹן, אֵינוּ דִין שֶׁיִּזְכּוּ בְּעוֹרֹן?
אֵין "מִזְבֵּחַ יוֹכִיחַ" — שֶׁאֵין לוֹ עוֹר
מִכָּל מָקוֹם: ד. כָּל הַקֳּדָשִׁים שֶׁאַרְעַ
בָּהֶם פָּסוּל קֹדֶם לְהַפְשֵׁטֶן — אֵין
עוֹרוֹתֵיהֶם לְכֹהֲנִים; לְאַחַר הַפְשֵׁטֶן
— עוֹרוֹתֵיהֶם לְכֹהֲנִים. אָמַר רַבִּי
חֲנִינָא סָגַן הַכֹּהֲנִים: מִיָּמַי לֹא רָאִיתִי
עוֹר יוֹצֵא לְבֵית הַשְּׂרָפָה. אָמַר רַבִּי
עֲקִיבָא: מִדְּבָרָיו לְמַדְּנֹה, שֶׁהַמִּפְשִׁיט

אֶת הַבְּכוֹר וְנִמְצָא טָרְפָּה, שְׂיֵאוֹתוֹ
הַכֹּהֲנִים בְּעוֹרוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין
”לֹא רָאִינוּ” רָאָהּ, אֶלָּא יוֹצֵא לְבֵית
הַשְּׂרָפָה: ה. פָּרִים הַנְּשָׂרְפִים וְשִׁעִירִים
הַנְּשָׂרְפִים, בְּזֶמֶן שֶׁהֵם נִשְׂרָפִין כְּמִצְוֹתָן
— נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן, וּמִטְמְאִין
בְּגָדִים. וְאִם אֵינָן נִשְׂרָפִין כְּמִצְוֹתָן —
נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַבִּירָה, וְאֵינָם מִטְמְאִין
בְּגָדִים: ו. הֵיוּ סוֹבְלִין אוֹתָם בְּמוֹטוֹת.
יָצְאוּ הָרֵאשׁוֹנִים חוּץ לְחוֹמַת הָעֶזְרָה
וְהָאַחֲרוֹנִים לֹא יָצְאוּ — הָרֵאשׁוֹנִים
מִטְמְאִין בְּגָדִים, וְהָאַחֲרוֹנִים אֵינָן
מִטְמְאִין בְּגָדִים עַד שְׂיֵצְאוּ. יָצְאוּ אֵלָיו
וְאֵלָיו — אֵלָיו וְאֵלָיו מִטְמְאִין בְּגָדִים.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֵלָיו וְאֵלָיו אֵינָן
מִטְמְאִין בְּגָדִים עַד שְׂיֵצְאֵת הָאוֹר בְּרֶכֶן.
נִתְּן הַבֶּשֶׂר, אֵין הַשּׁוֹרֵף מִטְמֵא בְּגָדִים:

Тэвуль йом умхусар кипурим эйнан холкин бикодашим лээхоль лаэрэв.

Зэвахим - жертвы, которые приносили в Храме - имели разный уровень святости.

Высокий статус - *кадшей кодашим* имели: жертвы всесожжения (*олот*), грехоочистительные жертвы (*хатаот*) и общественные жертвы (*шалмей цибур*). Ниже уровень святости у *кадашей калим*:, *шлалим* (мирная жертва), *года* (благодарственная жертва), *бэхор* (первенцы животных), *маасэр бэһема* (десятина от животных), *пэсах* (жертва Песаха).

Только свободные от ритуальной нечистоты, имели право есть жертвенное мясо. Днём очищались в воде особого бассейна, миквы, а вечером, после выхода звёзд, наступало полное очищение.

Это касалось коенов, левитов и “исраэли” (как мужчин так и женщин), которые ели мясо *кадашей калим*. Кожа *кадшей кодашим* принадлежала коенам, а *кадашей калим* - принёсшему жертву, однако кожа *олот* - тому, кто сжигал жертву.

После разрушения Храма Учителя еврейского народа обязали нас ежедневно изучать порядок жертвоприношений.

В настоящее время ежедневное чтение Мишны “Зэвахим” приравнивается к тому процессу, который проходил в Храме. Да будет он отстроен вскоре, в наши дни!

אות י'

יומא ח'

יום הכפורים אסור באכילה ובשתיה
וברחיצה ובסיכה ובנעילת
הסנדל ובתשמיש המטה. והמלך
והכלה ירחצו את פניהם, והחיה תנעל
את הסנדל; דברי רבי אליעזר. וחכמים
אוסרין: ה. האוכל פכותבת הגסה כמוה
וכגרענתה, ושותה מלא לגמיו —
חייב. כל האכלין מצטרפין לכפותבת
וכל המשקין מצטרפין למלא לגמיו.
האוכל ושותה אין מצטרפין: ג. אכל
ושתה בהעלם אחר — אינו חייב
אלא חטאת אחת. אכל ועשה מלאכה
— חייב שתי חטאות. אכל אכלין
שאינן ראויין לאכילה ושתה משקין
שאינן ראויין לשתיה, ושתה ציר

או מְרִיס — פָּטוּר: ה. הַתִּינוּקוֹת,
אֵין מַעֲנִין אוֹתָן בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, אֲבָל
מִחֲנֻכִּין אוֹתָם לִפְנֵי שָׁנָה וְלִפְנֵי שְׁנָתַיִם,
בְּשִׁבִּיל שִׁיְהִיו רְגִילִין בַּמִּצּוֹת: ה. עֲבָרָה
שֶׁהִרִיחָה, מֵאֲכִילִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתִּשָּׁיב
נִפְשָׁהּ. חוֹלָה, מֵאֲכִילִין אוֹתָהּ עַל פִּי
בְּקִיָּאִין; וְאִם אֵין שָׁם בְּקִיָּאִין, מֵאֲכִילִין
אוֹתָהּ עַל פִּי עֲצָמוֹ עַד שִׁיאֲמַר דִּי: ה. מִי
שֶׁאֲחֻזּוֹ בְּלָמוּס, מֵאֲכִילִין אוֹתָהּ אֶפְלוּ
דְּבָרִים טִמְאִים עַד שִׁיאֲוִרוּ עֵינָיו. מִי
שֶׁנִּשְׁכָּח כָּלֵב שׁוּטָה, אֵין מֵאֲכִילִין אוֹתָהּ
מִחֲצֵר כְּבֵד שָׁלוֹ; וְרַבִּי מִתִּיא בֶּן חֲרָשׁ
מִתִּיר. וְעוֹד אָמַר רַבִּי מִתִּיא בֶּן חֲרָשׁ:
הַחוֹשֵׁשׁ בְּגִרוֹנוֹ מִטִּילִין לוֹ סֵם בְּתוֹךְ
פִּיו בְּשִׁבְתּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא סָפֵק נִפְשׁוֹת,
וְכָל סָפֵק נִפְשׁוֹת דּוֹחָה אֶת הַשִּׁבְתּוֹ:

**Йом хакипурим асур бэахила
увиштия увирхица увсиха увинъилат
һасандал увташмиш һамита.**

В *Йом хакипурим* запрещено есть, пить, мыться, пользоваться мазями и растираниями, одевать кожаную обувь, запрещена супружеская близость. Тот, кто съел что-либо, даже размером в зёрнышко, и сделал даже один глоток, виновен и обязан принести жертву *хатат*, жертву вины своей. Нарушение запрета есть и пить - одна провинность. Съел или выпил то, что не является едой или питьём, свободен от наказания.

Мальчики до 13 лет и девочки до 12 лет свободны от запретов, но, чтобы приучить их к исполнению заповедей, обязываем поститься мальчиков с 12 лет, а девочек с 11 лет.

Беременной женщине даём немного поесть, столько, сколько нужно чтобы “успокоить её душу”. Больному даём по указанию врача или же пока он не скажет: “Достаточно”. Того, кто находится в состоянии истерики или без сознания, следует поить, пока не придёт в себя. Укушенного собакой следует немедленно напоить водой, а кормить его или нет, мнения раббаним разошлись, но Мишна запрещает.

Мишна говорит и такова *һалаха*, что если пост угрожает жизни человека, должен пить и есть.

Если есть сомнение, что под обвалом (например, рухнул дом) оказался человек спасаем его в *Йом хакипурим* и в *шаббат*, даже если есть сомнение еврей он или нееврей.

Совершивший проступок, не караемый смертной казнью, должен раскаяться и тогда получит прощение в *Йом хакипурим*. Виновного перед Всевышним, Всевышний прощает после искреннего раскаяния.

Но виновный перед другим человеком, должен просить прощение у пострадавшего и, если будет прощён, получит искупление в *Йом хакипурим*.

Сказал рабби Акива: “Счастлив народ Израиля, очистившийся и прощённый!” Кто очищает? Отец наш, Небесный. Сказано у Иехизкиэля (36:25): “И брошу я вас в воды очищающие и очиститесь.” В водах “Миквы” очищает Он народ Израиля. Миква - Тора.

אוֹת כ'

ברכות ו'

פִּי־צֶדֶד מְבָרְכִין עַל הַפְּרוֹת? עַל פְּרוֹת
הָאֵילָן אוֹמֵר “בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ”
חוּץ מִן הַיֵּין, שֶׁעַל הַיֵּין אוֹמֵר “בּוֹרֵא
פְּרֵי הַגָּפֶן”. וְעַל פְּרוֹת הָאֶרֶץ אוֹמֵר
“בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה”, חוּץ מִן הַפֶּת,

שֶׁעַל הַפֶּת הוּא אוֹמֵר "הַמוֹצִיא לֶחֶם
מִן הָאָרֶץ". וְעַל הַיְרָקוֹת אוֹמֵר "בוֹרָא
פְּרֵי הָאֲדָמָה". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
"בוֹרָא מִיְּנֵי דְשָׂאִים": ב. בִּרְךְ עַל פְּרוֹת
הָאֵילָן "בוֹרָא פְּרֵי הָאֲדָמָה", יֵצָא. וְעַל
פְּרוֹת הָאָרֶץ "בוֹרָא פְּרֵי הָעֵץ", לֹא
יֵצָא. עַל כָּלֶם — אִם אָמַר "שֶׁהַכֹּל
נִהְיָה בְּדַבָּרוֹ", יֵצָא: ג. עַל דָּבָר שְׂאִין
גְּדוּלוֹ מִן הָאָרֶץ אוֹמֵר "שֶׁהַכֹּל". עַל
הַחֲמֶץ וְעַל הַנוֹבְלוֹת וְעַל הַגּוֹבָאִי אוֹמֵר
"שֶׁהַכֹּל". עַל הַחֶלֶב וְעַל הַגְּבִינָה וְעַל
הַבִּיצִים אוֹמֵר "שֶׁהַכֹּל". רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: כָּל שֶׁהוּא מִין קָלָלָה, אֵין
מְבָרְכִין עָלָיו: ד. הָיוּ לִפְנֵי מִינִים
הֶרְבֵּה — רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם
יֵשׁ בִּינֵיהֶם מִמִּין שְׂבָעָה, מְבָרְךְ עָלָיו.
וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים: מְבָרְךְ עַל אֵיזָה מֶהֱן

שִׁירָצָה: ה. בִּרְךָ עַל הַיַּיִן שֶׁלפְּנֵי הַמִּזוֹן.
פֶּטֶר אֶת הַיַּיִן שְׁלֹאֲחֵר הַמִּזוֹן. בִּרְךָ
עַל הַפְּרָפֶרֶת שֶׁלפְּנֵי הַמִּזוֹן, פֶּטֶר אֶת
הַפְּרָפֶרֶת שְׁלֹאֲחֵר הַמִּזוֹן. בִּרְךָ עַל הַפֶּת,
פֶּטֶר אֶת הַפְּרָפֶרֶת. עַל הַפְּרָפֶרֶת, לֹא
פֶּטֶר אֶת הַפֶּת. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים:
אֵף לֹא מַעֲשֶׂה קְדֻרָּה: ה. הָיוּ יוֹשְׁבֵי
לֶאֱכֹל, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבֵּרֵךְ לְעַצְמוֹ.
הִסְבּוּ — אֶחָד מִבֵּרֵךְ לְכֹל. בָּא לָהֶם
יַיִן בְּתוֹךְ הַמִּזוֹן — כָּל אֶחָד וְאֶחָד
מִבֵּרֵךְ לְעַצְמוֹ. לְאַחֵר הַמִּזוֹן — אֶחָד
מִבֵּרֵךְ לְכֹל, וְהוּא אוֹמֵר עַל הַמִּגְמָר,
אֵף-עַל-פִּי שְׂאִין מְבִיאִין אֶת הַמִּגְמָר
אֶלָּא לְאַחֵר הַסְעָדָה: ה. הֵבִיאוּ לְפָנָיו
מְלִיחַ בְּתַחֲלָה וּפֶת עֲמוֹ — מִבֵּרֵךְ עַל
הַמְּלִיחַ וּפּוֹטֵר אֶת הַפֶּת, שֶׁהַפֶּת טְפִלָּה
לוֹ. זֶה הַכֵּלֶל: כָּל שֶׁהוּא עֹקֵר וְעֲמוֹ

טַפְּלָהּ, מְבָרֵךְ עַל הָעֵקֶר וּפּוֹטֵר אֶת
הַטַּפְּלָהּ: ה. אָכַל תְּאֵנִים עֲנָבִים וְרִמּוֹנִים
— מְבָרֵךְ אַחֲרֵיהֶן שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת. דְּבָרֵי
רַבֵּן גַּמְלִיאֵל. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים: בְּרָכָה
אַחַת מֵעֵין שְׁלֹשׁ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר:
אֲפֹלוּ אָכַל שֶׁלֶק וְהוּא מְזוֹנוֹ, מְבָרֵךְ
אַחֲרָיו שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת. הַשּׁוֹתֶה מִמֶּיִם
לְצֻמָּאוֹ, אוֹמֵר "שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בְּדִבְרֹי".
רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: "בּוֹרֵא נַפְשוֹת
רְבוֹת":

Кецад мэвархин аль аперот?

Как благословляем на фрукты? Говорим: "...сотворивший плод дерева". Кроме вина, так как на вино благословляем: "...сотворивший плод виноградной лозы". Виноград тоже дерево, но у вина особый статус, вином мы освящаем шаббат и праздники, поэтому благословение на вино выделено нашими Учителями.

На плоды земли говорим: "...сотворивший плод земли". Кроме хлеба. Чтобы подчеркнуть его особое значение в жизни человека, на хлеб благословляем: "...извлекающий хлеб из земли".

Сказал на фрукты - "...сотворивший плод земли", исполнил заповедь, но если на плоды земли произнёс

по ошибке: "...сотворивший плод дерева", заповедь не исполнил. Но если и на плоды дерева и на плоды земли сказал: "... по слову Которого происходит всё", заповедь исполнил.

На те продукты, что не выросли из земли, на молоко и сыр, на мясо и яйца (на чай и тому подобное), говорим бэраху: "...по слову Которого происходит всё".

По мнению рабби Иегуды не следует произносить благословение на уксус и на незрелые фрукты.

Сказал он также, что если перед нами один из семи плодов Эрец Исраэль - пшеница, ячмень, виноград, инжир, гранат, маслины, финики - следует взять первый, имеющийся из этого списка, и благословить над ним. И это благословение выводит все другие продукты.

Но мудрецы сказали, что можно благословить над тем, что человек хочет есть в данный момент. Такова халаха.

Во времена составления Мишны было принято перед едой с хлебом пить вино, есть фрукты и овощи и говорить соответствующие благословения. Тот, кто благословлял на вино перед трапезой, говорит Мишна, освобождён от обязанности благословлять на вино после трапезы. Но обязаны благословлять, если пьём вино после "Биркат хамазон" (благословения после еды с хлебом).

То же самое относится и к закускам, второй раз не благословляют. Однако на хлеб обязан благословлять. Но если благословил на хлеб, это благословение покрывает любую пищу, которую ел с хлебом.

Благословить обязан каждый за себя. Но начиная совместную трапезу, один может благословить за всех участников. С намерением, что он делает это и для себя и для них. У них же должно быть твёрдое намерение присоединиться к нему и они обязаны ответить “Амен”.

То же самое относится к вину после трапезы (после “Беркат хамазон”) и к вину Авдалы и к тем благовониям, на которые мы говорим: “... сотворивший разные виды благовоний” (... или травы, или деревьев).

Раньше мы учили, что хлеб самый важный продукт. Но бывает, что хлеб - только закуска, а какие-то виды пищи, например, соленья, в данное время для нас важнее. Поэтому мы освобождены от благословения на хлеб и благословляем только то, что для нас является основной и желанной едой.

Как до еды, так и после еды мы обязаны благословлять. Рабби Акива считает, чтобы ты ни ел, и если насытился обязан читать “Биркат хамазон”.

Мудрецы сказали (и такова халаха): “Ел с хлебом, читай “Биркат хамазон”, ел плоды Эрец Исраэль - читай особое тройное благословение “Мэеин шалаш”.

אות ל'

סוכה ד'

לולב וערבה ששה ושבעה; ההלל
והשמחה, שמונה; סכה וגסוף

הַיָּמִים, שְׁבָעָה; וְהַחֲלִיל, חֲמִשָּׁה
וְשֵׁשָׁה: ב. לִוְלֵב שְׁבָעָה, כִּיצַד? יוֹם
טוֹב הָרָאשׁוֹן שֶׁל חַג שַׁחַל לְהִיּוֹת
בַּשַּׁבָּת, לִוְלֵב שְׁבָעָה; וְשָׁאֵר כָּל הַיָּמִים
שֵׁשָׁה: ג. עֲרָבָה שְׁבָעָה, כִּיצַד? יוֹם
שְׂבִיעִי שֶׁל עֲרָבָה שַׁחַל לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת,
עֲרָבָה שְׁבָעָה; וְשָׁאֵר כָּל הַיָּמִים —
שֵׁשָׁה: ד. מְצוֹת לִוְלֵב, כִּיצַד? יוֹם
טוֹב הָרָאשׁוֹן שֶׁל חַג שַׁחַל לְהִיּוֹת
בַּשַּׁבָּת, מוֹלִיכִין אֶת לִוְלָבֵיהֶן לְהַר
הַבַּיִת, וְהַחֲזִנִין מִקְבְּלִין מֵהֶן וְסוֹדְרִין
אוֹתָן עַל גֵּב הָאֶצְטָבָא, וְהַזְקָנִים מְנִיחִין
אֶת שְׁלָהֶן בַּלְשָׁכָה. וּמַלְמָדִים אוֹתָם
לֵאמֹר: כָּל מִי שֶׁמִּגִּיעַ לִוְלָבִי בְיָדוֹ,
הֲרִי הוּא לוֹ בְּמַתָּנָה. לְמַחֵר מִשְׁכִּימִין
וּבָאִין, וְהַחֲזִנִין זוֹרְקִין אוֹתָם לִפְנֵיהֶם,
וְהֵן מְחַטְפִּין וּמַכִּין אִישׁ אֶת חֵבְרוֹ.
וּכְשֶׁרְאוּ בֵּית דִּין שֶׁבָּאוּ לְיָדֵי סֶכְנָה,
הִתְקִינוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל בְּבֵיתוֹ:

ה. מַצּוֹת עֲרָבָה, פִּי־צַד? מָקוֹם הָיָה
לְמַטָּה מִירוּשָׁלַיִם וְנִקְרָא מוֹצָא. יוֹרְדִין
לְשֵׁם וּמִלְקָטִין מִשֵּׁם מַרְבִּיּוֹת שֶׁל
עֲרָבָה, וּבָאִין וְזוֹקְפִין אוֹתָן בְּצִדֵי
הַמִּזְבֵּחַ, וְרֹאשִׁיהֶן כְּפוּפִין עַל גְּבִי
הַמִּזְבֵּחַ. תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. בְּכָל
יוֹם מְקִיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ פַּעַם אַחַת,
וְאוֹמְרִים: "אֲנֵא ה' הוֹשִׁיעָה נָא, אֲנֵא
ה' הַצְּלִיחָה נָא" (תהלים קיח, כה). רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: "אֲנִי וְהוּא הוֹשִׁיעָה נָא". וְאוֹתוֹ
הַיּוֹם מְקִיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ שֶׁבַע פְּעָמִים.
בְּשַׁעַת פְּטִירָתוֹ מָה הֵן אוֹמְרִים? "יְפִי
לָךְ מִזְבֵּחַ, יְפִי לָךְ מִזְבֵּחַ". רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר: "לֵיָּה וְלָךְ מִזְבֵּחַ, לֵיָּה וְלָךְ
מִזְבֵּחַ":

Лулав вэрава шиша вэшивъа;

Заповеди в праздник Сукот: *сука* (переселение на дни праздника в шалаш), *нетилат лулав* - *арбаа миним* (соединение плода этрога с пальмовой веткой и ветками аравы и адаса), *халель*, возлияние воды и *халиль* (веселье в *симхат бейт-нашозйва* и игра на музыкальных инструментах).

Нетилат лулав, вознесение лулава, во времена Храма выполняли семь дней, если первый день праздника совпадал с субботой. А если суббота выпадает на другой день - шесть дней, так как в другую субботу праздника брать лулав в руки запрещено. Каждый день в Храме коhenы обходили с лулавом вокруг жертвенника и восклицали: "Ана, Ашем, хошиана! Ана, Ашем, хацлиха на!" Рабби Игуда говорит, что кричали: "Ани ваху, хошиана!"

В наше время в любую субботу *лулав* запрещён.

У каждого должен быть свой *лулав*, так как чужим *лулавом* заповедь не исполняется.

Читаем *халель* восемь дней праздника (за пределами Эрец Исраэль - девять), включая Шмини-Ацерет.

Сукот называют также праздник Арава. В давние времена в каждый день праздника в Храм приносили большие ветки *аравы* и украшали ими жертвенник. Даже, если седьмой день суббота. Но в другую субботу, выпадающую на Сукот, *арава* была запрещена.

В наше время мы приносим в синагогу пять веток аравы в знак памяти о Храме в день, завершающий праздник, в "Ошана Раба".

אות מ'

שבת יח

מִפְּנֵין אֶפְלוּ אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ קָפוֹת שֶׁל
תָּבֵן וְשֶׁל תְּבוּאָה מִפְּנֵי
הָאוֹרְחִים וּמִפְּנֵי בְטוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ.
אֲבָל לֹא אֶת הָאוֹצָר. מִפְּנֵין תְּרוּמָה
טְהוֹרָה וְדִמְאֵי וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה
תְּרוּמָתוֹ. וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ
וְהַתּוֹרְמוֹס הַיָּבֵשׁ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֲכָל
לְעֻנִיִּים. אֲבָל לֹא אֶת הַטָּבָל וְלֹא אֶת
מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ.
וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא
נִפְדּוּ. וְלֹא אֶת הַלוֹף וְלֹא אֶת הַחֲרָדֵל.
רֶבֶן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מִתִּיר בְּלוֹף.
מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֲכָל עוֹרְבִין: ב. חֲבִילֵי
קֶשׁ וְחֲבִילֵי עֵצִים וְחֲבִילֵי זָרָדִים. אִם
הִתְקִינוּ לְמֵאֲכָל בְּהֵמָה מְטַלְטְלִין אוֹתָן.

וְאִם לֹא אֵין מְטַלְטֵלִין אוֹתָן. כּוֹפִין אֶת
הַסֵּל לַפָּנִי הָאֶפְרוּחִים. כְּדֵי שִׁיעֲלוּ וַיֵּרְדּוּ.
תַּרְנֻגּוּלַת שְׂבָרָתָהּ דּוּחִין אוֹתָהּ עַד
שֶׁתִּכְנַס. מִדְּדִין עֲגָלִין וּסְיָחִין בְּרִשּׁוֹת
הַרְבִּים. אֲשֶׁה מְדָדָה אֶת בְּנָהּ. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה: אֵימָתִי? בְּזִמָּן שֶׁהוּא נוֹטֵל
אֶחָד וּמַנִּיחַ אֶחָד אָבֵל אִם הִיא גּוֹרֵר
אֲסוּר: ג. אֵין מִלְדִּין אֶת הַבְּהֵמָה בְּיוֹם
טוֹב. אָבֵל מְסַעֲדִין וּמִלְדִּין אֶת הָאִשָּׁה
בְּשַׁבָּת. וְקוֹרִין לָהּ חֲבָמָה מִמָּקוֹם
לְמָקוֹם. וּמַחֲלִלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת
וְקוֹשְׁרִין אֶת הַטְּבוּר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר:
אֵף חוֹתְכִין. וְכָל צָרָכִי מִלָּה עוֹשִׂין
בְּשַׁבָּת:

***Мэфанин афилу арбаа купот шэль тэвэн
вэшэль тэвуа минэне хаорхим уминэне витуль
бет хамидраш.***

В шаббат разрешено переносить любую пищу, необходимую в этот день или же для того, чтобы освободить место для приёма гостей. Освобождаем помещение в бет-мидраше для учеников, пришедших заниматься Торой или слушать выступление раввина.

Ради исполнения заповеди можно переносить в шаббат тяжести, например, мешки с сеном или с зерном. И, хотя ритуально чистая *тэрума* разрешена только кофену и левиту, исраэли может перенести её в шаббат, если нужно место, которое она занимает. Такое же правило для *дмай*, *маасэр ришон* и выкупленный *маасэр шени*.

То, что приготовили как корм для домашних животных, можно переносить в шаббат. Животных и птиц запрещено переносить, но убежавшую курицу подталкивают руками, пока она не вернётся на своё место.

Телятам и ослятam помогают идти и держат их за уши или за шею.

Сказал рабби Иегуда, что если ребёнок может самостоятельно переступить ногами, можно водить его по общественной территории (*биршут харабим*).

При родах в шаббат следует оказать всю необходимую помощь и перевязать пуповину новорожденного. Рабби Йосей говорит: “Также и перерезать её.”

Обязанность “обрезания” (*брит мила*) наступает на восьмой день рождения мальчика. Поэтому, всё, что нужно для исполнения этой заповеди, выполняется на восьмой день, также и в шаббат. Говорит рабби Элизер: “Если моהэль не принёс нож заранее, приносит в шаббат открыто, чтобы все видели, что это нож моהэля и укрывает его при свидетелях.” И даже нож, по его мнению, можно сделать в шаббат, если нет другого.

Рабби Акива не согласен с ним: “Вся работа, которую можно сделать в канун шаббата, не отменяет шаббат, что нельзя - выполняем.” Такова халаха.

אות נ'

שבת כא

נוטל אדם את בנו והאבן בידו
וכלכלה והאבן בתוכה.
ומטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה
ועם החולין. רבי יהודה אומר אף
מצלין את הקדשע באחד ומאה:

ב. הָאָבֶן שֶׁעַל פִּי הַחֲבִית. מִטָּה עַל
צָדָה וְהִיא נֹפֶלֶת. הִיָּתָה בֵּין הַחֲבִיּוֹת.
מִגְבִּיָּהָ וּמִטָּה עַל צָדָה וְהִיא נֹפֶלֶת.
מַעוֹת שֶׁעַל הַכָּר נֹעֵר אֶת הַכָּר וְהֵן
נֹפְלוֹת. הִיָּתָה עָלָיו לְשֵׁלֶשֶׁת מְקַנְחוֹ
בְּסִמְרֹטוֹ. הִיָּתָה שֶׁל עוֹר נֹתָנִין
עָלֶיהָ מִים עַד שֶׁתִּכְלָה: ג. בֵּית שְׁמַאי
אוֹמְרִים: מִגְבִּיָּהֵן מִן הַשְּׁלָחַן עֲצָמוֹת
וְקָלִיפִין. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים נוֹטֵל אֶת
הַטֹּבָלָא כָּלָה וּמִנְעָרָה. מַעֲבִירִין מֵעַל
הַשְּׁלָחַן פִּירוֹרִין פָּחוֹת מִכַּזִּית. וְשֹׁעֵר
שֶׁל אֲפוֹנִין וְשֹׁעֵר שֶׁל עַדְשִׁים. מִפְּנֵי
שֶׁהוּא מֵאֲכָל בְּהֵמָה. סָפּוּג אִם יֵשׁ לוֹ
עוֹד בֵּית אֲחִיזָה מְקַנְחִין בּוֹ וְאִם לֹא
אֵין מְקַנְחִין בּוֹ. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין
כֶּף וּבֵין כֶּף נָטַל בְּשֶׁבֶת וְאֵינוֹ מְקַבֵּל
טוֹמְאָה:

**Нотель адам эт бэно вэһазэвэн бэядо
вэхалкала вэһазэвэн бэтоха.**

Мукцэ - предмет, который запрещено переносить в шаббат. Камень - **мукцэ** в шаббат, но если ребёнок взял его и не хочет бросить, и просится на руки к отцу, говорит Мишна, отец может взять ребёнка с камнем на руки. Но если в руках ребёнка деньги - нельзя. Корзину с плодами можно переносить в шаббат в личных владениях и, если есть **эрув тэхумин**, в общественных.

Мукцэ (камень или другой предмет), ставшая частью корзины или другого сосуда с продуктами, теряет статус **мукцэ**, можно переносить.

Если камень лежит на сосуде с вином, которое нужно для шаббата, брать его в руки нельзя. Но можно наклонить сосуд, чтобы камень упал. Если на подушке остались деньги, встряхивают её, чтобы упали на пол.

Однако, учит Гмара - оставив камень или деньги не случайно, а сознательно, мы создали основание для запрещённого предмета. Двигать нельзя. Далее Гмара поясняет, что если нужно место, занимаемое таким сосудом, подушкой и т.п., переносим их вместе с **мукцэ**.

Школа Шамаи учит, что мусор, оставшийся от трапезы можно убрать со стола. Школа Гилеля учит, что надо стряхнуть с крышки стола. Большинство мудрецов пришли к мнению: всё, что может служить пищей для животных не **мукце**, можно переносить.

И ещё сказали, что губка, которой вытирают стол, не **мукце**, и не воспринимает **тумъа** можно переносить, но выжимать её запрещается...

אות ס'

כריתות ד'

סִפֵּק אָכַל חֵלֶב סִפֵּק לֹא אָכַל, וְאֶפְלוּ
אָכַל, סִפֵּק יֵשׁ בּוֹ כִּשְׁעוֹר, סִפֵּק
שָׂאִין בּוֹ; חֵלֶב וְשֶׁמֶן לְפָנָיו: אָכַל
אֶת אֶחָד מֵהֶן, וְאִין יָדוּעַ אֵיזָה מֵהֶן
אָכַל; אֲשֶׁתּוֹ וְאַחֻתּוֹ עִמּוֹ בְּבֵית: שָׁגַג
בְּאַחַת מֵהֶן, וְאִין יָדוּעַ בְּאִיזוֹ מֵהֶן
שָׁגַג; שִׁבְתָּ וַיּוֹם חוֹל: וְעָשָׂה מְלָאכָה
בְּאֶחָד מֵהֶן, וְאִין יָדוּעַ בְּאֵיזָה מֵהֶם
עָשָׂה — מִבִּיא אָשֶׁם תְּלוּי: ב. כָּשֵׁם
שָׂאִם אָכַל חֵלֶב וְחֵלֶב בְּהָעֵלִם אֶחָד
אֵינוֹ חֵיב אֱלֹא חֲטָאת אַחַת, כֹּךְ עַל
לֹא הוֹדַע שְׁלָהֶן אֵינוֹ מִבִּיא אֱלֹא אָשֶׁם
אֶחָד. אִם הִיָּתָה יָדִיעָה בִּינְתִּים: כָּשֵׁם
שֶׁהוּא מִבִּיא חֲטָאת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד,

כָּךְ הוּא מְבִיא אֶשֶׁם תְּלוּי עַל כָּל
אַחַד וְאַחַד. כְּשֵׁם שְׁאֵם אָכַל חֵלֶב
וְדָם, נוֹתֵר וּפְגוּל בְּהֶעֱלִם אַחַד, חַיֵּב
עַל כָּל אַחַד וְאַחַד, כָּךְ עַל לֹא הוֹדַע
שְׁלָהֵן מְבִיא אֶשֶׁם תְּלוּי עַל כָּל אַחַד
וְאַחַד. חֵלֶב וְנוֹתֵר לְפָנָיו: אָכַל אַחַד
מֵהֶם, וְאֵין יָדוּעַ אֵיזָה מֵהֶם אָכַל;
אֲשֶׁתּוּ נָדָה וְאַחֲוֹתָו עִמּוֹ בְּבֵית: שָׁגַג
בְּאַחַת מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ בְּאֵיזוֹ מֵהֶן שָׁגַג;
שִׁבְתָּ וַיּוֹם הַכַּפּוֹרִים: וְעָשָׂה מְלָאכָה
בֵּין הַשְּׂמֻשּׁוֹת, וְאֵין יָדוּעַ בְּאֵיזָה מֵהֶם
עָשָׂה — רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חֲטָאת
וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי:
לֹא נִחְלְקוּ עַל הָעוֹשָׂה מְלָאכָה בֵּין
הַשְּׂמֻשּׁוֹת, שֶׁהוּא פָטוּר, שְׁאֲנִי אוֹמֵר:
מְקַצֵּת מְלָאכָה עָשָׂה מֵהַיּוֹם, וּמְקַצֵּתָהּ
לְמָחָר; וְעַל מָה נִחְלְקוּ? עַל הָעוֹשָׂה

בְּתוֹךְ הַיּוֹם, וְאֵין יָדוּעַ אִם בַּשָּׁבֶת
עָשָׂה, וְאִם בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים עָשָׂה; אוֹ עַל
הָעוֹשָׁה, וְאֵין יָדוּעַ מֵעֵין אֵיזוֹ מְלָאכָה
עָשָׂה — רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חֲטָאת
וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה:
פּוֹטְרוֹ הִיא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֵף מֵאֲשֶׁם
תָּלוּי: ג. רַבִּי שִׁמְעוֹן שְׁזוּרֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן
אוֹמְרִים: לֹא נִחְלְקוּ עַל דָּבָר שֶׁהוּא
מְשׁוּם שֵׁם אֶחָד, שֶׁהוּא חַיִּב; וְעַל מֶה
נִחְלְקוּ? עַל דָּבָר שֶׁהוּא מְשׁוּם שְׁנֵי
שְׁמוֹת, שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חֲטָאת,
וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה:
אֶפְלוּ נִתְכַּוֵּן לְלַקֵּט תְּאֵנִים וְלַקֵּט עֲנָבִים,
עֲנָבִים וְלַקֵּט תְּאֵנִים; שְׁחֹרוֹת וְלַקֵּט
לְבָנוֹת, לְבָנוֹת וְלַקֵּט שְׁחֹרוֹת — רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חֲטָאת; וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
פּוֹטֵר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: תָּמָּה אֲנִי אִם

יִפְטֹר בָּהּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ? אִם כֵּן, לָמָּה
נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא ד. כג): "אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ"?
פָּרֵט לַמַּתְעֵסָק:

***Сафек ахал хелэв сафек ло ахал, вэафилу
ахал, сафек еш бо кашиур, сафек шэен бо;***

Мишна определяет степень вины за случайное или за намеренное нарушение запрета Торы. В данном случае за употребление в пищу *хелэва*, животного жира, заключённого в тонкую плёнку, которая легко отделяется от мяса. Жир, разрешенный к еде, называется *шуман*, он является составной частью мяса.

Есть сомнение • ел *хелэв* или *шуман* и есть сомнение - съел *шиур* (норма, считающаяся едой, чуть меньше 29 грамм) или нет. Если не уверен, нарушил закон или нет, обязан принести жертву *ашам талуи*, жертву высокой святости, взрослого барана. За нечаянное нарушение закона приносит жертву *хатат*, грехоочистительную жертву.

Съел ошибочно *хелэв* дважды, жертва одна. Съел ошибочно *хелэв* и кровь, виновен дважды.

То же относится к запрету на работу в шаббат. Не знает какой день недели, шаббат, Йом хакипурим или йом холь (обычный день) и выполняет работу после захода солнца до выхода звёзд, и не знает это ещё йом холь или уже праздник. Рабби Элизер обязывает

принести *хатат*, а рабби Иношуа освобождает.

Рабби Шимон Шезури и рабби Шимон учили: “Нарушивший (ошибочно) запреты шаббата дважды или трижды, приносит одну жертву *хатат*. Нарушил запреты шаббата и праздничного дня, виновен дважды. За все нарушения одного вида одно наказание и за каждый вид нарушения - отдельное наказание.

Такова халаха.

אות ע'

שביעית א'

עד אימתי חורשין בשדה האילן ערב
שביעית? בית שמאי אומרים: כל
זמן שהוא יפה לפרי; ובית הלל
אומרים: עד העצרת. וקרובין דברי
אלו להיות קדברי אלו: . איזהו
שדה אילן? כל שלשה אילנות לבית
סאה. אם ראויין לעשות פטר דבילה
של ששים מנה באיטלקי. חורשים
כל בית סאה בשבילן; פחות מכאן,
אין חורשין להן אלא מלא האורה
וסלו חוצה לו: . אחד אילן סרק

וְאַחַד אֵילָן מֵאֵכָל, רוֹאִין אוֹתָן כְּאֵלוֹ
הֵם תַּאֲנִים: אִם רְאוּיִים לַעֲשׂוֹת כְּכֹר
דְּבִלָּה שֶׁל שְׂשִׁים מָנָה בְּאִיטָלְקִי,
חוֹרְשִׁים כָּל בֵּית סָאָה בְּשִׁבְלָן; פְּחוֹת
מִכָּאן, אֵין חוֹרְשִׁים לָהֶם אֲלָא לְצָרְכָן:
הָיָה אַחַד עוֹשֶׂה כְּכֹר דְּבִלָּה וְשָׁנִים
אֵין עוֹשִׂין, אוֹ שָׁנִים עוֹשִׂין וְאַחַד
אֵינוֹ עוֹשֶׂה — אֵין חוֹרְשִׁין לָהֶם
אֲלָא לְצָרְכָן; עַד שִׁיְהִיו מְשַׁלְּשָׁה וְעַד
תִּשְׁעָה. הָיוּ עֹשְׂרָה וּלְמַעְלָה — בֵּין
עוֹשִׂין בֵּין שְׂאִינָן עוֹשִׂין, חוֹרְשִׁין כָּל
בֵּית סָאָה בְּשִׁבְלָן, שְׁנַאָמֶר (שְׁמוֹת לִד. כֹּא):
"בְּחָרִישׁ וּבִקְצִיר תִּשְׁכַּח" — אֵין צָרִיךְ
לִזְמַר חָרִישׁ וְקָצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית, אֲלָא
חָרִישׁ שֶׁל עָרֵב שְׁבִיעִית שֶׁהוּא נִכְנָס
בְּשְׁבִיעִית, וְקָצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית שֶׁהוּא
יוֹצֵא לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל

אומר: מה חריש רשות, אף קציר
רשות, יצא קציר העמר: ה. שלשה
אילנות של שלשה אנשים הרי אלו
מצטרפין, וחורשין כל בית סאה
בשבילן. וכמה יהא ביניהם? רבן
גמליאל אומר: כדי שיהא הבקר עובר
בכליו: ו. עשר נטיעות מפזרות בתוך
בית סאה, חורשין כל בית סאה
בשבילן עד ראש השנה. היו עשויות
שורה ומקפות עטרה, אין חורשין להם
אלא לצרכן: ו. הנטיעות והדלועים
מצטרפין לתוך בית סאה. רבן שמעון
בן גמליאל אומר: כל עשרה דלועים
לבית סאה, חורשין כל בית סאה
עד ראש השנה: ה. עד אימתי נקראו
נטיעות? רבי אלעזר בן עזריה אומר:
עד שיחלו; רבי יהושע אומר: נטיעה

בְּשָׁמָהּ. אֵילָן שְׁנָגֶמֶם וְהוֹצִיא חֲלִיפִין:
מְטַפֵּחַ וּלְמִטָּה — כְּנֻטִיעָה, מְטַפֵּחַ
וּלְמַעֲלָה — כְּאֵילָן; דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן:

Ад эйматай хоршин бисдэ хаилан эрэв шэвиит?

Тора определила нам семилетний цикл времени. Как шесть дней в неделю мы работаем, а седьмой - шаббат, так же шесть лет мы возделываем землю и собираем урожай, а седьмой год, *шэвиит*, отдых земли - *шмита*. Согласно заповеди Торы в этот год прекращаем обработку полей, садов и виноградников. Законы *шмита* действуют только в Эрец Исраэль.

До какого дня можно пахать землю и производить другие сельскохозяйственные работы перед годом *шэвит*?

Когда был Храм, за тридцать дней до *шэвиит*, до *шана шмита*, прекращали все сельскохозяйственные работы, это называется *тосефэт шэвиит* (дополнение седьмого года).

В наши дни многие работы выполняются до Рош hashana. Тем не менее запретили наши Учителя сажать плодовые деревья менее, чем за сорок дней до нового года. Однако можно сеять хлеб, овощи, стручковые

растения и неплодовые деревья, если они пустят корни до конца месяца Элул.

Плоды, созревшие в седьмом году, даже, если они созревали в шестом году, приобретают святость шэвиит и на них распространяются законы седьмого года.

אות פ'

פרה ד'

פֶּרֶת חֲטָאת שְׁשָׁחֲטָה שְׁלֹא לְשִׁמָּה,
קִבֵּל וְהָזָה שְׁלֹא לְשִׁמָּה, או
לְשִׁמָּה וְשִׁלָּא לְשִׁמָּה, או שְׁלֹא לְשִׁמָּה
וְלְשִׁמָּה — פְּסוּלָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
מִכְשִׁיר. וְשִׁלָּא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם
— פְּסוּלָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִכְשִׁיר.
וְשִׁלָּא בִכְהֵן גָּדוֹל — פְּסוּלָה. רַבִּי
יְהוּדָה מִכְשִׁיר. וּבִמְחֹסֶר בְּגָדִים —
פְּסוּלָה. וּבְכָלִי לָבֵן הֵיחָה גַּעֲשִׁית:
ב. שָׂרְפָה חוּץ מִגִּתָּהּ אוּ בִשְׂתֵּי
גִתוֹת, אוּ שְׂשָׂרְף שְׂתֵּימָּם בְּגִת אַחַת

— פסולה. הִזָּה וְלֹא כֹון כְּנָגֵד הַפֶּתַח
— פסולה. הִזָּה מִשְׁשִׁית שְׁבִיעִית. חֲזֹר
וְהִזָּה שְׁבִיעִית — פסולה. מִשְׁבִּיעִית
שְׁמִינִית, וְחֲזֹר וְהִזָּה שְׁמִינִית —
כְּשָׂרָה: ג. שְׂרָפָה שְׁלֹא בְעֵצִים, או
בְּכָל עֵצִים, אֲפֹלוּ בְקֶשׁ אוּ בְגִבָּה
— כְּשָׂרָה. הַפְּשִׁיטָה וְנִתְחָה —
כְּשָׂרָה. שְׁחָטָה עַל מִנֵּת לֶאֱכֹל מִכְּשָׂרָה
וְלִשְׁתּוֹת מִדָּמָה — כְּשָׂרָה. רְבִי
אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין מִחֲשָׁבָה פּוֹסְלָת
בִּפְרָה: ד. כָּל הָעֲסוּקִין בִּפְרָה מִתְחַלָּה
יַעַד סוֹף, מְטַמְּאִין בְּגָדִים, וּפּוֹסְלִים
אוֹתָהּ בְּמִלְאָכָה. אֶרֶע בָּהּ פָּסוּל
בְּשַׁחֲטָתָהּ, אֵינָה מְטַמְּאָה בְּגָדִים. אֶרֶע
בָּהּ בְּהִזְיָתָהּ: כָּל הָעוֹסֵק בָּהּ לִפְנֵי
פָּסוּלָה — מְטַמְּאָה בְּגָדִים; לְאַחַר
פָּסוּלָה — אֵינָה מְטַמְּאָה בְּגָדִים;

נִמְצָא חֲמֹרָה קָלָה. לְעוֹלָם מוֹעֲלִין
בָּהּ, וּמֵרַבִּין לָהּ עֲצִים, וּמַעֲשִׂיהָ בַּיּוֹם
וּבַלַּיְלָהּ. הִמְלֵאכָה פּוֹסְלֹת בָּהּ — עַד
שֶׁתַּעֲשֶׂה אָפֶר. וְהִמְלֵאכָה פּוֹסְלֹת בַּמַּיִם
עַד שֶׁיִּטְּלוּ אֶת הָאָפֶר:

*Парат хатат шэшхита шэло лишма,
кибель вэһиза шэло лишма, о лишма вэшэло
лишма, о шэло лишма вэлишма - пэсула.*

Парат хатат, буквально “корова очищения”, - это красная корова (*пара адума*), не имеющая физических недостатков и которую никогда не использовали в работе.

Шэхиту выполняли за пределами Иерусалаима, на горе Зейтим. *Шэхита* должна быть во имя Небес, *лишма*. Кровью семь раз брызгали в направлении “Кодэш хакодашим”, а тушу целиком сжигали на костре, куда бросали кедровую ветку и красную шерстяную нить. Полученный пепел готовили особым образом и в дальнейшем использовали для очищения от ритуальной нечистоты, принятой от мёртвого тела, *тумъат мет*.

Шохэт омывал руки и ноги до шэхиты и должен был снять одежды и омыться после шэхиты. Несмотря на то,

что пепел *para aduma* очищает от *tum'at met*, коhen, сжигающий её, приобретал ритуальную нечистоту и вход в Храм ему был запрещён, пока не очистится в водах миквы и не покажутся вечером три большие звезды нового дня.

אות צ'

פרה ט'

צְלוּחִית שֶׁנֶּפֶל לְתוֹכָהּ מִים כָּל שֶׁהָן
— רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִזָּה
שְׁתֵּי הַזֵּיּוֹת. וְחֻכָּמִים פּוֹסְלִין. יֵרֵד
לְתוֹכָהּ טַל — רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר:
יִנִּיחָנָה בַּחֲמָה וְהַטַּל עוֹלָה. וְחֻכָּמִים
פּוֹסְלִין. נֶפֶל לְתוֹכָהּ מִשְׁקִין וְיֵמִי פְרוֹת
— יַעֲרָה, וְצָרִיד לִנְגֵב. דִּיו, קוֹמוֹס,
וְקִנְקִנְתוֹס, וְכָל דָּבָר שֶׁהוּא רוֹשֵׁם
— יַעֲרָה, וְאֵינוֹ צָרִיד לִנְגֵב: כֹּ. נֶפֶל

לְתוֹכָהּ שְׂקָצִים וּרְמָשִׁים וְנִתְבַּקְעוּ, אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מֵרְאִיָּהֶם — פְּסוּלִין. חֲפוּשִׁית, בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ פּוֹסְלֹת, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּשִׁפּוּפֶרֶת. רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמְרִים: הַדִּירָה וְהַכֶּנֶּה שֶׁבְּתוֹבָאָה — כְּשָׂרִים, מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶם לֶחָה: ג. שֶׁתַּת מֶהֶן בְּהֶמָּה אוֹ חֲתִיָּה — פְּסוּלִין. כָּל הָעוֹפּוֹת פּוֹסְלִין, חוּץ מִן הַיּוֹנָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מוֹצֵצֶת. כָּל הַשָּׂרָצִים אֵינָם פּוֹסְלִין, חוּץ מִן הַחֲלָדָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מַלְקֶת. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵף הַנָּחָשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְקִיא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵף הָעֶכָבֵר: ד. הַחוֹשֵׁב עַל מִי חֲטָאת לִשְׁתּוֹת — רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: פְּסִל. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כְּשִׁטָּה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בַּמָּה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּמִים

שְׂאִינָם מְקַדְשִׁים. אָבֵל בְּמִים הַמְקַדְשִׁין
— רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּשִׁיטָה. רַבִּי
יְהוֹשֻעַ אוֹמֵר: כְּשִׁישְׁתָּה. גִּרְגֹר —
כָּשֶׁר: הֵ. מִי חֲטָאת שֶׁנִּפְסְלוּ, לֹא יִגְבְּלִם
בְּבִיט, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂם תַּקְלָה לְאַחֲרִים.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּטָלוּ. פָּרָה שֶׁשְּׁתַּת
מִי חֲטָאת — בְּשָׂרָה טָמֵא מַעַת לַעַת.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּטָלוּ בְּמַעֲיָה: הֵ. מִי
חֲטָאת וְאַפֹּר חֲטָאת, לֹא יַעֲבִירִם בְּנֶהָר
וּבִסְפִינָה, וְלֹא יִשְׁיטִם עַל פְּנֵי הַמַּיִם,
וְלֹא יַעֲמֹד בְּצַד זֶה וַיִּזְרְקֵם לְצַד זֶה.
אָבֵל עוֹבֵר הוּא בְּמִים עַד צִנְאוֹרוֹ.
עוֹבֵר הוּא הַטְּהוֹר לְחֲטָאת וּבִידִיו כְּלִי
רִיקִם הַטְּהוֹר לְחֲטָאת, וּבְמִים שְׂאִינָם
מְקַדְשִׁין: הֵ. אֶפֶר כָּשֶׁר שֶׁנִּתְעָרַב בְּאַפֹּר
מִקְלָה — הוֹלְכִין אַחֵר הָרֹב לְטָמֵא,
וְאֵין מְקַדְשִׁין בּוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר:

מִקְדָּשִׁין בְּכֶלֶן : ה. מִי חֲטָאת שֶׁנִּפְסְלוּ,
מִטְמְאִים אֶת הַטְּהוֹר לְתַרוּמָּה בְיָדוֹ
וּבְגוּפוֹ, וְאֶת הַטְּהוֹר לְחֲטָאת לֹא בְיָדוֹ
וְלֹא בְגוּפוֹ. נִטְמָאוּ, מִטְמְאִים אֶת
הַטְּהוֹר לְתַרוּמָּה בְיָדוֹ וּבְגוּפוֹ, וְאֶת
הַטְּהוֹר לְחֲטָאת בְיָדוֹ, אֲבָל לֹא בְגוּפוֹ:
ט. אִפֹּר כָּשֶׁר שֶׁנִּתְּנוּ עַל גִּבֵּי הַמִּים
שְׂאִינָן רְאוּיִין לְקִדְּשׁ — מִטְמְאִים אֶת
הַטְּהוֹר לְתַרוּמָּה בְיָדוֹ וּבְגוּפוֹ; אֶת
הַטְּהוֹר לְחֲטָאת, לֹא בְיָדוֹ וְלֹא בְגוּפוֹ:

***Целохит шэнафаль лэтоха маим коль
шэһен - рабби Элиэзэр омэр: язэ шэте
һазайот.***

Целохит - чаша для *маим амекудашим* (освящающей воды). *Целохит* должна быть чистой, чтобы не попала туда ни роса, ни напитки, ни мошки или черви. Чашу наполняли водой из источника (*маим хаим*) и добавляли небольшое количество пепла красной коровы.

Этой смесью брызгали веточкой мягкой травы эзон, на людей и предметы, принявшие ритуальную нечистоту от умершего человека.

Тот, кто прикасается к этой смеси, её называют *мей хатат*, становится нечистым до вечера, и пока не окунётся в воды миквы.

Если корова выпьет *мей хатат*, мясо её в течение суток нечисто.

Пепел и *мей хатат* нельзя перевозить ни по реке, ни по морю и нельзя выливать в воду.

אות ק'

מעילה ד'

קִדְּשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה
לְמַעֲלָה, וְלֹחֵיב עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם
פְּגוּל, נוֹתֵר, וְטָמֵא. קִדְּשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת
מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. קִדְּשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ

וְקָדְשִׁי בְּדֶק הַבַּיִת מְצֻטְרָפִין זֶה עִם
זֶה לְמַעֲיֵלָה: ב. חֲמִשָּׁה דְּבָרִים בְּעוֹלָה
מְצֻטְרָפִין זֶה עִם זֶה: הַבָּשָׂר, וְהַחֲלָב,
וְהַסֶּלֶת, וְהַיֵּיזֵן, וְהַשֶּׁמֶן. וְשִׁשָּׁה בְּתוֹדָה:
הַבָּשָׂר, וְהַחֲלָב, וְהַסֶּלֶת, וְהַיֵּיזֵן, וְהַשֶּׁמֶן,
וְהַלֶּחֶם. הַתְּרוּמָה, וְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר,
וְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֵׁל דְּמַאי, הַחֲלָה,
וְהַבְּכוּרִים — מְצֻטְרָפִין זֶה עִם זֶה
לְאַסוּר, וּלְחַיֵּב עֲלֵיהֶם אֶת הַחֲמִשָּׁה:
ג. כָּל הַפְּגוּלִין מְצֻטְרָפִין זֶה עִם זֶה.
כָּל הַנוֹתְרִין מְצֻטְרָפִין זֶה עִם זֶה.
כָּל הַנִּבְלֹת מְצֻטְרָפֹת זו עִם זו. כָּל
הַשְּׂרָצִים מְצֻטְרָפִין זֶה עִם זֶה. ד. הַ
הַשְּׂרָץ וּבָשָׂרוֹ מְצֻטְרָפִין. כָּלֵל אָמַר רַבִּי
יְהוֹשֻעַ: כָּל שִׁטְמָאָתוֹ וְשַׁעוּרֹ שׁוֹיֵן
— מְצֻטְרָפִין זֶה עִם זֶה; טְמָאָתוֹ
וְלֹא שַׁעוּרֹ, שַׁעוּרֹ וְלֹא טְמָאָתוֹ, לֹא

טמאתו ולא שעורו — אין מצטרפין
זה עם זה: ה. הפגול והנוטר אין
מצטרפין זה עם זה, מפני שהם שני
שמות. השרץ והנבלה, וכן הנבלה
ובשר המת — אין מצטרפין זה עם
זה לטמא, אפלו פקל שבשניהם.
האכל שנטמא באב הטמאה ושנטמא
בולד הטמאה מצטרפין זה עם
זה לטמא פקל שבשניהם: ה. כל
האכלין מצטרפין לפסל את הגויה
בכחצי פרס, במזון שתי סעודות
לערוב, בכביצה לטמא טמאת אכלין,
בכגרוגרת להוצאת שבת, ובכפותת
ביום הכפורים. כל המשקין מצטרפין:
לפסל את הגויה ברביעית, ובמלא
לגמיו ביום הכפורים: ה. הערלה וכלאי
הפרס מצטרפין זה עם זה. רבי

שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֵינָן מִצְטָרְפִין. הַבָּגֶד
וְהַשֶּׁק, הַשֶּׁק וְהַעוֹר, הָעוֹר וְהַמֶּפֶץ
— מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר: מִפְּנֵי שֶׁהֵן רְאוּיִין לְטָמֵא מוֹשָׁב:

Кадшей *хамизбеах* *мицтарфин* *зэ* *им* *зэ*
лимэила, *улэхаев* *алеһэн* *мишум* *пигуль* , *нотар*,
вэтаме.

Мэила - ошибочное или неправильное (не по назначению)
использование жертвы или посвящённого в Храм.

Особую святость в жертвоприношении *ола* имеют
пять вещей: мясо, *хелэв* (животный жир, запрещённый
к еде), *солет* (многократно просеянная пшеничная мука
особого помола), вино и *шэмен зайт* (оливковое масло).
А в благодарственном жертвоприношении *тода* к
перечисленным выше добавляется хлеб.

Все святые дары связаны в действии, поэтому за
испорченное, осквернённое или *нотар*, оставленное несъед-
енным, виновный (в данном случае - *коһен*) подлежит
наказанию.

Если *некоһен* съел *тэрума*, или *маасэр*, или *халу*,
предназначенные для *коһена*, или *бикурим* (первые плоды,
которые приносили в Храм), оплачивает их стоимость и
добавляет к этой сумме *хомеш* - пятую часть.

Кроме того, виновный в *мэила* по ошибке или по принуждению, обязан принести жертву *ашам мэилот*.

Рабби Йошуа выводит правило, что если виновен в двух разных видах незаконного использования святых даров или порче их, наказывается за каждое нарушение отдельно. Но если дважды нарушил в одном наказание одно.

אות ר'

חולץ יא

רֵאשִׁית הַגֵּז נוֹהֵג בְּאֶרֶץ, וּבְחוּצָה
לְאֶרֶץ, בְּפִנֵּי הַבַּיִת וְשֵׁלָא
בְּפִנֵּי הַבַּיִת, בְּחֻלִּין, אֲבָל לֹא בַמִּקְדָּשִׁין.
חֹמֶר בְּזָרוּעַ וּבִלְחִיִּים וּבִקְבָה מֵרֵאשִׁית
הַגֵּז, שֶׁהֲזָרוּעַ וְהַלְחִיִּים וְהַקְבָה נוֹהֲגִים
בְּבִקְרָא וּבִצֵּאָן, בְּמִרְבָּה וּבְמַעֲט, וְרֵאשִׁית
הַגֵּז אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בְּרַחֲלוֹת, וְאֵינוֹ
נוֹהֵג אֶלָּא בְּמִרְבָּה: ב. וְכַמָּה הוּא
מִרְבָּה? בֵּית שְׁמַאי אוֹכְרִים: שְׁתֵּי
רַחֲלוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ו. כא): "יִחְזֶה"

אִישׁ עֲגֵלַת בָּקָר וְשֵׁתִי-צֹאן". וּבֵיהַ
הַלֵּל אומרים: חֲמֵשׁ, שְׁנָאֲמַר (שמואל-
א כה, יח): "חֲמֵשׁ צֹאן עֲשׂוֹיֹת". רַבִּי
דוֹסָא בֶּן הֶרְפִּינָס אומר: חֲמֵשׁ רַחֲלוֹת
גּוֹזְזוֹת מָנָה, מָנָה, וּפָרָס — חֲזִיבוֹה
בְּרֹאשִׁית הַגֹּז. וְחֲכָמִים אומרים: חֲמֵשׁ
רַחֲלוֹת גּוֹזְזוֹת כָּל שָׁהֵן. וְכַמָּה נוֹתְנִין
לוֹ? מִשְׁקַל חֲמֵשׁ סְלָעִים בִּיהוּדָה, שָׁהֵן
עֶשֶׂר סְלָעִים בַּגָּלִיל; מְלָכָן וְלֹא צוּאִי,
כִּדִּי לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ בְּגֵד קָטָן, שְׁנָאֲמַר
(דברים יח, ד): "תִּתֶּן-לוֹ" — שִׁיָּהָא בּוֹ
כִּדִּי מִתְּנָה. לֹא הִסְפִּיק לְתַנּוּ לוֹ עַד
שֶׁצָּבְעוּ — פָּטוֹר. לְבָנּוּ וְלֹא צָבְעוּ
— חֲזִיב. הַלּוֹקָח גֹּז צֹאנּוֹ שֶׁל נֶכְרִי
פָּטוֹר מִרֹאשִׁית הַגֹּז. הַלּוֹקָח גֹּז צֹאנּוֹ
שֶׁל חֵבְרוֹ: אִם שִׁיר הַמוֹכֵר — הַמוֹכֵר
חֲזִיב. לֹא שִׁיר — הַלּוֹקָח חֲזִיב. הָיָה

לו שְׁנֵי מִיָּנִים, שְׁחוּפוֹת וּלְבָנוֹת, מָכַר
לו שְׁחוּפוֹת, אָכַל לֹא לְבָנוֹת, זָכָרִים,
אָכַל לֹא נִקְבוֹת — זֶה נוֹתֵן לַעֲצָמוֹ
וְזֶה נוֹתֵן לַעֲצָמוֹ:

*Решит хагез ноһэг баарец, увхуца лаарец,
бифне хабаит вэшэло бифне хабаит бахулин,
аваль ло вамукдашин.*

Хулин - будничное, то, что не относится к Храму и посвящённому в Храм.

При стрижке овец, начатки шерсти, так же как *тэрума*, плечо и желудок, отдавали коһенам, хотя они не тэрума. Обязанность была действительна только в Эрец Исраэль, а за пределами нет у коһенов на это права.

От какого количества? Школа Шамая учит: от двух овечек, школа Гилеля - от пяти. Рабби Доса бен Аркинас говорит: “От пяти овец в количестве манэ (немного меньше 500 грамм)”. Мудрецы сказали: “Пять *сэлаим* от каждой из пяти овец (сэла равна 4 динарам -19,2 грамма)”.

Шерсть должна быть белой, некрашенной, чтобы можно было изготовить из неё цицит и белые одежды коһена. Нет обязанности давать цветную шерсть.

Первинки шерсти можно было давать только от овец, принадлежащих еврею. Если еврей покупает шерсть, продавец обязан прежде отделить начатки для кофена, если оставляет часть стриженного у себя. Купивший полностью, отделяет сам.

אות ש'

שביעית ו'

שֶׁלֹשׁ אַרְצוֹת לִשְׁבִיעִית: כָּל שֶׁחֲזִיקוֹ
עוֹלֵי בָּבֶל, מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעַד
כְּזִיב, לֹא נֹאכָל וְלֹא נֶעְבָּד; וְכָל
שֶׁחֲזִיקוֹ עוֹלֵי מִצְרַיִם, מְכִזִּיב וְעַד
הַנֶּהָר וְעַד אֲמֹנָה, נֹאכָל אֲבָל לֹא
נֶעְבָּד; מִן הַנֶּהָר וּמֵאֲמֹנָה וְלִפְנֵימֶיךָ,
נֹאכָל וְנֶעְבָּד: ב. עוֹשִׂין בְּתֵלוֹשׁ בְּסוּרְיָא,
אֲבָל לֹא בְּמַחְבֵּר. דְּשִׁים וְזוּרִין וְדוּרְכִין
וּמַעֲמָרִין, אֲבָל לֹא קוּצְרִין וְלֹא בּוּצְרִין
וְלֹא מוֹסְקִים. כָּלֵל אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא:

כָּל שְׁכִיּוּצָא בּוּ מִתָּר בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל,
עוֹשִׁין אוֹתוֹ בְּסוּרָא: ג. בְּצָלִים שְׂיָרְדוּ
עֲלֵיהֶם גְּשָׁמִים וְצֶמַח — אִם הָיוּ
הָעֲלִין שְׁלָהֶם שְׁחוּרִין, אֲסוּרִין; הוֹרִיקוּ
הָרִי אֵלָיו מִתָּרִין. רַבִּי חֲנִינָא בֶן
אֲנָטִיגְנוֹס אוֹמֵר: אִם יְכוּלִין לְהַתְלִשׁ
בְּעֲלִין שְׁלָהֶן, אֲסוּרִין; וְכִנְגֹד בֶּן
מוֹצָאֵי שְׁבִיעִית מִתָּרִין: ה. מֵאִמְתִּי
מִתָּר אָדָם לֶקַח יָרֵק בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית
מִשְׁעֶשֶׂה כִּיּוּצָא בּוּ. עָשָׂה הַבְּכִיר,
הִתָּר הָאֶפֶל. רַבִּי הִתִּיר לֶקַח יָרֵק
בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית מִיָּד: ו. אֵין מוֹצִיאִין
שֶׁמֶן שֶׁרָפָה וּפְרוֹת שְׁבִיעִית מִהָאָרֶץ
לְחוּצָה לָאָרֶץ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן:
שְׁמַעְתִּי בְּפֶרוֹשׁ, שְׁמוֹצִיאִין לְסוּרָא
וְאֵין מוֹצִיאִין לְחוּצָה לָאָרֶץ: ז. אֵין
מְבִיאִין תְּרוּמָה מִחוּצָה לָאָרֶץ לָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: שְׁמַעְתִּי בְּפֶרוֹשׁ
שְׁמִבִּיאִין מְסוּרָא וְאִין מְבִיאִין מְחוּצָה
לְאֶרֶץ:

***Шалош арцот лашвиит. Коль шэһэхазику
oley вавель, ме-Эрец Исраэль вэад казив, ло
нзахаль вэло нзавад;***

Эрец Исраэль обладает особой святостью, поэтому
здесь действуют все законы седьмого года, *шэвиит*.

На Эрец *хаамим* (Земля народов) законы шэвиит
не распространяются. На территории, заселённой
возвратившимися из бавельского изгнания (*тэхум олей
бавель*), эти законы полностью распространяются в пределах
заселения их евреями. А на тех территориях, которые
остались во время второго Храма незаселёнными, законы
распространяются частично -запрещены земельные работы,
но можно собирать урожай.

Некоторые заповеди, связанные со святостью земли,
следует исполнять также и в *Сурье*, на территории к
северу от Эрец Исраэль. Так как царь Давид завоевал её
до полного заселения Эрец Исраэль.

Плоды *шэвиит* и масло для освещения запрещено
вывозить за пределы Эрец Исраэль. Сказал рабби

Шимон: “Слышал я объяснение, что в Сурью можно вывозить, но нельзя в другие страны.”

Не приносят *תְּרומָה* из чужих стран в Эрец Исраэль . Сказал рабби Шимон: “Слышал я объяснение, что из других стран не приносят *תְּרומָה*, а из Сурьи приносят.

אוֹת ת'

ברכות ד'

תְּפִלַּת הַשַּׁחַר עַד חֲצוֹת. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: עַד אַרְבַּע שָׁעוֹת. תְּפִלַּת
הַמִּנְחָה עַד הָעֶרֶב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
עַד פֶּלֶג הַמִּנְחָה. תְּפִלַּת הָעֶרֶב אֵין לָהּ
קָבַע. וְשֶׁל מוֹסָפִין כָּל הַיּוֹם. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: עַד שֶׁבַע שָׁעוֹת: ב. רַבִּי נְחוֹנְיָא בֶן
הַקָּנָה הָיָה מִתְפַּלֵּל בְּכַנִּיסָתוֹ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ
וּבִיצִיאָתוֹ תְּפִלָּה קְצָרָה. אָמְרוּ לוֹ: מַה
מָקוֹם לְתְּפִלָּה זוֹ? אָמַר לָהֶם: בְּכַנִּיסָתִי
אֲנִי מִתְפַּלֵּל שְׁלֹא תִתְּאַרַע תְּפִלָּה עַל יָדִי,
וּבִיצִיאָתִי אֲנִי נוֹתֵן הוֹדָיָה עַל חֻלְקִי:
ג. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּכָל יוֹם מִתְפַּלֵּל

אדם שמונה עשרה. רבי יהושע אומר:
מעין שמונה עשרה. רבי עקיבא אומר:
אם שגורה תפלתו בפיו, יתפלל שמונה
עשרה, ואם לאו — מעין שמונה עשרה:
ה. רבי אליעזר אומר: העושה תפלתו
קבע, אין תפלתו תחנונים. רבי יהושע
אומר: המהלך במקום סכנה מתפלל
תפלה קצרה, אומר: "הושע השם את
עמך את שארית ישראל, בכל פרשת
העבור יהיו צרכיהם לפניך, ברוך אתה
ה' שומע תפלה: ה. ה'ה רוכב על החמור,
יירד. ואם אינו יכול לירד, יחזיר את פניו,
ואם אינו יכול להחזיר את פניו יכון את
לבו כנגד בית קדש הקדשים: ה. ה'ה
יושב בספינה, או בקרון, או באסדה,
יכון את לבו כנגד בית קדש הקדשים:
ו. רבי אלעזר בן עזריה אומר: אין
תפלת המוספין אלא בחבר עיר. וחקמים

אומרים: בְּחָכֶר עֵיר וְשֵׁלָא בְּחָכֶר עֵיר.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְּׁמוֹ: כָּל מְקוֹם שֵׁשׁ
חָכֶר עֵיר, הֵיחִיד פְּטוֹר מִתְּפִלַּת הַמוֹסָפִין:

Тэфилат нашахар ад хацот. Рабби Иехуда омер: “Ад арбаа шаот.”

Время утренней молитвы шахрит до полудня. Рабби Иехуда сказал: “До конца четвёртого часа (от восхода солнца)”. Что соответствует первой трети дня. И такова халаха.

Время минхи после полудня - до вечера, т.е. до захода солнца. Шесть с половиной часов от восхода солнца - время “Минха гэдولا”, а с девятого часа от восхода солнца - время “Минха кэтана”.

Вечерняя молитва арвит не имеет определённого срока.

Время молитвы мусаф, которую читают в шаббат, в праздник и в Рош ходэш, - весь день. Рабби Иехуда сказал: “До конца седьмого часа”. И хотя халаха подтверждает его мнение, тут же добавляет, что “бэдиавад” можно читать до малой минхи.

Рабби Нехунья бен Акана, входя в бет-мидраш, говорил: “Да будет воля Твоя Господь, Бог мой, чтобы из-за меня не произошло какой-либо ошибки и чтобы сам я не ошибся в халахе и не стали смеяться надо мной товарищи, чтобы не назвал я нечистое чистым, а чистое

нечистым, и чтобы не ошиблись в халахе мои товарищи, и я не смеялся над ними”.

А при выходе говорил: “Благодарю Тебя, Господь, Бог мой, за то, что дал мне удел среди тех, кто сидит в бет-амидраше, а не среди бездельников. Я встаю утром и они встают утром, я встаю для занятий Торой, а они для пустословия. Я тружусь и они трудятся; я тружусь и получаю награду, а они трудятся зря. Я спешу и они спешат; я спешу к вечной жизни, а они - к могильной яме”.

Каждый должен обращаться к Всевышнему с молитвой. Учителя обязали нас три раза в день читать “Шмонэ-эсрэ”. Но слова молитвы, говорит рабби Элиэзер, не должны звучать механически, следует говорить с Богом искренне, от всего сердца, с каваной.

В случае, если чтение полной молитвы отнимает много времени и это опасно для жизни, можно читать краткую молитву, а потом прочесть полностью.

Где бы мы не были, и в дороге, и на море, во время молитвы следует обратиться в сторону Иерусалаима, в сторону Храма. Да будет он отстроен вскоре, в наши дни! Если не знаем направление, обращаемся мысленно к Святая святых.

Что касается молитвы “Мусаф”, то по мнению рабби Эльазара бен Азарьи, читать её надо везде, где есть организованная община, но отдельный человек в таком случае освобождён от молитвы “Мусаф”. Но халаха обязывает каждого, даже одиночно молящегося читать молитву “Мусаф”.

אלפא ביתא

אות א

אֲשֶׁרִי תְּמִימֵי-דָרֶךְ. הֵהֱלֵכִים בְּתוֹרַת יְהוָה

אֲדַחֲזֶנּוּ:

אֲשֶׁרִי נִצְרִי עֲדָתִיו בְּכָל-לֵב יִדְרֹשׁוּהוּ:

אֵף לֹא-פָעַלְו עוֹלָה. בְּדַרְכֵּיו הִלְכוּ:

אִתָּה צִוִּיתָה פִּקְדֹנֶיךָ לְשֹׁמֵר מְאֹד:

אֲחֲלִי יִכְנֹו דַרְכֵי לְשֹׁמֵר חֻקֶּיךָ:

אֲזִי לֹא-אֲבוֹשׁ. בְּהִבִּיטִי אֶל-כָּל-מַצֻּוֹתֶיךָ:

אוֹדֶךָ בִּישָׁר לִבִּי. בְּלִמּוֹדֵי מִשְׁפָּטֶי צִדִּיקֶךָ:

אֶת-חֻקֶּיךָ אֲשֶׁמֹר. אֶל-תַּעֲזֹבֵנִי עַד-מְאֹד:

אות ב

בִּמְהֵרָה יִזְכֶּה-נַעַר אֶת-אֲרוֹחוֹ. לְשֹׁמֵר כְּדָבָרֶךָ:

בְּכָל-לִבִּי דִרְשָׁתִיךָ. אֶל-תִּשְׁגֵּנִי מִמַּצֻּוֹתֶיךָ:

בְּלִבִּי צָפַנְתִּי אִמְרָתְךָ. לִמְעַן לֹא אֶחְטֹא-לָךְ :
בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְמִדְּנֵי חַקֶּיךָ :
בְּשִׁפְתַי סִפַּרְתִּי. כָּל מִשְׁפָּטֵי-פִיךָ :
בְּדֶרֶךְ עֲדוּתֶיךָ שִׁשְׁתִּי כָּעַל כָּל-הוֹן :
בְּפִקּוּדֶיךָ אָשִׁיחָה. וְאַבִּיטָה אַרְחֻתֶיךָ :
בְּחִקְתֶּיךָ אֲשַׁמְעָשֶׁע. לֹא אֲשַׁכַּח דְּבָרְךָ :

אות ג

גָּמַל עַל-עֲבֹדְךָ אֶחָיָה וְאַשְׁמְרָה דְּבָרְךָ :
גַּל-עֵינַי וְאַבִּיטָה. נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ :
גֵּר אֲנֹכִי בָאָרֶץ. אֶל-תִּסְתֵּר מִמֶּנִּי מִצּוֹתֶיךָ :
גִּרְסָה נִפְשִׁי לְתַאֲבָה. אֶל-מִשְׁפָּטֶיךָ בְּכָל-
עַתָּה :

גְּעֻרָת זָדִים אַרְוִרִים. הַשְׁגִּים מִמִּצּוֹתֶיךָ :
גַּל מַעְלֵי חֲרָפָה וְבוֹז. כִּי עֲדוּתֶיךָ נִצָּרְתִּי :
גַּם יֵשְׁבוּ שָׂרִים כִּי נִדְּבָרוּ. עֲבֹדְךָ יִשְׁיַח
בְּחַקֶּיךָ :

גַּם-עֲדוּתֶיךָ שַׁעֲשַׁעִי אֲנִשִּׁי עֲצָתִי :

אות ד

דְּבַקָה לְעֶפֶר נִפְשִׁי. חַיִּי כְּדָבָרְךָ :
דָּרְכֵי סִפְרֹתַי וַתַּעֲגִנִי לְמַדְנִי חֻקֶּיךָ :
דָּרְךָ-פְּקוּדֶיךָ הִבִּינִנִי. וְאַשִּׁיחָה בְּגִפְלֹאוֹתֶיךָ :
דָּלָפָה נִפְשִׁי מִתּוֹגָה. קִיַּמְנִי כְּדָבָרְךָ :
דָּרְךָ-שֹׁקֶר הִסֵּר מִמֶּנִּי. וַתּוֹרֶתְךָ חֲגִנִי :
דָּרְךָ-אַמוּנָה בָּחַרְתִּי. מִשְׁפָּטֶיךָ שׁוֹיֵתִי :
דְּבַקְתִּי בַעֲדוֹתֶיךָ. יְהוָה אֱלֹהֵי אֱלֹתַי שְׁנִי :
דָּרְךָ-מִצּוֹתֶיךָ אָרוּץ. כִּי תִרְחִיב לִבִּי :

אות ה

הוֹרִנִי יְהוָה אֱלֹהֵי דָרְךָ חֻקֶּיךָ וְאַצְרָנָה
עֲקֹב :
הִבִּינִי וְאַצְרָה תּוֹרֶתְךָ וְאַשְׁמְרָנָה בְּכָל-לֵב :
הִדְרִיכֵנִי בְּנִתִיב מִצּוֹתֶיךָ. כִּי-כֹחַ חֲפָצְתִּי :
הִט־לִבִּי אֶל-עֲדוֹתֶיךָ וְאֶל אֶל-בְּצַע :

הַעֲבֹר עֵינַי מִרְאוֹת שָׁוָא. בְּדַרְכְּךָ חַיִּינִי:
הִקָּם לַעֲבֹדְךָ אִמְרָתְךָ. אֲשֶׁר לִירְאָתְךָ:
הַעֲבֹר חֲרָפְתִּי אֲשֶׁר יִגְרָתִּי. כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ
טוֹבִים:
הִנֵּה תֹאבְתִי לִפְקֻדֶיךָ. בְּצִדְקָתְךָ חַיִּינִי:

אוֹת ו

וַיִּבְאֵנִי חֲסֹדְךָ יְהוָה יִמְחֹלֵנִי. תְּשׁוּעָתְךָ
כְּאִמְרָתְךָ:
וְאֶעֱנֶה חֲרָפִי דָּבָר. כִּי־בִטְחֹתִי בְּדַבְּרֶךָ:
וְאֶל־תֵּצֵל מִפִּי דְבַר־אֱמֶת עַד־מָאֹד. כִּי
לִמְשַׁפְּטֶךָ יִחְלָתִי:
וְאֶשְׁמְרָה תּוֹרָתְךָ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:
וְאֶתְהַלֵּכָה בְּרַחֲבָהּ. כִּי פִקְדֻנֶיךָ דִּרְשָׁתִּי:
וְאִדְבָּרָה בְּעֵדוּתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֲבוֹשׁ:
וְאֶשְׁתַּעֲשַׂע בְּמִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהַבְתִּי:
וְאֶשְׂאֵ־כִפִּי אֶל־מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהַבְתִּי
וְאֶשִׁיחָה בְּחֻקֶּיךָ:

אות ז

זָכַר-דָּבָר לְעַבְדְּךָ. עַל אֲשֶׁר יַחֲלֹתֵנִי:
זֹאת נִחַמְתִּי בְּעָנְיִי. כִּי אִמְרָתְךָ חִיַּתֵּנִי:
זָרִים הִלִּיצְנִי עַד-מָאֹד. מִתּוֹרָתְךָ לֹא נָטִיתִי:
זָכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם יְהוָה אֱלֹהֵי
וְאַתָּנָחֵם:
זָלַעְפָּה אֶחְזֹתֵנִי מִרְשָׁעִים. עֲזָבִי תוֹרָתְךָ:
זְמֵרוֹת הָיוּ-לִי חֲקִיךָ בְּבֵית מְגוּרֵי:
זָכַרְתִּי בְלִילָה שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵי. וְאַשְׁמְרָה
תּוֹרָתְךָ:
זֹאת הִיְתָה-לִּי. כִּי פִקְדֶיךָ נִצְרָתִי:

אות ח

חָלָקִי יְהוָה אֱלֹהֵי אִמְרָתִי לְשֹׁמֵר דְּבָרֶיךָ:
חָלִיתִי פָנֶיךָ בְּכָל-לֵב. חֲנִנִי כְּאִמְרָתְךָ:
חֲשַׁבְתִּי דַרְכִּי. וְאַשִּׁיבָה רַגְלִי אֶל-עֲדוּתֶיךָ:
חֲשַׁתִּי וְלֹא הִתְמַהֲמַהְתִּי. לְשֹׁמֵר מִצְוֹתֶיךָ:

חֲבִלִי רָשָׁעִים עֲוֹנִי. תּוֹרַתְךָ לֹא שָׁכַחְתִּי :
חֲצוֹת-לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. עַל מִשְׁפָּטִי
צִדִּיק :

חֵבֶר אֲנִי לְכָל-אֲשֶׁר יֵרָאוּךְ. וְלִשְׁמִירִי פִקּוּדֶיךָ :
חֲסִדְךָ יְהוָה אֱמוּנָה מְלָאָה הָאֱמוּנָה חֲסִידְךָ
לְמִדָּנִי :

אות ט

טוֹב עָשִׂיתָ עִם-עַבְדְּךָ. יְהוָה אֱמוּנָה בְּדַבְּרְךָ :
טוֹב טַעַם וְדַעַת לְמִדָּנִי. כִּי בְּמִצְוֹתֶיךָ
הֶאֱמַנְתִּי :

טָרָם אֶעֱנֶה אֲנִי שִׁגְגָה. וְעַתָּה אֶמְרָתְךָ שְׁמַרְתִּי :
טוֹב-אַתָּה וּמִטִּיב לְמִדָּנִי חֲסִידְךָ :
טָפְלוּ עָלַי שָׂקָר וְדִים. אֲנִי בְּכָל-יָלֵב אָצַר
פִּקּוּדֶיךָ :

טָפַשׁ כַּחֲלָב לֶבָם. אֲנִי תּוֹרַתְךָ שֶׁעָשָׂתִי :
טוֹב-לִי כִי-עֲנִיתִי. לְמַעַן אֶלְמַד חֲסִידְךָ :
טוֹב-לִי תּוֹרַת-פִּיךָ. מֵאֲלִפִּי זֶהָב וְכֶסֶף :

אות י

יְדִיד עֲשׂוּנִי וַיְכוֹנְנוּנִי. הִבִּינִי וְאֶלְמְדָה
מִצֹּדֶיךָ :

יִרְאֶיךָ יִרְאוּנִי וַיִּשְׁמְחוּ. כִּי לְדַבְרְךָ יִחְלָתִי :
יִדְעָתִי יְהוָה אֱמַחֲסֶה כִּי-צָדֵק מִשְׁפָּטֶיךָ.
וְאֶמְוֶנָה עֲנִיתָנִי :

יְהִי-נָא חֶסֶדְךָ לְנַחֲמִנִי. כָּאֲמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ :
יִבְאוּנִי רַחֲמֶיךָ וְאַחֲזֶה. כִּי-תוֹרַתְךָ שְׁשַׁשְׁעִי :
יִבְשׂוּ יוֹדִים כִּי-שָׁקַר עֲוֹתוֹנִי. אֲנִי אֲשִׁיחַ
בְּפִקּוּדֶיךָ :

יָשׁוּבוּ לִי יִרְאֶיךָ. וַיִּדְעִי עֲדֹתֶיךָ :
יְהִי-לְבִי תָמִים בְּחַקֶּיךָ. לִמְעַן לֹא אִבּוֹשׁ :

אות כ

כָּלְתָה לְתַשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי. לְדַבְרְךָ יִחְלָתִי :
כָּלוּ עֵינֵי לְאֲמַרְתְּךָ. לֵאמֹר מָתִי תִנְחַמְנִי :
כִּי-הָיִיתִי כְּנֹאד בְּקִיטוֹר. חַקֶּיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי

בָּמָה יָמִי-עֲבָדָךְ. מָתִי תַעֲשֶׂה בְּרֹדְפִי מִשְׁפָּט:
כְּרוּ-לִי יָדַיִם שִׁיחֹות. אֲשֶׁר לֹא כְתוּרְתָךְ:
כָּל-מִצּוֹתֶיךָ אֶמוּנָה. שָׁקֵר רֹדְפוֹנִי עֲזָרְנִי:
כִּמְעֹט כְּלוֹנִי בְּאֶרֶץ. וְאֲנִי לֹא-עֲזֹבְתִי פְקוּדֶיךָ:
כְּחֹסְדְךָ חֲיִנִּי. וְאֲשַׁמְרָה עֲדוֹת פִּיךָ:

אות ל

לְעוֹלָם יְהוָה אֱמוּנָתוֹ. דְּבָרְךָ נֶאֱצַב בַּשָּׁמַיִם:
לְדֹר וָדֹר אֶמוּנָתְךָ. כּוֹנֵנֶת אֶרֶץ וַתַּעֲמֹד:
לְמִשְׁפָּטֶיךָ עֲמַדוֹ הַיּוֹם. כִּי הִכָּל עֲבָדֶיךָ:
לוֹלִי תוֹרְתְךָ שַׁעֲשָׁעִי. אֲזִי אֲבָדְתִּי בְּעֲנִי:
לְעוֹלָם לֹא-אֲשַׁכַּח פְּקוּדֶיךָ. כִּי-כֵם חֲיִיתִנִּי:
לָךְ-אֲנִי הוֹשִׁיעֲנִי. כִּי פְקוּדֶיךָ דִּרְשָׁתִּי:
לִי קוֹי רְשָׁעִים לְאַבְדְּנִי. עֲדֹתֶיךָ אֶתְּבוֹנֵן:
לְכָל-תְּכַלָּה רְאִיתִי קֶץ. רַחֲמֶיךָ מִצְּנוּתְךָ מְאֹד:

אות מ

מָה-אֶהְבֹּתִי תוֹרְתְךָ. כָּל-הַיּוֹם הִיא שִׁיחֹתִי:

מֵאִיבִי תַחֲכַמְנִי מִצֹּתְךָ. כִּי לְעוֹלָם הִיא-לִי:
מִכָּל-מַלְאָכֶי הַשְּׂכֵלֹתִי. כִּי עֲדוֹתֶיךָ שִׁיחָה
לִי:

מִזְגָּגִים אֶתְבוֹנֵן. כִּי פִקּוּדֶיךָ נִצְרָתִי:
מִכָּל-אֲרוֹחַ רָע כָּלֹאֲתִי וְגָלִי. לְמַעַן אֲשַׁמֵּר
דְּבָרְךָ:

מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא-סָרְתִי. כִּי-אַתָּה הוֹרַתְנִי:
מֵה-נִמְלָצוּ לְחַכֵּי אֱמֻנָתְךָ מִדְּבַשׁ לִפִּי:
מִפִּקּוּדֶיךָ-אֶתְבוֹנֵן. עַל-כֵּן שָׁנֵאתִי כָל-אֲרוֹחַ
שָׁקֶר:

אֹת נ

גֵּר-לְרִגְלִי דְבָרְךָ. וְאוֹר לְנִתְיָבְתִּי:
נִשְׁבַּעְתִּי וְאַעֲמֶמָה. לְשָׁמֹר מִשְׁפָּטִי צִדְקָךָ:
נַעֲגִיתִי עַד-מָאֹד. יְהוָה אֱמוּנָה חַיִּי כְדָבְרְךָ:
נְדָבוֹת פִּי רָצָה-נָא יְהוָה אֱמוּנָה. וּמִשְׁפָּטֶיךָ
לְמִדְּנִי:

נִפְשִׁי בְּכַפִּי תָמִיד. וְתוֹרָתְךָ לֹא שָׁכַחְתִּי:

נָתַנּוּ רְשָׁעִים פֶּח לִי. וּמִפְקוּדֶיךָ לֹא תַעֲיִתִי:
נִחַלְתִּי עֲדוּתֶיךָ לְעוֹלָם. כִּי־שֹׁשׁוֹן לְבִי הָמָּה:
נָטִיתִי לְבִי לַעֲשׂוֹת חֲקֶיךָ לְעוֹלָם עֲקֹב:

אות ס

סַעֲפִים שָׁנְאַתִּי. וְתוֹרַתְךָ אֶהְבֵּתִי:
סִתְּרִי וּמִגְנִי אֶתָּה. לְדַבְּרֶךָ יִחַלְתִּי:
סוּרוּ מִמֶּנִּי מִרְעִים. וְאַצְרָה מַצּוֹת אֱלֹהִי:
סָמְכֵנִי כְּאִמְרַתְךָ וְאַחֲזֶיהָ. וְאַל־תִּבְיֹשְׁנִי
מִשִּׁבְרִי:
סַעֲדֵנִי וְאַוֹשְׁעָהּ. וְאַשְׁעָה כְּחֻקֶּיךָ תָּמִיד:
סִלִּית כָּל־שׁוֹגִים מִחֻקֶּיךָ. כִּי־שָׁקַר תִּרְמִיתָם:
סִגִּים הַשִּׁבְתָּ כָּל־רְשָׁעֵי־אָרֶץ. לָכֵן אֶהְבֵּתִי
עֲדוּתֶיךָ:
סִמַּר מִפְּחוּדֶךָ בְּשׁוּרִי. וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ יִרְאֵתִי:

אות ע

עָשִׂיתִי מִשְׁפָּט וְצֶדֶק. כָּל־תַּגִּיחֲנִי לַעֲשֹׂקִי:

עֲרֹב עֲבָדְךָ לְטוֹב. אֶל-יַעֲשֶׂקְנִי יוֹדִים:
עֵינִי כָלוּ לִישׁוּעָתְךָ. וּלְאַמֶּרֶת צִדְקָךָ:
עֲשֵׂה עִם-עֲבָדְךָ כְּחֶסֶדְךָ וְחַנּוּתְךָ לְמַדְנִי:
עֲבָדְךָ-אֲנִי הִבִּינִנִי. וְאַדְעָה עֲדוּתְךָ:
עַתָּה לַעֲשׂוֹת לַיהוָה אֱמוּנָה. הִפְרוּ תוֹרָתְךָ:
עַל-כֵּן אֶהְבֵּתִי מִצְוֹתֶיךָ. מְזֻהָב וּמְפֹז:
עַל-כֵּן כָּל-פְּקוּדֵי כָל יִשְׁרָתִי. כָּל-אַרְח שְׁקָר
שִׁנְאַתִּי:

אות פ

פְּלֹאוֹת עֲדוּתְךָ. עַל-כֵּן נִצַּרְתָּם נִפְשֵׁי:
יִתְחַדְּבֶרְיָךְ יְאִיר מִבֵּין פְּתִיִּים:
פִּי-כָעֲרָתִי וְאַשְׁאָפָה. כִּי לְמִצְוֹתֶיךָ יֶאֱבָתִי:
פָּנֵה-אֵלַי וְחַנּוּנִי. כְּמִשְׁפָּט לְאַהֲבִי שִׁמְךָ:
פָּעַמִי הֵכֵן בְּאַמְרָתְךָ. וְאַל-תִּשְׁלַט-בִּי כָל-
אָוֶן:
פָּדֵנִי מֵעֶשֶׂק אָדָם. וְאַשְׁמְרֵה פְּקוּדֶיךָ:
פָּנֶיךָ הָאֵר בְּעֲבָדְךָ. וְלְמַדְנִי אֶת-חֻקֶּיךָ:

פִּלְגֵי-מַיִם יָרְדוּ עֵינַי. עַל לֹא-שָׁמְרוּ תוֹרָתְךָ :

אות צ

צָרִיק אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי. וַיֵּשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ :
צוֹיֶת צָדֵק עֲדוֹתֶיךָ. וְאַמוּנָה מְאֹד :
צִמְתָּתִּי קִנְאַתִּי. כִּי-שָׁכַחוּ דְבָרֶיךָ צָרִי :
צְרוּפָה אִמְרָתְךָ מְאֹד וְעִבְדְּךָ אֶהְבָּה :
צָעִיר אֲנִכִּי וְנִבְזָה. פִּקְדֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי :
צִדְקָתְךָ צָדֵק לְעוֹלָם. וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת :
צֶר-וּמְצוֹק מְצֹאוֹנִי. מְצוֹתֶיךָ שַׁעֲשְׁעִי :
צָדֵק עֲדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם הִבִּינִי וְאַחֲיָה :

אות ק

קָרָאתִי בְּכָל-לֵב עֲנֵנִי יְהוָה אֱלֹהֵי חַגֶּיךָ
אֶצְרָה :
קָרָאתֶיךָ הוֹשִׁיעֵנִי. וְאַשְׁמְרָה עֲדוֹתֶיךָ :
קִדְמָתִי בְּנֶשֶׁף וְאַשׁוּעָה. לְדַבְּרֶךָ יַחֲלֹתִי :
קִדְמוֹ עֵינִי אֲשַׁמְרוּת. לְשִׁיחַ בְּאִמְרָתְךָ :

קולי שמעה כחֲסֵדְךָ. יְהוָה אֱלֹהֵי כְּמִשְׁפָּטְךָ
חֲיִי:

קָרְבוּ רֹדְפֵי זָמָה. מִתּוֹרָתְךָ רַחֲקוּ:
קָרֹב אֵתָהּ יְהוָה אֱלֹהֵי. וְכָל־מִצּוֹתֶיךָ
אֲמַת:

קָדַם יַדְעֹתִי מַעֲדוֹתֶיךָ. כִּי לְעוֹלָם יִסְדָּתָם:

אות ר

רֵא-הָעֲנִי וְחַלְצֵנִי. כִּי־תוֹרָתְךָ לֹא־שָׁכַחְתִּי:
רִיבָה רִיבִי וּגְאֹלֵנִי. לֹא־מָרְתָּךְ חֲיִי:
רְחוּק מִרְשָׁעִים יִשְׁוּעָה. כִּי־חֲקִיךָ לֹא דָרָשׁוּ:
רַחֲמֶיךָ רַבִּים יְהוָה אֱלֹהֵי. כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חֲיִי:
רַבִּים רֹדְפֵי וְצָרִי. מַעֲדוֹתֶיךָ לֹא נָטִיתִי:
רֵאִיתִי בְּגָדִים וְאַתְקוּטָטָה. אֲשֶׁר אֶמְרָתְךָ לֹא
שָׁמְרוּ:

רֵא-הָ כִּי־פָקוּדֶיךָ אֶהְבֹּתִי. יְהוָה
אֱלֹהֵי כְּחֵסֶדְךָ חֲיִי:

לֹא־שֶׁדָּבָרְךָ אֱמֶת. וְלַעֲוֹלָם כָּל־מִשְׁפָּט
צִדְקָךָ:

אות ש

שָׁרִים רָדְפוּנִי חָנָם. וּמִדְּבָרְךָ פָּחַד לִבִּי:
שֹׁשׁ אֲנֹכִי עַל־אִמְרָתְךָ. כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב:
שָׁקָר שָׁגַאתִי וְאַתַּעֲבָה. תּוֹרָתְךָ אֶהְבֵּתִי:
שָׁבַע בַּיּוֹם הַלֵּלְתִּיהָ. עַל מִשְׁפָּטִי צִדְקָךָ:
שְׁלוֹם רָב לְאַהֲבֵי תּוֹרָתְךָ. וְאֵין־לְמוֹ מְכָשׁוּל:
שִׁבְרָתִי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה אֱמֶת. וּמִצֻּתֶּיךָ
עָשִׂיתִי:

שָׁמְרָה נַפְשִׁי עֲדֻתֶיךָ. וְאַהֲבָם מְאֹד:
שָׁמַרְתִּי פְקוּדֶיךָ וְעֲדֻתֶיךָ. כִּי כָל־דְּרָכֵי נִגְדָּה:

אות ת

תִּקְרַב רַנְתִּי לִפְנֶיךָ יְהוָה אֱמֶת. כְּדָבָרְךָ
הַבִּינִנִּי:

תָּבוֹא תַחֲנֹתִי לִפְנֶיךָ. כְּאִמְרָתְךָ הַצִּילֵנִי:

תִּבְעָנָה שִׁפְתֵי תְהִלָּה. כִּי תִלְמַדְנִי חֶקֶיךָ :
תַּעֲן לִשְׁוֹנִי אִמְרָתְךָ. כִּי כָל־מִצְוֹתֶיךָ צָדִיק :
תְּהִי־יָדְךָ לְעֶזְרִי. כִּי פִקּוּדֶיךָ בְּחִרְתִּי :
תִּאֲבָתִי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה אֱמוּנָה. וְתוֹרָתְךָ
שִׁשְׁשָׁעִי :
תְּחִי־נַפְשִׁי וְתִהְלֶלְנָךְ. וּמִשְׁפָּטְךָ יַעֲזָרֵנִי :
תַּעֲיִתִי כְּשֶׁה אֲבִיד בְּקֶשׁ עֲבָדֶךָ. כִּי מִצְוֹתֶיךָ
לֹא שָׁכַחְתִּי :

АЛЬФА - БЕТА

Теһилим 119

Ежедневное чтение Теһилим ставится в заслугу так же, как чтение Торы. Читать надо осмысленно, чтобы почувствовать глубину песни, глубину молитвы, которую возносили Авраһам - авину, Моше - рабену, пророк и мудрец, еврейский царь Давид.

АЛЕФ

Счастливы те, чей путь непорочен, следующие Торе Бога. Счастливы хранящие заповеди Его, всем сердцем они ищут Его. Ты заповедал твёрдо хранить Твои повеления. Молю, пусть направлятся пути мои к соблюдению Твоих законов. Не устыжусь тогда, всматриваясь во все Твои заповеди. Прямотою сердца буду славить Тебя и изучать Твои справедливые законы. Буду хранить их, а Ты не оставь меня совсем!

БЕТ

Как очистит юноша свой путь? Сохраняя себя по Твоему слову! Всем сердцем искал Тебя, не дай мне ошибиться и отступить от заповедей Твоих. В сердце своё вложил я слово Твоё, чтобы не грешить перед Тобой. Благословен Ты, Господи! Научи меня своим уставам. Все приговоры Твои возвещал я своими устами. Следуя Твоим заповедям, радовался, как радуются всякому богатству. О Твоих повелениях размышляю и в пути Твои всматриваюсь. Установлениями Твоими утешаюсь, не забуду слова Твоего!

ГИМЕЛ

Облагодетельствуй раба Твоего, чтобы жил я и хранил Твоё слово. Открой мои глаза, чтобы видеть чудеса Твоя. Чужестранец я на земле - не скрывай от меня Твоих заповедей! Сними с меня позор и поношение, ибо заповеди Твои я сохранил. Сидели вельможи, обо мне сговаривались, а раб Твой размышлял о законах Твоих.

И заповеди Твои - моё утешение, советники мои.

ДАЛЕТ

Прильнула к праху душа моя, оживи меня по слову Твоему! Я рассказал о пути своём, а Ты ответил - научи меня законам Твоим. Путь повелений Твоих дай мне понять, о чудесах Твоих буду размышлять. Истаивает от грусти душа, укрепи меня по слову Твоему, путь лжи устрани от меня и Тору Твою даруй. Путь веры избрал я, законы Твои перед собой поставил, прильнул к заповедям Твоим. Господь, не пристыди меня! Поспешу путём Твоих заповедей, когда Ты дашь простор сердцу моему.

ЪЕЙ

Укажи, Господь, путь законов Твоих я пойду по нему до конца. Вразуми меня, буду придерживаться Торы Твоей и хранить её в сердце. Веди по пути заповедей Твоих, желаю его. Склони моё сердце к заповедям, а не к корысти. Отврати глаза мои от созерцания суеты, путь Твой оживит меня. Слово Твоё утверди для раба Твоего о благоговении перед Тобой. Защити от позора, которого страшусь, благи Твои решения. Вот я возжелал повелений Твоих, оживи меня правдой Твоей.

ВАВ

Милость Твоя да придёт ко мне, Господь, спасение от Тебя, по слову Твоему. И я дам ответ поносящему меня, ибо уповаю на слово Твоё. Не отнимай совсем от уст моих слова правды, И ходить буду на просторе, так как

правосудия Твоего ожидаю. И хранить буду Тору Твою во веки веков. И ходить буду я на просторе, ибо Твоих повелений искал. И говорить буду по заповедям Твоим и не устыжусь. И буду утешаться заповедями Твоими, которые люблю. И вознесу свои руки к Твоим заповедям, которые люблю. И размышлять буду о законах Твоих.

ЗАИН

Вспомни слово Своё, которым поддерживал меня. Это утешение в моём бедствии, потому что слово Твоё меня оживляет. Беспредельно осмеивали злодеи меня, но от Торы Твоей я не уклонился. Твои древние установления вспоминаю и утешаюсь. Дрожь охватила меня из-за нечестивых, оставляющих Тору Твою. Песнями были мне законы Твои в доме, где я обитал. Вспоминал я имя Твоё, Господь, ночью, и сохранял Твою Тору.

ХЕТ

Сказал я, Господь, - удел мой соблюдать Твои слова. Умоляю всем сердцем - помилуй меня по слову твоему. Размышлял я о своих путях и обращал стопы свои к Твоим заповедям. Спешил я немедленно исполнять Твои заповеди. Окружили меня банды нечестивых, но Тору Твою я не забыл. Встаю в полночь благодарить Тебя за Твои праведные. Близок я всякому, кто благоговеет перед Тобой и хранит Твои повеления. Господь, Твоей милостью полна земля. Научи меня твоим законам.

ТЕТ

Ты рабу Твоему, Господь, сотворил благо по слову Твоему. Доброму разумению и ведению научи меня, ибо я верю в Твои заповеди. До того, как страдал я, заблуждался, а теперь храню Твоё слово. Добр Ты и творишь благо, научи меня законам Твоим. Злодеи возвели на меня ложь, а я всем сердцем соблюдаю Твои повеления. Отупело, стало как тук, их сердце, а я утешался Торой Твоей. Благо мне, что я страдал, чтобы научиться Твоим законам. Тора из Твоих уст для меня лучше, чем тысячи золотых и серебряных монет.

ЙУД

Руки Твои сотворили меня и утвердили меня, вразуми меня, и я изучу Твои заповеди. Боящиеся Тебя увидят меня и возрадуются, ибо на Твоё слово я полагался. Знаю, Господи, что Твои решения праведны и Ты наказал меня по справедливости. Пусть будет милость Твоя моим утешением, по слову Твоему к рабу Твоему. Пусть придёт ко мне Твоё милосердие, а я буду жить, потому что Тора Твоя - моя отрада. Пусть пристыжены будут злодеи, потому что несправедливо судили меня. А я буду размышлять о Твоих повелениях. Пусть возвратятся ко мне боящиеся Тебя и знающие Твои заповеди. Да будет целостно моё сердце в Твоих законах, чтобы я не устыдился.

КАФ

Твоей помощи жаждет моя душа, я уповаю на слово Твое. Слова Твоего жаждут мои глаза, говоря: когда Ты утетишь меня? Хотя стал я как прокопченный мех, - не забыл Твоих законов. Сколько дней у раба Твоего? Когда Ты устроишь суд над моими преследователями? Злодеи вырыли мне яму вопреки Твоей Торе. Все Твои заповеди - истина. Они несправедливо меня преследовали - помоги мне! Едва не погубили меня на земле, но я не оставил Твоих повелений. Оживи меня по милости Твоей, а я буду хранить повеления уст Твоих.

ЛАМЕД

Твоё слово, Господь, установлено в небесах навсегда. Во веки веков верность Твоя. Ты утвердил землю - и она стоит. Существуют миры до сего дня по Твоим законам, ибо всё Тебе подчинено. Если бы не Тора Твоя, моя отрада, пропал бы я в своём бедствии. Никогда не забуду Твоих повелений, потому что ими Ты меня оживил. Твой я, помоги мне, я ищу повелений Твоих. Надеялись нечестивые меня погубить, а я всматриваюсь в Твои заповеди. Я видел предел всему совершенному, но заповедь Твоя безмерно широка.

МЕМ

Как люблю я Тору Твою! Весь день размышляю над ней. Заповедь Твоя делает меня мудрее моих врагов, моя она навсегда. От всех, у кого учился, набирался мудрости, ибо заповеди - помысел мой. От старцев вразумлялся,

потому что повеления Твои соблюдал. Удерживался от всякого дурного пути, чтобы хранить Твоё слово. От законов Твоих не отступал, потому что Ты меня обучал. Как сладки слова Твои для нёба моего, больше, чем мёд для уст. Повелениями Твоими я вразумлён и оттого ненавижу всякий путь лжи.

НУН

Слово Твоё - светильник пути моему, освещает дорогу мою. Я клялся хранить справедливые законы Твои - и исполню! Удручён я очень. Оживи меня по слову Твоему. К молитве уст моих благоволи, прошу, Господи, и законам Твоим научи меня. Сжимаю душу в руке (в смертельной опасности), но Тору Твою не оставляю. Нечестивые поставили мне сеть, а я не уклонился от повелений Твоих. Навсегда унаследовал заповеди Твои, ибо они - радость сердца моего. Склонил я сердце к исполнению законов Твоих навек, до конца.

САМЕХ

Злонамеренных я ненавижу, а Тору Твою люблю. Ты щит мой и убежище моё, жду слова Твоего. Удалитесь от меня, нечестивые, я буду хранить заповеди Бога моего. Поддержи меня, чтобы жить мне по слову Твоему, чтобы не осрамился я в надежде моей. Укрепи меня и буду спасён, и буду заниматься всегда Твоими законами. Попираешь Ты всех, отступающих от законов Твоих, так как напрасна ложь их. Как шлак устранил

Ты всех нечестивых земли, поэтому люблю я заповеди Твои. Плоть моя содрогнулась от страха перед Тобой, и я опасаюсь осуждений Твоих.

АИН

Творил я суд и справедливость, не оставь меня в руках моих притеснителей. Поручись за раба Твоего для блага моего, чтобы не притесняли меня злодеи. Глаза мои истомились в ожидании помощи Твоей. Поступай с рабом Твоим по милосердию и законам Твоим меня научи. Раб Твой я, вразуми меня и узнаю заповеди Твои. Время действовать ради Господа: они нарушили Тору Твою! Поэтому люблю Твои заповеди больше золота, чистого золота. Поэтому все повеления Твои признаю справедливыми, а всякий ложный путь ненавижу.

ПЭЙ

Дивны заповеди твои, поэтому хранит их моя душа. Откровение слов Твоих просветляет, вразумляет простаков. Открываю уста свои и глотаю слова Торы, потому что жажду заповедей Твоих. Обратись ко мне и помилуй меня, прошу по праву любящих Имя Твоё. Своим словом шаги мои утверди. Потоки вод исторгают глаза мои, потому что не хранили они Тору Твою.

ЦАДИ

Праведен Ты, Господи, и справедливы законы Твои. Твои установления, заповеданные нам справедливы и совершенно верны. Изнурило меня старание моё, потому

что притеснители мои забыли Твои слова. Очень чисто Твоё слово, и любит его Твой раб. Мал я и презрен, но повелений Твоих не забыл. Справедливость Твоя -справедливость вечная. И Тора Твоя - истинна. Беда и нужда постигли меня, но отрада моя - Твои заповеди. Справедливость установлений Твоих вечная - вразуми меня и буду жить!

КУФ

Воззвал я всем сердцем - ответь мне, Господи, буду хранить законы Твои. Призвал я Тебя, помоги мне - буду хранить Твои заповеди. Рано, во тьме, встал я и воззвал. На слово твоё я уповал. Раньше утренней стражи открылись мои глаза, чтобы я размышлял о слове Твоём. По милости Твоей внемли голосу моему, оживи меня. Приближаются лицемеры, от Торы Твоей они отошли. Близок Ты, Господи, а все Твои заповеди - истина. От заповедей этих узнал я, что Ты основал их навеки.

РЕШ

На страдание моё взгляни и помоги , ибо Тору твою я не забыл. Заступись за меня в распре и искупи, оживи по слову Твоему. Нечестивые не будут спасены, ибо Тору Твою они не искали. Велико Твоё милосердие, по обычаю Твоему меня оживи. Многочисленны мои гонители и притеснители, но от заповедей Твоих я не уклонился. Видел я вероломных и ссорился с ними, потому что не хранили они Твоё слово. Смотри, как

люблю я Твои повеления. Господь, по милости Твоей меня оживи. В основании слова твоего - истина, а всякий суд Твой - праведный навеки.

ШИН

Напрасно вельможи преследуют меня, лишь Твоего слова моё сердце боится. Твоим словам радуюсь, как великой добыче. Ненавижу ложь и гнушаюсь ею, а Тору Твою люблю. Семь раз в день восхваляю Тебя за законы Твои справедливые. Благополучие любящих Тору Твою велико, нет перед ними препятствий. Я уповал на помощь Твою и заповеди Твои исполнял. Хранила душа Твои заповеди и очень я полюбил их. Заповеди и повеления Твои я хранил, ибо все мои пути пред Тобой.

ТАВ

Пусть дойдёт до Тебя, Господь, молитва моя, вразуми меня по слову Твоему. Дойдёт до Тебя молитва моя, спаси меня по слову Твоему. Когда научишь меня законам Твоим, уста изрекут хвалу. Повторю Твоё слово, так как заповеди Твои справедливы. Да поможет рука Твоя мне, потому что избрал я Твои повеления. Твоей помощи жажду, Господь, и Тора Твоя - отрада моя. Да живёт душа моя и прославит Тебя, и поможет мне Твой суд. Как овца потерянная, я заблудился. Ищи раба Твоего, потому что я не забыл твои заповеди.

נ.

נָפַל לְתוֹכוֹ יֵין אוֹ מוֹחַל וְשָׁנוּ מִקְצֵת
מֵרְאִיו, אִם אֵין בּוֹ מֵרְאָה מִים
אַרְבָּעִים סָאָה, הִרִי זֶה לֹא יִטְבּוֹל בּוֹ.

ש.

שְׁלֹשָׁה לוגִין מִים וְנָפַל לְתוֹכָן קָרְטוּב
יֵין וְהִרִי מֵרְאִיָּהּ כְּמֵרְאָה הֵיִין
וְנָפְלוּ לְמִקְוָה, לֹא פָסְלוּהוּ. שְׁלֹשָׁה
לוגִין מִים חָסֵר קָרְטוּב וְנָפַל לְתוֹכָן
קָרְטוּב חָלָב, וְהִרִי מֵרְאִיָּהּ כְּמֵרְאָה
הַמֵּים, וְנָפְלוּ לְמִקְוָה, לֹא פָסְלוּהוּ. רַבִּי
יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר, הֵכֵל הוֹלֵךְ אַחֵר

הַמֵּרְאָה:

מ.

מִקְוָה שִׁישׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה מְכוּוֹנוֹת,
יָרְדוּ שְׁנַיִם וְטָבְלוּ זֶה אַחֵר זֶה,

הָרָאוֹשׁוֹן טָהוֹר וְהַשְּׁנִי טָמֵא. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר, אִם הָיָה רִגְלָיו שֶׁל רָאוֹשׁוֹן
נוֹגְעוֹת בַּמַּיִם, אַף הַשְּׁנִי טָהוֹר. הַטָּבִיל
בּוֹ אֶת הַסָּגוֹם וְהַעֲלֵהוּ, מִקְצָתוֹ נוֹגֵעַ
בַּמַּיִם, טָהוֹר. הֶכָר וְהַקָּסֶת שֶׁל עוֹר
כִּיּוֹן שֶׁהַגְּבִיָּה שִׁפְתוֹתֶיהֶם מִן הַמַּיִם,
הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכָן שְׂאוּבִין. כִּי־צַד יַעֲשֶׂה,
מִטָּבִילָן וּמַעֲלָה אוֹתָם דְּרוֹךְ שׁוֹלִיָּהֶם:
ה.

הַטָּבִיל בּוֹ אֶת הַמָּטָה אַף עַל פִּי
שֶׁרִגְלֶיהָ שׁוֹקְעוֹת בְּטִיט הָעֶבֶה,
טָהוֹרָה, מִפְּנֵי שֶׁהַמַּיִם מְקַדְּמִין. מִקְוֶה
שֶׁמִּיָּמּוֹ מְרוֹדְדִין, כּוֹבֵשׁ אֶפִּילוֹ חֲבִילֵי
עֲצִים, אֶפִּילוֹ חֲבִילֵי קָנִים כִּדֵּי שִׁתְּפָחוּ
הַמַּיִם וַיּוֹרֵד וְטוֹבֵל. מַחֲטָה שֶׁהִיא נִתְּוֶנָּה
עַל מַעֲלַת הַמַּעֲרָה, הִיא מוֹלִיךְ וּמַכִּיא

בְּמִים, בִּיּוֹן שְׁעָבֵר עָלֶיהָ הַגֵּל, טְהוֹרָה:

**רַבִּי חֲנִיָּה בֶן עֲקִישָׁא אוֹמֵר רְצָה הַקְבִּיָּה לְזִכּוֹת אֶת
יִשְׂרָאֵל לְפִיכֶךְ הָרַבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר
” חֲפֹץ לְמַעַן צַדִּיק יִגְדֹּל תּוֹרָה וְאִדִּיר:
וְאוֹמֵר קֹדֶשׁ עַל יִשְׂרָאֵל.**

МИШНА МИКВАОТ

*Нафаль летохо яин, мохель вз шину микцат
маръав, им ен бо маръэ маим арбаим сза харей ло
итболу бо.*

Миквэ - естественный водоём или особый бассейн (яма) с собранной дождевой водой, служит для ритуального очищения от многих видов тумъа, ритуальной нечистоты.

В первую очередь от тумъат нида, которая появляется у женщины во время менструации (*весэт*) и *тумъат зав* - появляется у мужчины при выделениях. Каждая женщина после *весэт*, обязана выждать семь дней, тщательно проверить себя и погрузиться в воды миквэ.

Зав также обязан убедиться, что выделения прекратились и погрузиться в воды миквэ.

Невеста и жених перед свадьбой обязаны погрузиться в воды *миквэ*.

Так же как коһен, перед тем, как приступить к работе в Храме, должен был очиститься в *миквэ*, следует очищаться всем, кто читает и изучает Тору.

Перед погружением следует искупаться. Погружение должно быть полным, чтобы вода омыла все части тела и волосы. Женщины перед погружением говорят бэраxu, мужчины не говорят.

Миквэ - это яма или часть постройки, с объёмом собранной дождевой воды не менее сорока *сэа*, что соответствует примерно 332 литрам воды. Глубина её должна быть не менее десяти *тэфахим*, т.е. 80 см., но следует делать 120 см., чтобы при погружении сильно не сгибаться. Если воды меньше указанного объёма, *миквэ* не кашерная. Если по какой-то причине в воду попали в небольшом количестве другие жидкости, не делающие её неприятной и не изменившие вид воды, - кашерная.

Если не хватало до уровня три *лога* (1 лог = 345 грамм) дождевой воды и добавили другую воду, *миквэ* не кашерная. Если был уровень и добавили обычную воду или попала другая жидкость, например, молоко, можно погружаться.

Погружаются два человека при минимальном уровне воды, сорок *сэа*, один за другим, первый очистился, второй нет, так как этот объём рассчитан на одного человека.

Рабби Хананья бен Акашья сказал: *Пожелал Святой, благословен Он, удостоить Израиль, поэтому дал ему Тору и множество заповедей. Как сказано: "Пожелал Всесильный во имя Своей справедливости, увеличил Тору и прославил Её."*

Следует читать кадиш "Аль Исраэль".

תפלה לאחר המשניות
יהי רצון מלפני אבינו שבשמים
שתהא לימוד משניות הללו
שלמדנו בשביל נשמת (פבים) זכות
לנשמתו כי משנה אותיות נשמה,
שתעלה מעלה מעלה, ותזקה
לתענוגים רמין, וליהנות מזיו השכינה,
ושתהא נשמתו (נשמה) צרורה בצרור
החיים עם נשמות צדיקים וצדקניות
שבגן עדן, ולהקיות בתחית המתים
עם שאר מתי ישראל ברחמים אמן:

Йеһи рачон милифней авину шэбашамаим шэтэһе
лимуд мишнайот һалалу шэламадну бишвиль нишмат
(имя...) зхут лэнишмато ки мишна отийот нэшама, шэтаалэ
маала маала, вэ тизкэ лэтаугим рагим, вэлеһанот мизив
һашэхина, вэшэтэһе нишмато (нишмата) црура бицрур
һахаим им нэшамот цадиким вэ цадканиёт шэбэган едэн,
улэһахайот битхият һаметим им шэар мэте исраэль
бэрахамим амен.

МОЛИТВА ПОСЛЕ ИЗУЧЕНИЯ МИШНАЙОТ

Да будет воля Твоя, Отец наш, Всевышний, чтобы было изучение Мишны для души (*имя*) в заслугу ей, так как заглавные буквы её - *нэшама*. И поднимется душа в небеса и получит успокоение, и удостоится *шэхины* его (её) душа и будет пребывать в Ган Едэн с праведниками и праведницами, и воскреснет, когда оживут по милосердию Твоему все умершие из народа Израиля. Амен.



СЕУДАТ ҺАВРАА *Трапеза сочувствия.*

Старинный обычай нашего народа перед трапезой благословлять плоды деревьев (...борэ пэри Һаэц), плоды земли (...”борэ пэри Һаадама) и другие (...шэаколь ниһья бидваро).

После этого ведущий седэр совершает омовение рук, нэтилат ядаим. Нэтилат ядаим также обязаны выполнить все, которые будут есть хлеб. Ведущий благословляет на хлеб (...Һамоци лехэм мин Һаарэц) разламывает на куски, весом примерно 60 грамм, макает их в соль и

раздаёт всем участникам трапезы. Хлеб не дают в руки, а кладут на тарелку.

Благословение, которое произносит ведущий и имел намерение вывести присутствующих, распространяется на всех, кто слышал бэраху, ответил “Амен” и мысленно присоединился к ведущему. Если нет - обязан благословить сам.

Принято есть круто сваренные яйца, вареную неразрезанную картошку, бобы и рыбу. Мясо можно есть, но не следует подавать, если умер ребёнок, или человек умер и его кровь пролилась в результате убийства или аварии.

Запрещено скорбную трапезу превращать в застолье с множеством блюд и обилием алкогольных напитков. Если умер в глубокой старости, можно подавать вино и сладости.

Есть нужно молча, говорить только по необходимости и вполголоса.

После еды мицва для всех присутствующих - выслушать рассказ (драш) сведущего в Торе человека.

Если похороны состоялись непосредственно в канун шаббата или праздничного дня, трапезу сочувствия не устраиваем, но на имя души умершего благословляем плоды дерева, плоды земли и “ше аколь”.

Завершаем трапезу “Благословением после еды” (Биркат намазон бэвет хаавель).

ברכת המזון בבית האבל

הב לזו ונברך למלכא עלאה קדישא. ברשות קלכא עלאה
קדישא. וברשות מורי ורבותי.
המנוח: שנים. המנוח: שנים.

נברך וכשיע עשרה מסיף: אלהינו מנחם אבלים.
ברוך (כשיע עשרה מסיפים: אלהינו) מנחם אבלים. שאכלנו משלנו.
ובסובו חיינו. (ואחרים חזר המנוח ברוך וכו').

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. האל הון
אותנו ואת העולם כלו בטובו. בחן. בחסד.
ברוח וברחמים רבים. נתן לחם לכל בשר. כי לעולם
חסדו: ובטובו הגדול תמיד לא יחסר לנו. ואל יחסר
לנו מזון תמיד לעולם ועד. כי הוא אל ון ומפרנס
לכל. ושלחנו ערוך לכל. והתקין מחיה ומזון לכל
בריותיו אשר ברא. ברחמיו וברב חסדיו. באמור:
פחת את ידך. ומשביע לכל חיי רצון: ברוך אתה
יהוה. הון את הכל.

גורל לך יהוה אלהינו. על שהנחלת לאבותינו —
ארץ חמדה. טובה ורחבה. ברית ותורה. חיים
ומזון. על שהוצאתנו מארץ מצרים. ופדיתנו מבית
עבדים. ועל בריתך שחתמת בבשרנו. ועל תורתך

שְׁלֹמֹה־תִּנֶּנּוּ. וְעַל־חֲקֵי רְצוֹנָךְ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל־חַיִּים
שֶׁחֻנְנִיתָנוּ. וְעַל־הַמְּזוֹן שֶׁאַתָּה וְזוֹ וּמִסְרִינֶם אוֹתָנוּ.

בתענית וסודים אומרים כאן "על הגסיס" הגמצא לעיל (פמ"ה רס"ד).

עַל־ הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. וּמְבָרְכִים
אֶת־שִׁמְךָ. בְּאִמּוֹר: וְאֶכְלֹת וְשִׁבַּעְתָּ. וּבִרְכָּתָךְ (בְּחַיִּיכָה
אֶת־יְסוּעַ הַיָּם כַּמִּס) אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. עַל־הָאָרֶץ הַטְּבִיחָה
אֲשֶׁר נָתַתְּ לָךְ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. עַל־הָאָרֶץ וְעַל־הַמְּזוֹן.
רַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וְעַל־יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ. וְעַל־
יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ. וְעַל־הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדָךְ. וְעַל־
הַיְכָלָךְ. וְעַל־מְעוֹנָךְ. וְעַל־דְּבִירָךְ. וְעַל־הַבַּיִת הַגָּדוֹל
וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. אֲבִינוּ — רַעְנוּ. וּזְנַנּוּ.
פְּרִינְסֵנוּ. כִּלְכִּלְנוּ. הִרְוִיתָנוּ. הִרְוַח לָנוּ מִהֶרָה מִכָּל־
צְרוּתֵינוּ. וְנָא. אֶל־תִּצְרִיכֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לַיְדֵי מַתָּנוֹת
בָּשָׂר וָדָם וְלֹא לַיְדֵי הַלּוֹאֲתָם. אֲלֵא לַיְדֶךָ הַמְּלָאָה
וְהַתְּרֻכָה. הַעֲשִׂירָה וְהַפְּתוּחָה. יְהִי רְצוֹן שְׁלֹא נִבּוֹשׁ
בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְלֹא נִכָּלֵם לְעוֹלָם הַבָּא. וּמִלְכוּת בֵּית דָּוִד
מְשִׁיחֶךָ — תִּחְוִירָנָה לְמִקְוָמָה בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ.

נַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת אֲבְלֵי צִיּוֹן. וְאֶת אֲבְלֵי
יְרוּשָׁלַיִם. וְאֶת הָאֲבָלִים הַמְּתֹאֲבָלִים בְּאֲבָל הַזֶּה.
נַחֲמֵם מְאֹבְלִים. וְשִׁמְחֵם מִינוּנִם. בְּאִמּוֹר: בְּאִישׁ אֲשֶׁר

אָמֵן תְּנַחֲמֵנוּ. כֵּן אָנֹכִי אֲנַחֲמָכֶם. וּבִירוּשָׁלַם. תְּנַחֲמוּ.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִנַּחֵם צִיּוֹן בְּבָנִין יְרוּשָׁלַם. אָמֵן.
בְּחַיֵּינוּ תִּבְנֶה עִיר צִיּוֹן וְתִבּוֹן הָעֲבוּדָה בִּירוּשָׁלַם.

בשם אמריכם כן ירצה ויחליצנו ויבצא לעיל (עמוד רטו).

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הָאֵל אֲבִינוּ.
מִלְכֵנוּ. אֲדִירֵנוּ. נֹאֲלָנוּ. קְדוֹשֵׁנוּ. קְדוֹשׁ יַעֲקֹב.
הַמֶּלֶךְ הַחַי. הַטּוֹב וְהַמְּסִיב. אֵל אֱמֶת. שׁוֹפֵט בְּצֶדֶק.
לוֹקַח נַפְשׁוֹת. שְׁלִים בְּעוֹלָמוֹ לַעֲשׂוֹת בְּרָצוֹנוֹ. וְאַנְחָנוּ
עִמּוֹ וְעִבְדֵּיו. וְעַל הַכֹּל אֲנַחְנוּ תְּיָבִים לְהוֹדוֹת לוֹ
וּלְבָרְכוֹ. נוֹדֵר פְּרָצוֹת הוּא יְגַדֵּר אֶת הַפְּרָצָה הַזֹּאת
מֵעַלֵּינוּ וּמֵעַל כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים. עֲשֵׂה שָׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-עַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן.

БИРКАТ hАМАЗОН БЭВЭТ hААВЕЛЬ

Благословение после еды в доме скорбящих по умершему

Ведущий говорит:

הָאֵל hАВ ЛАН ВЭНИВРИХ ЛЕМАЛІКА ИЛАА КАДИША,
БИРШУТ МАЛКА ИЛАА КАДИША, УВИРШУТ МОРАЙ
ВЭРАБОТАЙ.

Присутствующие отвечают:

hАМАЙИМ.

Ведущий:

נבר נЭВАРЭХ (при миньяне добавляет ЭЛОҺЭНУ)
МЭНАХЭМ АВЭЛИМ.

Все вместе произносят:

נבר БАРУХ (ЭЛОҺЭНУ) МЭНАХЭМ АВЭЛИМ ШЭАХАЛЬНУ
МИШЭЛО, УВТУВО ХАЙИНУ.

БАРУХ АТА АДОНАЙ ЭЛОҺЭНУ МЭЛЕХ ҺАОЛАМ,
ҺАЭЛЬ ҺАЗАН ОТАНУ ВЭЭТ-ҺАОЛАМ КУЛО БЭТУВО,
БЭХЕН, БЭХЭСЭД, БЭРЭВАХ УВРАХАМИМ РАБИМ, НОТЭН
ЛЕХЭМ ЛЕХОЛЬ БАСАР, КИ ЛЕОЛАМ ХАСДО. УВТУВО
ҺАГАДОЛЬ ТАМИД ЛО ХАСАР ЛАНУ, ВЭАЛЬ ЕХСАР ЛАНУ
МАЗОН ТАМИД ЛЕОЛАМ ВАЭД, КИ ҺУ ЭЛЬ ЗАН
УМФАРНЭС ЛАКОЛЬ, ВЭШУЛЬХАНО АРУХ ЛАКОЛЬ,
ВЭҺИТКИН МИХЬЯ УМАЗОН ЛЕХОЛЬ БЭРИЁТАВ АШЭР
БАРА БЭРАХАМАВ УВРОВ ХАСДАВ, КААМУР: ПОТЭЯХ ЭТ-
ЯДЭХА, УМАСБИЯ ЛЕХОЛЬ ХАЙ РАЦОН. БАРУХ АТА
АДОНАЙ, ХАЗАН ЭТ ҺАКОЛЬ.

НОДЭ ЛЕХА АДОНАЙ ЭЛОҺЭНУ, АЛЬ ШЭҺИНХАЛЬТА
ЛААВОТЭНУ - ЭРЭЦ ХЭМДА, ТОВА УРХАВА, БЭРИТ
ВЭТОРА, ХАЙИМ УМАЗОН, АЛЬ-ШЭҺОЦЭТАНУ МЕЭРЭЦ
МИЦРАИМ, УФДИТАНУ МИБЕТ АВАДИМ, ВЭАЛЬ
БЭРИТЭХА ШЭХАТАМТА БИВСАРЭНУ, ВЭАЛЬ ТОРАТЭХА
ШЭЛИМАДТАНУ, ВЭАЛЬ-ХУКЕ РЭЦОНАХ ШЭҺОДАТАНУ,
ВЭАЛЬ-ХАЙИМ ШЭХОНАНТАНУ ВЭАЛЬ-ҺАМАЗОН
ШЭАТА ЗАН УМФАРНЭС ОТАНУ.

АЛЬ-ҺАКОЛЬ АДОНАЙ ЭЛОҺЭНУ АНАХНУ МОДИИМ
ЛАХ, УМВАРЭХИМ ЭТ-ШЭМАХ, КААМУР: ВЭАХАЛТА
ВЭСАВАТА, УВЭРАХТА ЭТ АДОНАЙ ЭЛОҺЭХА АЛЬ-ҺААРЭЦ

ҺАТОВА АШЭР НАТАН-ЛАХ. БАРУХ АТА АДОНАЙ,
АЛЬ-ҺААРЭЦ ВЭАЛЬ ҺАМАЗОН.

РАХЭМ АДОНАЙ ЭЛОҺЭНУ АЛЕНУ, ВЭАЛЬ ИСРАЭЛЬ
АМАХ, ВЭАЛЬ ЕРУШАЛАИМ ИРАХ, ВЭАЛЬ ҺАР ЦИЁН
МИШКАН КЭВОДАХ, ВЭАЛЬ-ҺЭХАЛАХ, ВЭАЛЬ-МЭОНАХ,
ВЭАЛЬ-ДЭВИРАХ, ВЭАЛЬ-ҺАБАИТ ҺАГАДОЛЬ ВЭҺАКАДОШ
ШЭНИКРА ШИМХА АЛАВ. АВИНУ - РЕЭНУ ЗУНЕНУ,
ПАРНЭСЕНУ, КЛЬКЭЛЕНУ, ҺАРВИХЭНУ, ҺАРВАХ ЛАНУ
МЭҺЕРА МИКОЛЬ ЦАРОТЕНУ, ВЭНА, АЛЬ-ТАЦРИХЕНУ
АДОНАЙ ЭЛОҺЭНУ, ЛИДЕ МАТЭНОТ БАСАР ВАДАМ ВЭЛО
ЛИДЕ ҺАЛЬВАТАМ, ЭЛА ЛЕЯДЭХА ҺАМЭЛЕА
ВЭҺАРЭХАВА, ҺААШИРА ВЭҺАПЭТУХА. ЕҺИ РАЦОН
ШЭЛО НЕВОШ БАОЛАМ ҺАЗЭ, ВЭЛО НИКАЛЕМ ЛЕОЛАМ
ҺАБА, УМАЛХУТ БЕТ ДАВИД МЭШИХАХ - ТАХАЗЭРЭНА
ЛИМКОМА БИМҺЕРА БЭЯМЭНУ.

НАХЭМ АДОНАЙ ЭЛОҺЭНУ ЭТ АВЭЛЕ ЦИЁН, ВЭЭТ
АВЭЛЕ ЕРУШАЛАИМ, ВЭЭТ ҺААВЭЛИМ ҺАМИТЪАБЭЛИМ
БАЕВЭЛЬ ҺАЗЭ, НАХАМЭМ МЭЭВЛАМ, ВЭСАМЭХЭМ
МИГОНАМ, КААМУР: КЭ-ИШ АШЭР ИМО ТЭНАХАМЭНУ,
КЕН АНОХИ АНАХАМХЭМ, УВИРУШАЛАИМ,
ТЭНАХАМЭНУ. БАРУХ АТА АДОНАЙ, МЭНАХЭМ ЦИЁН
БЭВИНЬЯН ЕРУШАЛАИМ. АМЭН. БЭХАЕНУ ТИВНЭ ИР
ЦИЁН ВЭТИКОН ҺААВОДА БИРУШАЛАИМ.

БАРУХ АТА АДОНАЙ ЭЛОҺЭНУ МЭЛЕХ ҺАОЛАМ,
ҺАЭЛЬ АВИНУ, МАЛКЭНУ, АДИРЭНУ, ГОАЛЕНУ,
КЭДОШЭНУ, КЭДОШ ЯАКОВ, ҺАМЭЛЕХ ҺАХАЙ, ҺАТОВ
ВЭҺАМЕТИВ, ЭЛЬ ЭМЕТ, ШОФЭТ БЭЦЭДЭК, ЛОКЕАХ
НЭФАШОТ, ШАЛИТ БЭОЛАМО ЛААСОТ КИРЦОНО.
ВААНАХНУ АМО ВААВАДАВ. ВЭАЛЬ ҺАКОЛЬ АНАХНУ

**ХАЯВИМ ЛЕҢОДОТ ЛО УЛЬВАРЭХО, ГОДЭР ПЭРАЦОТ НУ
ИГДОР ЭТ НАПИРЦА НАЗОТ МЭАЛЕНУ УМЭАЛЬ КОЛЬ-АМС
ИСРАЭЛЬ БЭРАХАМИМ.**

ОСЭ ШАЛОМ БИМРОМАВ, ЁУ БЭРАХАМАВ ЯАСЭ
ШАЛОМ АЛЕНУ ВЭАЛЬ-КОЛЬ-АМО ИСРАЭЛЬ, ВЭИМРУ
АМЕН.

Следует Ашкава.



В ТЕЧЕНИЕ СЕМИ ДНЕЙ ТРАУРА. ШИВЪА.

Семь дней авелим сидят дома, где на каждую молитву следует собирать миньян. Если миньяна нет, скорбящим мужчинам можно выйти в ближайшую синагогу или в синагогу своей общины для молитвы и чтения кадиша.

(יורה דעה סימן שצג)

Можно выйти из дома в Пурим, чтобы послушать "Мегилат Эстер", Девятого Ава - для чтения книги "Эйха" и "кинот", а также перед Рош ха-шана - для чтения "сэлихот".

Если серьёзные материальные заботы или особо важная работа, от которой зависит жизнь и благополучие семьи или других людей вынуждают, спустя три дня можно прекратить *ШИВЪ*.

Скорбящий может принять участие в похоронах ближайших родственников, но идти на кладбище нельзя.

Праздник (Йом Тов): - Песах, Шавуот, Сукот, а также Рош ha-шана и Йом ha-кипурим прерывают шивъа. Суббота траурные дни не прерывает.

Все семь дней скорби действует запрет для авелим на изучение Торы и их не вызывают к Торе. Однако можно учить законы траура и ритуального очищения.

В первый день траура не возлагают тэфилин.

Семь дней траура запрещается:

- обувать кожаную обувь;
- купаться (даже холодной водой), но в жаркое время года можно сполоснуть ноги, руки и лицо; если невозможно отмыть грязь холодной водой, можно воспользоваться горячей;
- пользоваться косметикой;
- стирать и надевать свежестиранную или новую одежду;
- стричься и бриться, но перед субботой можно остричь ногти;
- слушать музыку;

Запрещена супружеская близость.

В эти дни не слушаем радио, не смотрим телевизор и не читаем газеты.

Последний день ШИВЪА начинается после захода солнца. В этот вечер в доме скорбящего собираются родные и друзья, читают Мишну, слушают дэраш, поучения мудрецов и рассказы из жизни нашего народа. Далее следуют кадиш “Аль Исраэль” и haшкава.

Утром, сразу после молитвы *шахрит*, освобождаем скорбящих от траура и говорим для них:

לא-יבוא עוד שמעך, וירחך לא יאסף,
כי יהוה יהיה-לך לאור עולם, ושלמו
ימי אבלך: וכתיב: כאיש אשר אמו
תנחמנו, כן אנכי אֲנַחֲמֶכֶם, ובירושלים
תִּנְחַמּוּ:

ЛО-ЯВО ОД ШИМШЭХ, ВИРЭХЭХ ЛО ЕАСЭФ, КИ
АДОНАЙ ИҺЕ-ЛАХ ЛЕОР ОЛАМ, ВЭШАЛЭМУ, ЕМЕ
ЭВЛЕХ. УХТИВ: КЭ-ИШ АШЕР ИМО ТЭНАХАМЭНУ,
КЕН АНОХИ АНАХЭМХЭМ, УВИРУШАЛАИМ
ТЭНУХАМУ.

Завершатся дни ваших бедствий и
скорби. Милосердный - даст вам
утешение.

По обычаю горских евреев, на кладбище, к захоронению, идут сначала женщины, а через четверть часа их сменяют мужчины.

Над могилой читаем (בְּקֶשֶׁת מֶרֶבִי אֱלִיעֶזֶר כַּמֶּנֶץ ז"ל) просьбы о милосердии и *нашкаву*. У горских евреев не принято читать *Кадиш* над могилой (это соответствует мнению "Шульхан Арух").

В Эрец Исраэль отходим на четыре шага от захоронений и читаем мизмор 33 и "Кадиш ятом".

בקשה מרבי אליעזר פאפ"ו זי"ע

רבון העולמים אדון הסליחות ואדון כל
הנשמות אל אלהי הרוחות לכל
בשר. אשר בידו נפש כל חי ורוח
כל בשר איש. יהי רצון מלפניך יהוה
יאהדונהי אלהינו ואלהי אבותינו שתתמלא
ברחמים על כל הנפשות והרוחות
והנשמות של עמך ישראל. ובכללם
יהמו רחמיק על נפש רוח ונשמה של
(פב"פ) השוכב (השוכבת) בקבר הזה. ותתנהג
עמו (עמה) במדת החסד ובמדת הרחמים.
ותכנס לו (לה) לפנים משורת הדין ותעלהו
(ותעלנה) במעלות לאור באור פניך וליהנות
מזיו שכינתך וינות על משכבו (ותנוח על
משכבה) בשלום עד שיעמוד לגורלו (שתעמוד
לגורלה) לקץ הימין. כדי שלא יהיה עליו
(עליה) שום דין ושום צער רק יהיה לו

(לה) מנוחה נכונה במחיצתן של צדיקים.
ובזכות השוכב (השוכבת) בקבר הזה. ובזכות
אבותינו הקדושים ישיגי חֲבֵרוֹן. ובזכות
כל הצדיקים והחסידים תרחם עלינו. ותתן
לנו חיים ארוכים. חיים של טובה. חיים
של ברכה. חיים של פרנסה טובה. חיים
של חלוצי עצמות. חיים שיש בהם יראת
חטא. חיים שאין בהם בושה וכלמה.
חיים שנשלים בהם תקון נפשנו ורוחנו
ונשמחנו. ולא ניעול בכיסופא קמך. ותזכנו
לראות במהרה בימינו ביאת משיחנו. כי
לשועתך קוינו כל היום. ויקוים בך
מקרא שכתוב בלע המות לנצח ומחה
יהוה יאהדונהי אלהים דמעה מעל כל
פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ
כי יהוה יאהדונהי דבר. יחיו מתוך גבלתי
יקדמון הקיצו ורננו שוכני עפר כי טל
אורות טלך וארץ רפאים תפיל: והוא

רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב
אפו ולא יעיר כל חמתו. עשה למען שמו
עשה למען ימינה עשה למען תורתך עשה
למען קדושתך. ונחך יהוה יאהדונהי תמיד
והשביע בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליץ
והיית כגן רנה וכמוצא מים אשר לא
יבזבו מימיו. תשכב בשלום ותישן בשלום
עד בא מנחם מבשר השלום אמן כן יהי
רצון:

יתגלים

לג * רננו צדיקים ביהוה, לישירים
נאזה תהלה: ב הודו ליהוה
בכנור, בנבל עשור ופרו לו: ג שירו
לו שיר חדש, היטיבו נגן בתרועה:
ד כי ישר דבר יהוה, וכל מעשהו
באמונה: ה אהב צדקה ומשפט, חסד
יהוה מלאה הארץ: ו בדבר יהוה

שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ, וּבְרוּחַ פִּי כָּל צָבָאָם:
 , כְּנִם כְּנֹד מִי הֵיִם, נָתַן בְּאוֹצְרוֹת
 תְּהוֹמוֹת: ־ יִירָאוּ מִיְהוָה כָּל הָאָרֶץ,
 מִמֶּנּוּ יִגֹּדוּ כָּל יֹשְׁבֵי תִבֵּר: ־ כִּי הוּא
 אָמַר וַיְהִי, הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֵד: ־ יְהוָה
 הַפִּיר עֲצַת גּוֹיִם, הִנִּיא מַחֲשָׁבוֹת
 עַמִּים: ־ עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תִּעֲמֹד,
 מַחֲשָׁבוֹת לִבּוֹ לִדָּר וָדָר: ־ אֲשֶׁר־
 הִגִּיד אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, הָעַם בְּחֵר
 לְנַחֲלָה לוֹ: ־ מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה,
 רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם: ־ מִמֶּכּוֹן
 שְׁבֹתוֹ הַשְׁגִּיתָ, אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ:
 ־ הִיצִר יַחַד לָכֶם, הַמִּבֵּין אֶל כָּל
 מַעֲשֵׂיהֶם: ־ אֵין הַמִּלֵּךְ נוֹשֵׁעַ בָּרֶב
 חֵיל, גִּבּוֹר לֹא יִנָּצֵל בָּרֶב כֹּחַ:
 ־ שֶׁקֶר הַסּוֹם לְתַשׁוּעָה, וּבָרֶב חֵילוֹ
 לֹא יִמָּלֵט: ־ הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל

יִרְאוּ, לְמִי־חַלָּים לְחִסְדּוֹ: ט לְהַצִּיר
מַפּוֹת נַפְשָׁם, וּלְחַיּוֹתָם בְּרָעַב:
נַפְשֵׁנוּ חֲבָתָה לַיהוָה, עֲזָרְנוּ וּבִגְדֵנוּ
הוּא: כ כִּי בּוֹ יִשְׁמַח לְבָנוּ, כִּי בְּשֵׁם
קָדְשׁוֹ בְּטַחְנוּ: כב יְהִי חֶסֶדְךָ יְהוָה
עָלֵינוּ, בְּאִשֶּׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ:

МИЗМОР 33 (Ранэну цадиким...)

Вставайте, праведные, Господа! Прямодушным подобает прославлять Его. Восхвалите его под звуки арфы, играйте на десятиструнной лире; пойте ему новую песнь под прекрасные звуки труб. Ибо истинно слово Господа, и все Его деяния праведны. Любит Он справедливость и правосудие, добротой Господа полна земля. Словом Господа созданы небеса, и дыханием уст Его всё воинство небесное. Холмами вздымает Он воды морей, подземные воды хранит в недрах, Встрепещет перед Господом вся земля, убоятся Его все обитатели вселенной! Ибо Он сказал - и свершилось. Он повелел -и всё возникло. Господь разрушил козни народов, расстроил замыслы племён. Замысел Господа всегда осуществится, намерения Его исполняются из поколения в поколение. Счастлив народ, которым правит Господь; счастлив народ,

*который избрал Он себе в удел. С небес взирает
Господь, видит Он всех сынов человеческих. С
престола, на котором Он восседает, наблюдает
над всеми обитателями земли. Он сотворил все их
сердца, Он понимает все их дела. Царю не поможет
большое войско, богатыря не спасёт великая сила.
Тщетна надежда, что конь принесёт спасение; не
смотря на всю свою мощь, он не выручит всадника.
Взор Господа обращён к боящимся Его, к тем, кто
полагается на Его милость, - чтобы избавить души
их от смерти, спасти им жизнь во время голода.
Душа надеется на Господа. Он - наша поддержка и
защита, ведь Ему возрадуются наши сердца, ведь на
Его святое Имя мы полагались
Да будет милость Твоя, Господь, с нами, как мы того
ожидаем от Тебя!*

Хорошо после этого прочитать мизмор “Альфа-Бета” на имя умершего. А затем скорбящий читает Кадиш ятом.



Минһаг горских евреев “Красной (Еврейской) Слободы” города Куба, на Кавказе, читать над могилой:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲרֹנָה
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיעֲלָה
זְכוֹת לִימוּד זֶה שְׂאֲנַחֲנוּ לְוִמְדִים לְשֵׁם
נִשְׁמַת (פכ"פ) עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם. וּבְזְכוֹת
לִימוּד זֶה, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא
שׁוֹכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ. שֶׁתְּצַרּוֹר נִשְׁמַתוֹ
(נשמתה) בְּצַרּוֹר הַחַיִּים. וְתִשָּׂא מְחִיצָתוֹ
בְּמִחִיצַת צְדִיקִים חֲסִידִים יְסוּדֵי עוֹלָם
הָעוֹמְדִים לְפָנֶיךָ וְנִגְהָגִים מִזִּיו אֹר פָּנֶיךָ
וְתִתֵּן לוֹ מִהֶלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים לְפָנֶיךָ.
וְתִמְחֹל וְתִסְלַח וְתִכַּפֵּר וְתִמְחָה וְתִעֲבֹר
עַל מֵה שֶׁחָטָא וְעָוָה וּפָשַׁע (שחטאה עותה
ופשעה) לְפָנֶיךָ, אוֹ עָשָׂה (עשתה) דָּבָר שֶׁלֹּא
כִּרְצוֹנְךָ. וְאַל תִּזְכּוֹר לוֹ (לה) שׁוֹם חֵטָא
וְעוֹן וּפָשַׁע וְעִבְיָרָה. אֲלֹא כָּל הַמַּצּוֹת

שְׁעָשָׂה (שעשתה) תִּזְכְּרֶם לוֹ (לה) לְטוֹבָה.
וְרוּחוֹ (ורוחה) תִּרְגִּיעַ בְּחֶלֶק הַיּוֹשְׁבִים
בְּגִן עֵדֶן. וְנִשְׁמָתוֹ (ונשמתה) תִּתְעַדֵּן
בְּטוֹב הַצִּפּוֹן לַצַּדִּיקִים. וְתָשִׁים כְּבוֹד
מְנוּחָתוֹ (מנוחתה) וְלִקֵּץ הַיָּמִין יַעֲמֹד
לְגוֹרְלוֹ (תעמד לגורלה) וַיִּלָּוּהָ עָלָיו
(עליה) הַשָּׁלוֹם וְעַל מִשְׁכְּבוֹ (משכבה) יָבֹא
שָׁלוֹם. כְּדַכְתִּיב יָבֹא שָׁלוֹם יְנוּחוֹ עַל
מִשְׁכְּבוֹתָם, הוּא (היא) וְכָל שׁוֹכְבֵי עִמּוֹ
יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת אֲמֵן
כֵּן יְהִי רָצוֹן:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמַרִי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי
לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהֹוֶנְהִי צוּרִי
וְגֹאֲלִי:

אָנא יי מַלְךְ מֵלֵא רַחֲמִים אֲשֶׁר בִּידֶךָ נִפְשׁ כָּל
חַי וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׁר אִישׁ. יַעֲלֶה נָא לְרָצוֹן
לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ לִימּוֹד תּוֹרָתְךָ אֲשֶׁר אֲנִתְּנוּ
לְרוֹמְדִים עֲתָה לְפָנֶיךָ בַּעֲבוּר נִשְׁמַת (פנים)
וְתַגְמּוֹל נָא חֶסֶד שֶׁל אֱמֶת עִם נִפְשׁוֹ רוּחוֹ
וְנִשְׁמָתוֹ (נפשה רוחה ונשמה) בְּחֶסֶדְךָ הַגָּדוֹל
הַטּוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל. וַיִּכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעֲסְךָ
מֵעָלָיו (מעליה) וַיַּגְדִּלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מַדּוּתִיךָ לְפָתוּחַ
לְפָנָיו (לפניה) שְׁעָרֵי רַחֲמִים. שְׁעָרֵי רָצוֹן. שְׁעָרֵי
חֵן וְחֶסֶד. שְׁעָרֵי גֵן עֵדֶן. וְתַכְבֵּלֶהוּ (וחקנלה)
בְּאַהֲבָה אֲפִילוֹ אִם אֵינוֹ (אינה) זֹכֶה. תִּכְנֶם לוֹ
(לה) לְפָנִים מְשׁוֹרֵת הַדִּין. וּשְׁלַח מַלְאָכֶיךָ
הַקְּדוֹשִׁים הַמְּמוֹנִים עַל שְׁמִירַת בְּנֵי הָאָדָם
לְלוֹתוֹ וּלְתַמְכוֹ וּלְסַעֲדוֹ וּלְהַעֲלוֹתוֹ (ללוותה ולחממה
ולסעדה ולהעזוזה) מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וּלְהוֹשִׁיבּוֹ
(ולהושיבה) תַּחַת עֵץ הַחַיִּים אֲצֵל נִשְׁמַת
הַצְּדִיקִים וְהַחֲסִידִים לִיהֲנוֹת מִזֵּיו שְׂכִינְתְּךָ
הַקְּדוֹשָׁה וְהַמְּהוּרָה. וּלְהַשְׁבִּיעַ נִשְׁמָתוֹ (נשמתה)
מֵאֹר הַנְּנוֹ לְצְדִיקִים. וּמִתְלַת עָשָׂר נְהַרֵּי נִחְלֵי
שָׁמַן אֶפְרַחֲמוֹנָא דְכָּיָא תַתְּעִין נִפְשׁוֹ רוּחוֹ

וְנִשְׁמָתוֹ (נִפְשָׁה רוּחָה וְנִשְׁמָתָה) וְתַחֲלִיצָהּ (וּתְחִלִּיצָהּ)
בְּן תֹּאבֶלְיָהוּ (תֹּאכֵלָה) לְהַטְּתָהּ בְּאֵשׁ וְיִזְכֶּה
(וְיִזְכֶּה) לְיִכָּנֵם בְּגֵן עֵדֶן. וּמִיכָאֵל כִּהֵן גִּדְרִי יִיב
נִשְׁמָתוֹ (נִשְׁמָתָה) לְפָנַי שׁוֹכֵן עֲרֵבוֹת.
נִשְׁמָתוֹ (נִשְׁמָתָה) מִמַּעַרְת הַמַּכְפֵּלָה לְכִירוּבִים.
וְשָׁם תִּתְּעַנֵּג נִפְשׁוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ (נִפְשָׁה רוּחָה
וְנִשְׁמָתָה) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁ וּמִדֵּי שָׁבָת
בְּשָׁבָתוֹ יַעֲלֶה וְיִרְאֶה (תַּעֲלֶה וְתִרְאֶה) לְהַשְׁתַּחֲוֹת
לְפָנַי הַמְּלֶכֶת יְיָ צְבָאוֹת. וְתִהְיֶה נִשְׁמָתוֹ (נִשְׁמָתָה)
צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים עִם רָאשֵׁי יְשִׁיבוֹת וְרָאשֵׁי
גְּלִיּוֹת יִשְׂרָאֵל. וּבְגֵן עֵדֶן תִּתְּחַלֵּן וְעֲלִיז שָׁם
יָנוּחַ (תִּנּוּחַ) וְיַעֲמֹד (וְתַעֲמִיד) לְקֶץ הַיָּמִין. כְּדִכְתִּיב
וְאַתָּה לֵךְ לִמְעַן וְתִנּוּחַ וְתַעֲמֹד לְנוֹדֶלָה לְקֶץ
הַיָּמִין. וְקָיִים כּוּ (נֶה) מִקְרָא שְׂפָתַיב שׁוֹמֵר
נִפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד רָשָׁעִים יִצִּילֵם. אִלּוּ וְרוּעַ
לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שְׂמִיחָה :

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים יִגְלֶה
אֹר נֹעַם הָעֲדִיּוֹן עָלָיו דְּהִסְתִּירוֹ
(עליה להסתירה) מִכָּל מִינֵי מַזִּיקִים
וּמִקְטֹרֶגִּים עָלָיו וַיִּסְתִּירֵהוּ (עליה ויסתירה)
בְּסֵתֶר אֲהָלוֹ וַיִּזְכֶּה (ותזכה) לַחֲזוֹת בְּנוֹעַם
יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ. וּבְחִינַת אוֹרוֹת מְקִיפִים
יְקִיפוּ אֶת נַפְשׁוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ (נפשה
רוחה ונשמתה) כִּי בְּצִלָּם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת
הָאָדָם. וְעַל יְדֵי כֵךְ לֹא תֵאֻנָּה אֱלֹיו
(ואליה) רָעָה וְנִגַּע לֹא יִקְרַב בְּאֲהָלוֹ (באהלה)
וַיִּתְרַחֲקוּ מֵעָלָיו (מעליה) כָּל מִינֵי מַשְׁחִית
וּפֹרְעָנוֹת. כִּי שִׁבְעַת יָפוֹר צַדִּיק וְקָם.
וְקָיִים בּוֹ (בה) מִקְרָא שְׁכָתוֹב וְנִחַךְ יְיָ
תָמִיד וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחֲצוּחַת נַפְשֵׁךְ
וְעֲצֻמוֹתֶיךָ יִחַלְצִין וְהָיִיתָ כְּגֹן רוּחַ וְכַמּוּצָא
מִן אֲשֶׁר לֹא יִכָּזְבוּ מִיָּמָיו. וְקָרַע כָּל
הַמְּשֻׁטִּינִים וְהַמְּקַטְרָגִים מֵעָדָיו (מעליה)
חֲתוּם פֶּה שָׁטָן וְאֵל יִשְׁמְרֶנּוּ עָלָיו (עליה)

כְּדֹכָתִיב כָּל כָּלִי יוֹצֵר עֲלֶיךָ לֹא יִצְלַח
וְכָל לְשׁוֹן הַקּוֹם אֶתְךָ לְמִשְׁפַּט הַתְּשִׁיעִי
זֹאת נִחֲלֶת עֲבָדֵי יְיָ וְצִדְקָתָם מֵאֵתִי נָאִם
יְיָ : וַיָּנֹחַ גּוֹפּוֹ (נוֹפֶה) בְּקֶבֶר בְּמִנוּחָה
נְכוֹנָה כְּהַשְׁקָט וְשִׁלּוֹה וְשִׁלּוֹם כְּדֹכָתִיב
יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל מְשֻׁבְּוֹתָם הַיֵּלֶךְ
נִכְחוּ . וְכֹתִיב יַעֲזֹז חֲסִידִים בְּכָבוֹד
יִרְנְנוּ עַל מְשֻׁבְּוֹתָם אִם תִּשְׁכַּב לֹא
תִפְחָד וְיִשְׁכַּבְתָּ וְעָרְבָה שְׁנָתְךָ . וְתִצִּילָהוּ
(וְתִצִּילָה) מִחֲבוּט הַקֶּבֶר וּמִרָמָה וְתוֹלָעָה .
וְתִסְלַח וְתִמְחֹל וְתִכַּפֵּר לְכָל חַטֹּאתָיו
וְעֲוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו (חַטֹּאתֶיהָ וְעֲוֹנוֹתֶיהָ וּפְשָׁעֶיהָ)
וְתִשְׁפִּיעַ לוֹ (לָהּ) מִנְּשֻׁמָּתוֹ (מִנְּשֻׁמָּתָהּ) לְרִשְׁטוֹן
עֲצָמוֹתָיו (עֲצָמוֹתֶיהָ) בְּקֶבֶר מֵרֵב טוֹב
הַצֶּפֶן לְצַדִּיקִים לְעֶתִיד לָבוֹא . כְּכָתוּב
כֹּה רַב מִזְבֵּךְ אֲשֶׁר צִפְנָתָ לִירֵאִיךָ .
וְכֹתִיב שׁוֹמֵר כָּל עֲצָמוֹתָיו אֶתֶת מִהֲגָה

לֹא נִשְׁכָּרָה. וַיִּשְׁבּוּן (ותשכון) בְּטַח בְּרֹד
וּשְׁאֲנָן וְלֹא יִרְאֶה (תראה) פָּנַי גִּיהָגִם.
וְתַעֲמִידֶהּ וְתַחֲיִידֶהּ (ותעמידה ותחייה) בְּזֶמֶן
הַתַּחֲיָיָה בְּכָל־כָּל יְמֵי עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:
יְהִי לְרָצוֹן אֲמַרִי פִי וְהִגִּיזוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יי

צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי:

Читают hashkava и, удалившись от захоронений не менее чем на четыре шага, читают мизморим (стр. 10-12), “Шир hashmaalot” по одному для каждого из скорбящих и один для тех из присутствующих, у кого не истек годичный траур. После каждого мизмора читается “Кадиш ятом”.

И заканчивает ведущий:

בְּלַע הַמּוֹת לְנֶצַח וּמָחָה אֲדוֹנֵי אֱלֹהִים דְּמָעָה
מֵעַל כָּל-פָּנִים, וְחָרַפְתָּ עִמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל-הָאָרֶץ,
כִּי יִהְיֶה דְבָר: יַחֲיוּ מִתֵּיָךְ, נִבְלָתִי יִקוּמוּן, הֶקִּיצוּ
וְרָנְנוּ שְׂכָנֵי עֶפְרָיִם, כִּי טַל אֹרֶת טַלָּךְ, וְאָרֶץ רִפְאִים
תִּפְּלִל: וְהוּא רַחוּם יִכַּפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית.
וְהִרְבֵּה לְהָשִׁיב אָפוֹ, וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ:
וּבִירוֹשָׁלַם תִּנְחַמוּ:

Возвратившись домой, устраиваем поминальную трапезу, перед которой изучаем Мишну на имя покойного, читаем “Альфа-Бета” на имя покойного и скорбящие произносят кадиш “Аль Исраэль”. Далее следуют “Еһэ рачон..” (стр. 133) и трапеза.

Таким же образом проводят “Шлошим” - окончание 30 дней траура и “Шана” - годовщину.

В течение 30 дней, “Шлошим” (*горск.евр. ‘Чуля’*), освободившись от многих запретов, скорбящие ещё не имеют права стричь волосы и бриться, надевать новую одежду, посещать увеселительные мероприятия и слушать музыку.

Йом һа-шана (годовщина смерти).

Первую годовщину (*горск. евре. “Сал”*) отмечаем через 12 месяцев после похорон, все последующие - в день смерти. Все исчисления производим только по еврейскому календарю.

Годовщину смерти отца или матери отмечаем *постом* и *цэдакой* (пожертвованием) во имя умершего. Вечером зажигаем свечу *нэр нэшама*.

В субботу, предшествующую годовщине, следует выйти к Торе на чтение седьмой *алии*, а лучше - на *мафтир* и *haftару*. Согласно учению Каббалы, чтение Торы и haftары чрезвычайно помогает душе умершего.

Памятник принято устанавливать к годовщине, но в Израиле можно и на тридцатый день. Запрещено помещать на памятнике фотографии и скульптуру.

סדר ברכות הנהנין

האוכלת עונה או אורז צריכה לברך :

**בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מִיְי
מְזוֹנוֹת :**

השותה יין מברכת ברכת הגפן, ויין נקרא כל שרובו מן הגפן, ויש בו טעם גפן.

**בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי
הַגֶּפֶן :**

האוכלת כל פרי הצומח בעץ, בין שהוא משבעת המינים ובין שאר פירות, מברכת :

**בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי
הָעֵץ :**

האוכלת דבר שגידולו מן האדמה, בין ירק ובין פרי, מברכת :

**בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי
הָאֲדָמָה :**

האוכלת או שותה דבר שאין גידולו מן הארץ, כגון : גבינה, חלב, בשר, דגים, ביצה, או שותה מים ושאר משקין חוץ מיין, מברכת :

**בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהִפֵּל נְהִיָּה
בְּדָבָרוֹ :**

האוכלת פרי חדש, המתחדש משנה לשנה, ויש זמן קבוע לגדילתו,
מברכת "שהחינו".

**בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֵחֵינֵנוּ
וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעֵנוּ לְזֶמֶן הַזֶּה:**

האוכלת כזית (27 גרס) מכל מאכל חוץ משבעת המינים וכן השותה בבת
אחת רביעית (81 גרס) מכל משקה שהוא חוץ מן היין מברכת אחריהם:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא נִפְשׁוֹת
רְבוֹת וְחִסְרוֹנָן עַל כָּל מָה שֶׁבָּרָאתָ, לְהַחְיֹת בָּהֶם נִפְשׁ
כָּל חַי. בָּרוּךְ חַי הָעוֹלָמִים:**

ברכת מעין שלוש

האוכלת כזית (27 גרס) מחמשת מיני דגן (חוץ מלחם) או מחמשת מיני
פירות שנשתבחה בהם אי"י שהם: ענבים, תאנים, רימונים, זיתים
ותמרים, וכן השותה יין בשיעור רביעית (81 גרס) מברכת אחריהן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל

על מזונות תאמר: על יין תאמר: על פירות מזי מינים:

**הַמַּחְיָה וְעַל הַקְּלָפָה הַגֶּסֶן וְעַל פֵּי הַגֶּסֶן הָעֵץ וְעַל פֵּי הָעֵץ
וְעַל תְּגֻבַּת הַשָּׂדֶה. וְעַל אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה
שָׂרְצִית וְהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ לֶאֱכֹל מִפְּרִיָּהּ וּלְשִׁבּוֹעַ
מִטּוֹבָהּ. רַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ**

וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְעַל הָרַ צִיּוֹן מְשָׁכֵן כְּבוֹדְךָ. וְעַל
מִזְבְּחֶךָ. וְעַל הַיְכָלְךָ. וּבִנְיַה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ
בְּמַהֲרָה בְיָמֵינוּ. וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ. וְשִׁמְחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ
וּנְבָרְכְךָ עָלֶיךָ בְּקִדְשָׁהּ וּבְטָהֳרָהּ.

בשבת : וירצה והחליצנו ביום השקט הזה.

בראש־חודש : ונקרנו לטובה ביום ראש חודש הזה.

בראש־השנה : ונקרנו לטובה ביום האזרון הזה.

ביום־טוב ובחול־המועד : ושמחנו ביום

במסח : חג המצות בשבועות : חג השבועות

בסוכות : חג הסוכות בשמיני־עצרת : שמיני חג עצרת

הזה. ביום (ביום־טוב אומרת : טוב) מקרא קדש הזה.

כִּי אַתָּה טוֹב וּמְטִיב לְכָל וְנוֹדָה לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל
הָאָרֶץ וְעַל

על פירות מוי מינים :

הפירות.

על של ארץ ישראל :

פרותיה.

על יין תאמר :

פרי הגפן

על של ארץ ישראל :

פרי גפנה

על מוונות תאמר :

המחיה ועל הכלכלה

על של ארץ ישראל :

מחיתה ועל כלכלתה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, עַל הָאָרֶץ וְעַל

על פירות מוי מינים

הפירות.

על של ארץ ישראל :

פרותיה.

על יין תאמר :

פרי הגפן.

על של ארץ ישראל :

פרי גפנה.

על מוונות תאמר

המחיה.

על של ארץ ישראל

מחיתה.

סדר ברכת המזון

שלושה שאכלו כאחד חייבים לזנון. ואם הם עשרה. מזמנים בשם
אין האשה מצטרפת לזימון. אבל עונה עם המזמנים

נוטלים מים אחרונים ואומרים

אֲבָרְכָה אֶת אֲדֹנִי בְּכָל עֵת. תָּמִיד תִּהְיֶה בְּפִי: סוּף דְּבַר הַכֵּל
נִשְׁמָע. אֶת הָאֱלֹהִים יִרְא וְאֵת מִצְוֹתָיו שְׁמור, כִּי זֶה כָּל
הָאָדָם: תִּהְיֶה אֲדֹנִי יְדֹבֵר פִּי. וַיִּבְרַךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קֹדֶשׁ לְעוֹלָם
וָעֵד וְאִנְחָנוּ בִּבְרָךְ יְהוָה מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּהָ: וַיְדַבֵּר אֱלֹהֵינוּ
הַשֵּׁלַחן אֲשֶׁר לִפְנֵי אֲדֹנֵינוּ:

המזמן אומר הֵב לָנוּ וְנִבְרֹךְ לְמַלְכָּא עֲלָאָה קְדִישָׁא. עוֹנִים: שְׁמִים.
ואומר המזמן: בְּרָשׁוֹת מַלְכָּא עֲלָאָה קְדִישָׁא. (בשבת. ובִּרְשׁוֹת שְׁקֵת
מִלְכָּתָא). (ביוֹם טוֹב. ובִּרְשׁוֹת יוֹמָא טַבָּא קְדִישָׁא). (בסוכות
ובִּרְשׁוֹת שְׁבַעָה אֲשֶׁפִּידִין עֲלָאִין קְדִישִׁין). ובִּרְשׁוֹת מוֹרֵי וְרִבּוֹתֵינוּ.
ובִּרְשׁוֹתֵכֶם. בִּבְרָךְ (כשיש מגין: אֱלֹהֵינוּ) שְׁאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ:
ועוֹנִים: בְּרוּךְ (במגין: אֱלֹהֵינוּ) שְׁאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבָטַכּוּ חַיֵּינוּ:
והמזמן חוזר: בְּרוּךְ (במגין: אֱלֹהֵינוּ) שְׁאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבָטַכּוּ חַיֵּינוּ:
(כשיש חתן מוסיפים: שְׁהַשְׁמַחָה בְּמַעֲוָנוּ).

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל
הַזֵּן אוֹתָנוּ וְאֵת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוֹבוֹ בְּחֵן
בְּחֶסֶד בְּרוּחַ וּבְרַחֲמִים רַבִּים. נָתַן לָחֶם לְכָל-
בָּשָׂר. כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: וּבָטַכּוּ הַגְּדוֹל תָּמִיד

לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון תמיד לעולם
ועד. כי הוא אל זן ומפרנס לכל ושלחנו ערוך
לכל והתקין מחיה ומזון לכל-בריותיו אשר
ברא ברחמיו וברוב חסדיו פאמור. פותח את-
ידך. ומשפיע לכל-חי רצון: פרוך אתה יהוה,
הזן את הכל:

נודה לך יהוה אלהינו על שהנחלת לאבותינו
ארץ חקדה טובה ורחבה ברית ותורה
חיים ומזון. על שהוצאתנו מארץ מצרים
ופדיתנו מבית עבדים. ועל בריתך שחתמת
בבשרנו. ועל תורתך שלמדנו. ועל חקי רצונך
שהודעתנו. ועל חיים ומזון שאתה זן ומפרנס
אותנו:

בחנוכה ובפורים אומרים "על הניסים". ואם לא אמרה ונוכרה לפני
שאמרה תיבת "ה" של ברכת על הארץ – חזרת לאומר. ואם נזכרה
אחר שאמרה תיבת "ה", אינה חזרת.

ועל הנסים ועל הפרקן. ועל הגבורות. ועל התשועות ועל הנסלאות ועל
הנחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה:

לחנוכה

בימי מתתיה בן יוחנן כהן גדול חשמונאי וכניו כשעמדה מלכות יון

הַרְשָׁעָה עַל עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל לִשְׂכָּחָם וּתְרָתָךְ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ. וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בַּעַת צָרָתָם. רַבָּתְךָ אֶת רִיבָם. וְנָתַתְּ אֶת דִּינָם.
וְנָקַמְתָּ אֶת נַקְמָתָם. מִסֵּרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים. וְרַעֲיָם בְּיַד מַעֲשִׂים. וּרְשָׁעִים
בְּיַד צַדִּיקִים. וְטַמְאִים בְּיַד טְהוֹרִים. וְחַדִּים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתְךָ. לֶךְ עֲשִׂיתָ שֵׁם
גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמְךָ. וּלְעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל עֲשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה וּפְרָקָן בְּהִיוֹם
הַהוּא. וְאַחֲרַיִךְ בָּךְ בָּאוּ בְּנֶיךָ לְדַבֵּר בִּיתְךָ וּסְעוּ אֶת־הֵיכְלְךָ. וְטָהְרוּ אֶת־
מִקְדָּשְׁךָ. וְהִדְלִיקוּ נְרוֹת בְּחִצְרוֹת קִדְשְׁךָ. וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יָמֵי חֲנֻכָּה אֵלָיו בְּהִלָּל
וּבְהוֹדָאָה. וְעֲשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וּנְסִלָּאוֹת. וְנִדְּדָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה:

לְטוֹרִים:

בִּימֵי מַדְבִּי וְאַסְתֵּר בְּשׁוֹשַׁן הַבִּינָה. בְּשַׁעֲמֹד אֲלִיהֶם הַמֶּן הַרְשָׁעָה. בַּעַשׁ
לְהַשְׁמִיד לְהַרְגוֹ וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנְּעֹר וְעַד זָקֵן טָף וְנָשִׁים
בַּיּוֹם אֶחָד בְּשַׁלְשָׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ שְׁנֵים עָשָׂר הוּא תְּרֵשׁ אֲרֵר וּשְׁלָלָם לְכוֹחַ.
וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים הִסַּרְתָּ אֶת אֲצִוְתוֹ. וְקִלְקַלְתָּ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ. וְהִשְׁכֹּחַתָּ לוֹ
גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ. וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֵת בְּנָיו עַל הָעֵץ. וְעֲשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וּנְסִלָּאוֹת.
וְנִדְּדָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה:

וְעַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ
וּמְבָרְכִים אֶת שִׁמְךָ בְּאִמּוֹר וְאֶכְלָתָ וּשְׂבַעְתָּ.
וּבִרְכָּתָ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר נָתַתָּ לָךְ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, עַל הָאָרֶץ וְעַל
הַמָּזוֹן:

רַחֲמֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְעַל
יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ. וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדְךָ. וְעַל הֵיכְלְךָ. וְעַל מַעוֹנָךְ. וְעַל דְּבִירְךָ.

וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמִי עָלָיו.
אֲבִינוּ רָעִנוּ זִוְגְנוּ. פָּרַנְסְנוּ. כָּלְכָלְנוּ. הִרְוִיחְנוּ
הִרְוַח לָנוּ מִהֶרָה מְכַל-צְרוּתֵינוּ. וְנָא אֵל
תַּצְרִיכֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְיָדֵי מַתָּנוֹת בְּשׁוּר וָדָם.
וְלֹא לְיָדֵי הַלְוָאָתָם. אֲלֹא לְיָדֶךָ הַמְּלָאָה
וְהַרְחָבָה. הַעֲשִׂיָּה וְהַפְתִּיחָה. יְהִי רָצוֹן שְׁלֹא
נִבּוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְלֹא נִכָּלָם לְעוֹלָם הַבָּא.
וּמְלָכוֹת בַּיִת דָּוִד מְשִׁיחֶךָ תַּחְזִירָנָה לְמִקְוָם
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ :

בשנת אומרים "רצה והחליצנו". שכחה לאומרו, אם שכחה באחת משתי
סעודות שבת הראשונות ונוכרה רק לאחר שאמרה "ברוך אתה ה'... לעד"
צריכה לחזור לראש ברכת המזון. אולם אם אמרה רק "ברוך אתה ה'..." ולא
הזכירה "בונה ירושלים" תאמר: "למדני חוקיך" ותחזור לומר "רצה
והחליצנו". ואם סיימה את ברכת "בונה ירושלים" תאמר שם ברכת "שנתן
שבתות" כמובא להלן ובסעודה שלישית אם שכחה אינה חוזרת.

רָצָה וְהַחְלִיצֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּמַצּוֹתֶיךָ וּבְמַצּוֹת יוֹם הַשַּׁבָּעִי.
הַשֹּׁפֶת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה. כִּי יוֹם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא מְלַכְּנִיךָ.
נִשְׁבּוֹת בּוֹ וְנִגְיַח בּוֹ וְנִתְעַנֵּג בּוֹ בְּמַצּוֹת חֻקֵּי רְצוֹנְךָ. וְאֵל תְּהִי צָרָה
וְיִגּוֹן בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ. וְהִרְאֵנוּ בְּנִחְמַת צִיּוֹן בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. כִּי אַתָּה
הוּא בָּעַל הַנְּחָמוֹת. וְהִגַּם שְׁאֲכָלְנוּ וְשָׁתִינוּ חֶרֶק בֵּיתְךָ הַגָּדוֹל
וְהַקָּדוֹשׁ לֹא שָׁכַחְנוּ. אֵל תִּשְׁכַּחְנוּ לְנֶצַח וְאֵל תִּזְנַחְנוּ לְעַד כִּי אֵל
מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה :

בראש־חודש וביום־טוב ובחול־המועד אומרים "יעלה ויבוא", ואם שכחה, אינה חוזרת, חוץ מליל אי של כסח שאם שכחה לומר חוזרת לראש ברכת המזון.

אֱלֹהֵינוּ ואלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֵא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע
וְיַסְקֶר וְיִזְכֹּר וְזָכְרוּנוּ וְזָכְרוּן אֲבוֹתֵינוּ. וְזָכְרוּן יְרוּשָׁלַיִם
עִירָךְ. וְזָכְרוּן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ. וְזָכְרוּן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
לְפָנֶיךָ לְפִלִּיטָה לְטוֹבָה. לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים. לְחַיִּים טוֹבִים
וּלְשָׁלוֹם. בְּיוֹם

בראש־חודש: ראש חדרש הזה.

בראש־השנה: הַזְכָּרוֹן הַזֶּה, בְּיוֹם־טוֹב מִקְרָא קָדֵשׁ הַזֶּה.
בכסח: תַּג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם (בְּיוֹם־טוֹב אוֹמֶרֶת: טוֹב) מִקְרָא קָדֵשׁ
הַזֶּה.

בשבעות: תַּג הַשְּׁבֻעוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם־טוֹב מִקְרָא קָדֵשׁ הַזֶּה.
בסוכות: תַּג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם (בְּיוֹם־טוֹב אוֹמֶרֶת: טוֹב) מִקְרָא
קָדֵשׁ הַזֶּה.

בשמיני־עצרת: שְׁמִינִי תַּג עֲצֶרֶת הַזֶּה, בְּיוֹם־טוֹב מִקְרָא קָדֵשׁ הַזֶּה.
לְרַחֵם בּוֹ עַלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. וְזָכְרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקַדְנוּ
בּוֹ לְכַרְכָּה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בְּדָבָר יְשׁוּעָה
וּרְחֻמִּים. חוֹס וְחַנּוּן וְחַמּוּל וְרַחֵם עַלֵינוּ. וְהוֹשִׁיעֵנוּ פִּי אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ.
כִּי אֵל מְלֹךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וּתְבַנֶּה יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ: בָּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה, בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם. (ואומרת בלחש: אָמֵן):

... שבת "רצה והחליצנו" תאמר ברכה זו כמפורט בהלכות:
ברוך אתה יהוה, אלהינו מלך העולם, שנתן שבתות למנוחה
לעמו ישראל, באהבה, לאות ולברית. ברוך אתה יהוה, מקדש
השבת:

שכחה לומר ביו"ט יעלה ויבוא אומרת: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם
אשר נתן ימים טובים לעמו ישראל לששון ולשמחה את יום תג (פלוגי)
הזה, את יום טוב מקרא קודש הזה, ברוך אתה ה' מקדש ישראל והזמנים.
(וכשחל יום-טוב בשבת תכלול שבת ויום-טוב יחד).

ברוך אתה יהוה, אלהינו מלך העולם, לעד האל
אבינו מלכנו אדירנו. בוראנו. גואלנו. קדושנו.
קדוש יעקב. רוענו רועה ישראל. המלך הטוב
והמטיב לכל. שבכל-יום ויום הוא המטיב לנו. הוא
מטיב לנו. הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו. הוא גמלנו.
הוא יגמלנו לעד חן וחסד ורחמים וריוח והצלחה
וכל-טוב: יעט: אמן.

הרחמן הוא ישתבח על פסא כבודו: הרחמן הוא
ישתבח בשמים ובארץ: הרחמן הוא ישתבח
בנו לדוד דודים: הרחמן הוא קרן לעמו ירים:
הרחמן הוא יתפאר בנו לנצח נצחים: הרחמן הוא
יפרנסנו בכבוד ולא בבאי פהתר ולא באסור בגנחת
ולא בצער: הרחמן הוא יתן שלום בינינו: הרחמן

הוא יִשְׁלַח בְּרָכָה רוּחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל-מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ :
הֶרְחָמֵן הוא יַצְלִיחַ אֶת דְּרָכֵינוּ : הֶרְחָמֵן הוא יִשְׁבּוֹר
עוֹל גְּלוּת מִהֶרָה מֵעַל צוּאֵרֵנוּ : הֶרְחָמֵן הוא יוֹלִיכֵנוּ
מִהֶרָה קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ : הֶרְחָמֵן הוא יִרְפְּאֵנוּ רְפוּאָה
שְׁלֵמָה רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאָת הַגּוּף : הֶרְחָמֵן הוא
יִפְתַּח לָנוּ אֶת יְדוֹ הֶרְחָבָה : הֶרְחָמֵן הוא יִכְרֹךְ כָּל אֶחָד
וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בִּשְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּמוֹ שְׁנִתְפָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ
אֲבֹרָהִם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב בְּכָל מָכַל כָּל . כֵּן יִכְרֹךְ אוֹתֵנוּ
יַחַד בְּרָכָה שְׁלֵמָה . וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן : הֶרְחָמֵן
הוא יִפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סֶכֶת שְׁלוֹמוֹ :

כַּשֶּׁבֶת : הֶרְחָמֵן הוא יִנְחִילֵנוּ עוֹלָם שְׁקֵלוֹ שְׁקֵת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי
הָעוֹלָמִים :

בְּרֹאש־חֹדֶשׁ : הֶרְחָמֵן הוא יַחְדָּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה
וּלְבָרָכָה :

בְּרֹאש־הַשָּׁנָה : הֶרְחָמֵן הוא יַחְדָּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה
וּלְבָרָכָה :

כְּסוּכוֹת : הֶרְחָמֵן הוא יַזְכֵּנוּ לִישֵׁב בְּסֶכֶת עוֹרוֹ שֶׁל לוֹיִתָּן : הֶרְחָמֵן
הוא יִשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ שְׁסַע קִרְשָׁה וְטִהָרָה מִשְׁבָּעָה אוֹשְׁפִיזִין עֲלֵאֵין
קִרְיָשִׁין . וְכוּתֶם תִּהְיֶה קִגֵּן וְצִנָּה עָלֵינוּ :

כְּמוֹעֵדִים : הֶרְחָמֵן הוא יִגְיַעֵנוּ לְמוֹעֲדִים אַחֲרִים הַבָּאִים לְקִרְאָתֵנוּ
לְשָׁלוֹם :

ביום טוב הרחמן הוא ינחילנו ליום שכלו טוב:

**הרחמן הוא יטע תורתו ואהבתו בלבנו ותהיה
יראתו על פנינו לבלתי נחטא. ויהיו כל-
מעשינו לשם שמים:**

ברכת האורחת: הרחמן הוא יברך את השלחן הזה שאכלנו עליו ויסדר בו
כל מעדני עולם ויהיה פשלחנו של אברהם אבינו כל רעב ממנו יאכל וכל
צמא ממנו ישקה. ואל יחסר ממנו כל טוב לעד ולעולמי עולמים אמן:
הרחמן הוא יברך בעל הבית הזה ובעל הסעודה הזאת. הוא וקניו ואשתו
וכל אשר לו. בבנים שיחיו. ובנכסים שירבו. ברוך יהיה חילו ופעל ידיו
תרצה. ויהיו נקסיו ונקסינו מצלחים וקרוכים לעיר. ואל יזדעק לקניו ולא
לסנינו שום דבר חטא והרהור עון. שש ושמת כל הימים בעשר וכבוד
מעלה ועד עולם. לא יכוש בעולם הזה ולא יכלם לעולם הבא. אמן כן יהי
רצון:

בסעודת המילה: הרחמן הוא יברך את בעל הבית הזה אבי הבן. הוא
ואשתו היולדת מעלה ועד עולם: הרחמן הוא יברך את הילד הנולד.
וכשם שזכהו הקדוש ברוך הוא למילה. כך יזכהו לפנס לתורה
ולחפה. ולמצות ולמעשים טובים. וכן יהי רצון ונאמר אמן: הרחמן
הוא יברך את מעלת הסנדק והמוהל ושאר המשתדלים במצוה. הם
וכל אשר להם:

בסעודת החתן: הרחמן הוא יברך את החתן והכלה בבנים ובנות.
בעשר וכבוד לעבודתו יתברך:

**הרחמן הוא יחיינו ויזכנו ויקרבנו לימות
המשיח ולבנין בית המקדש ולחיי העולם
הבא.**

מגדיל (וביום שמתמללים בו מוסף, וכן במוצאי-שבת אומרים
מגדול) ישועות מלכו. ועשה-חסד למשיחו לדוד
ולזרעו עד-עולם: כפירים רשו ורעבו. ודרשי יהוה
לא-יחסרו כל-טוב: נער הייתי גם-זקנתי ולא-ראיתי
צדיק נעזב. וזרעו מבקש-לחם: כל-היום חונן
ומלוה. וזרעו לברכה: מה שאכלנו יהיה לשבעה.
ומה ששתינו יהיה לרפואה. ומה שהותרנו יהיה
לברכה כדכתיב ויתן לפניהם ויאכלו ויותירו כדבר
יהוה: ברוכים אתם ליהוה. עושה שמים וארץ: ברוך
הגבר אשר יבטח ביהוה. והיה יהוה מבטחו: יהוה
עז לעמו יתן. יהוה יברך את-עמו בשלום:
עושה שלום בפרומיו הוא ברחמיו יעשה שלום
עלינו ועל כל-עמו ישראל ואמרו אמן:

אם מברכים על הכוס אומרים

כוכ-ישועות אשא. ובשם יהוה אקרא:

סברי מרנן: ברוך אתה יהוה, אלהינו מלך
העולם, בורא פרי הגפן:

Если трапеза была без хлеба и не ели мезонот, не пили вино и не ели плоды Эрец Исраэль, говорим после еды:

БАРУХ АТА АДОНаЙ ЭЛОҺЭНУ МЭЛЕХ
 ҺАОЛАМ, БОРЭ НЭФАШОТ РАБОТ,
 ВЭХЭСРОНАН АЛЬ - КОЛЬ - МА - ШЭБАРАТА,
 ЛЕҺАХАЁТ БАҺЭМ НЭФЭШ КОЛЬ - ХАЙ, БАРУХ
 ХАЙ ҺАОЛАМИМ.

БИРКАТ ҺАМАЗОН

תָּרַבְּמ אַבִּירֶחָא עַתְּ-אַדִּוְנָאִי בְּעֶחֱוֶל-עַתְּ, תַּמִּיד תְּהִילָתוֹ
 בְּעוֹי. סוֹף דַּבָּר הַכּוֹלֵל נִשְׁמָא, עַתְּ הַעֲלוֹנִים עֲרָ
 בְּעֵת-מִיִּצְוֹתָב שְׁמֹר, כִּיזֵּי כוֹל-הָאָדָם. תְּהִילָת אַדִּוְנָאִי
 עֲדַבְּרִי לִי, בִּיבִירֶחָא כוֹל-בַּסָּר שְׁמִי כוֹדֶשׁ לְעוֹלָם בְּאֵד
 בְּאַנְחִינִי נִבְרֶחָא יָ, מִזֵּאתָ בְּאֵד-וֹלָם, הַלֵּלִי. בְּאֵדַבְּרִי
 עֲלָי, זֵי הַשּׁוּלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי אַדִּוְנָאִי.

*Если в трапезе участвуют не менее трех мужчин,
 один из них (ведущий) провозглашает:*

בְּרַחֵם לָנוּ בְּעִנְיֵינוּ לֵמַלְכָּא וְלֵאֲלֵי קַדִּישָׁא.
 בִּירְשׁוּת מַלְכָּא וְלֵאֲלֵי קַדִּישָׁא.

<i>в субботу:</i>	<i>в Ём-топ:</i>	<i>в Суккот:</i>
УВИРШУТ ШАБАТ	УВИРШУТ ЕМА	УВИРШУТ ШИВЪА
МАЛЬКЭТА.	ТАВА УШПИЗА	УШПИЗИН ИЛАИ
	КАДИША.	КАДИШИН.

УВИРШУТ МОРАЙ ВЭРАБОТАЙ.

Отсчитают: ШАМАЙИМ.

Ведущий:

נברך נЭВАРЭХ ШЭАХАЛЬНУ
МИШЭЛО.

*Участвующие и ведущий
произносят:*

ברך БАРУХ ШЭАХАЛЬНУ
МИШЭЛО УВТУВО
ХАЙЙНУ.

*Если в трапезе участвуют не
менее 10 мужчин (миньян),
ведущий:*

נברך נЭВАРЭХ ЭЛОИЭНУ
ШЭАХАЛЬНУ МИШЭЛО.

*Участвующие и ведущий
произносят:*

ברך БАРУХ ЭЛОИЭНУ
ШЭАХАЛЬНУ МИШЭЛО
УВТУВО ХАЙЙНУ.

*На свадебной трапезе
ведущий произносит:*

נברך נЭВАРЭХ ШЭНАСИМХА
ВИМЬОНО. ШЭАХАЛЬНУ
МИШЭЛО.

*Участвующие и ведущий
произносят:*

ברך БАРУХ ШЭНАСИМХА
ВИМЬОНО ШЭАХАЛЬНУ
МИШЭЛО УВТУВО ХАЙЙНУ.

*Если в трапезе
участвуют не менее 10
мужчин (миньян), ведущий:*

נברך נЭВАРЭХ ЭЛОИЭНУ
ШЭНАСИМХА ВИМЬОНО.
ШЭАХАЛЬНУ МИШЭЛО.

*Участвующие и ведущий
произносят:*

ברך БАРУХ ЭЛОИЭНУ
ШЭНАСИМХА ВИМЬОНО.
ШЭАХАЛЬНУ МИШЭЛО УВТУВО
ХАЙЙНУ.

ברך БАРУХ АТА АДОНаЙ ЭЛОИЭНУ МЭЛЕХ
הАОЛАМ, הАЭЛЬ הАЗАН ОТАНУ ВЭЭТ-הАОЛАМ
КУЛО БЭТУВО. БЭХЭН. БЭХЭСЭД. БЭРЭВАХ
УВРАХАМИМ РАБИМ. НОТЭН ЛЭХЭМ ЛЕХОЛЬ-БАСАР.
КИ ЛЕОЛАМ ХАСДО. УВТУВО הАГАДОЛЬ ТАМИД ЛО-
ХАСАР ЛАНУ. ВЭАЛЬ ЕХСАР ЛАНУ МАЗОН ТАМИД
ЛЕОЛАМ ВАЭД. КИ НУ ЭЛЬ ЗАН УМФАРНЭС ЛАКОЛЬ.

ВЭШУЛЬХАНО АРУХ ЛАКОЛЬ, ВЭНИТКИН МИХЬЯ
УМАЗОН ЛЕХОЛЬ-БЭРИЕТАВ АШЭР БАРА
БЭРАХАМАВ УВРОВ ХАСАДАВ, КААМУР: ПОТЭЯХ ЭТ-
ЯДЭХА, УМАСБИЯ ЛЕХОЛЬ-ХАЙ РАЦОН. БАРУХ АТА
АДОНАЙ, НАЗАН ЭТ-НАКОЛЬ.

לְוַי הוֹדָה לַעֲהָא אֲדוֹנָי אֱלֹהֵינוּ, אֶל-שְׁנֵינְחָלְתָּא
לַאֲבוֹתֵנוּ – עֲרֵצַח חֶמְדָּא, תּוֹבָא וּרְחָבָא, בְּרִית
בְּתוֹרָא, חַיִּים וְחַיִּים וְחַיִּים, אֶל-שְׁנֵינְחָלְתָּאנוּ מְעַרְעַר
מִצְרָאִים, וְעִדְתָּנוּ מִבְּעַתְּ אֲבָדִים, בְּאֶל-
בְּרִיתָהּ שְׁחָתָמְתָּא בִּיבְסָרֵנוּ, בְּאֶל-תּוֹרַתָהּ
שְׁלִימָאדְתָּנוּ, בְּאֶל-חֻקֵּי רְצוֹנָהּ שְׁנֵינְחָלְתָּאנוּ,
בְּאֶל-חַיִּים שְׁחֹנָנְתָּנוּ, בְּאֶל-הַמָּאזֵן שְׁעָתָא
זַחַח וּמְפָרְחֵס עֲתָנוּ.

В Хануку и в Пурим добавляют:

וְעַל אֶל-הַנִּסִּים, בְּאֶל-הַפּוּרְקָן, בְּאֶל-הַגְּזֻרֹת, בְּאֶל-
הַתְּשׁוּוֹת, בְּאֶל-הַנִּיפְלוֹת, בְּאֶל-הַנֶּחֱשָׁמוֹת,
שְׁעָסִיטָא לַאֲבוֹתֵנוּ בַּיָּמִים הָאֵלֶּם בְּאֶזְמָן הַזֶּה.

В Хануку:

בִּמְהֵרָה מַתִּיתְּהָ בֶּן-עֲחָאן קוֹהֵן
גָּדוֹל חַשְׁמוֹנַי וְבָנָיו,
כְּשֶׁאִמְעָדָא מַלְחָמָה יָבִין הָרֵשָׁא
אֶל-אִמְעָה יִסְרָאֵל, לְשֶׁאִכְעָה
תּוֹרָתָהּ, וְלִשְׁמִירָתָהּ מִכֻּלָּה
רְצוֹנָהּ, בְּעָתָהּ – בְּעִירָהּ
הָרֵשָׁה, אִמְעָה לֵּאמֹר בְּעֵת
צָרָתָהּ, רַבְּתָּהּ עִירָהּ, דָּנְתָּהּ
דִּינָהּ, הִקְדָּמְתָּהּ עִירָהּ-נִקְמָתָהּ,
מִסָּרְתָּהּ גִּבּוֹרִים בְּעָתָהּ חַלָּשִׁים,
בְּעִירָהּ בְּעָתָהּ מְעָתִים, וּרְשָׁאִים
בְּעָתָהּ צַדִּיקִים, וְעִירָהּ בְּעָתָהּ

В Пурим:

בִּמְהֵרָה מוֹרְדֵּיכַי
בְּעֵתָהּ בְּעִירָהּ
הָבִירָהּ, כְּשֶׁאִמְעָה
אֶלֶּם הָמָן הָרָשָׁה
בִּכְעָשׁ לְשֶׁמִּיד
לְהָרוֹג, וְלִבְעָד עִירָהּ
כֹּל-הָעַמּוּדִים
מִיָּדָהּ בְּעָתָהּ זָכָה
תָּהּ בְּעִירָהּ בְּעִירָהּ
עָתָהּ, בִּשְׁלֹשָׁה אֲסָר
לְעִירָהּ שְׁנֵינְחָלְתָּא
הָ עִירָהּ אֲדָר

В Хануку:

ТЭНОРИМ, ВЭЗЭДИМ БЭЯД ОСЭКЭ
ТОРАТЭХА. ЛЕХА АСИТА ШЭМ ГАДОЛЬ
ВЭКАДОШ БЭОЛАМАХ, УЛЬАМЭХА
ЙИСРАЭЛЬ АСИТА ТЭШУА ГЭДОЛА
УФУРКАН КЭНАЕМ НАЗЭ ВЭАХАР-КАХ
БАУ ВАНЭХА ЛИДВИР БЭТЭХА, УФИНУ
ЭТ-НЭХАЛЭХА, ВЭТИНАРУ ЭТ-
МИКДАШЭХА, ВЭНИДЛИКУ НЭРОТ
БЭХАЦРОТ КОДШЭХА, ВЭКАВЭУ
ШЭМОНАТЕМЭ ХАНУКА ЭЛУ БЭНАЛЭЛЬ
УВНОДАА, ВЭАСИТА ИМАНЭМ НИСИМ
ВЭНИФЛАОТ, ВЭНОДЭ ЛЕШИМХА
НАГАДОЛЬ СЭЛА.

В Пурим:

УШЛАЛАМ ЛАВОЗ, ВЭАТА
– ВЭРАХАМЭХА НАРАБИМ,
НАФАРТА ЭТ АЦАТО,
ВЭКИЛЬКАЛЬТА ЭТ-
МАХАШАВТО,
ВАНАШЭВОТА ПО
ГЭМУЛО БЭРОШО,
ВЭТАЛУ ОТО ВЭЭТ-
БАНАВ АЛЬ-НАЭЦ,
ВЭАСИТА ИМАНЭМ
НИСИМ ВЭНИФЛАОТ,
ВЭНОДЭ ЛЕШИМХА
НАГАДОЛЬ СЭЛА.

Ъу АЛЬ-НАКОЛЬ АДОНАЙ ЭЛОХЭНУ АНАХНУ МОДИМ
ЛАХ, УМВАРЭХИМ ЭТ-ШЭМАХ, КААМУР
ВЭАХАЛЬТА ВЭСАВАТА, УВЭРАХТА ЭТ АДОНАЙ
ЭЛОХЭХА АЛЬ-НААРЕЦ НАТОВА АШЭР НАТАН-ЛАХ
БАРУХ АТА АДОНАЙ, АЛЬ-НААРЕЦ ВЭАЛЬ-НАМАЗОН
ВЛГ РАХЭМ АДОНАЙ ЭЛОХЭНУ АЛЭНУ, ВЭАЛЬ
ЙИСРАЭЛЬ АМАХ, ВЭАЛЬ-ЕРУШАЛАЙИМ ИРАХ,
ВЭАЛЬ НАР ЦИЕН МИШКАН КЭВОДАХ, ВЭАЛЬ-
НЭХАЛАХ, ВЭАЛЬ-МЭОНАХ, ВЭАЛЬ-ДЭВИРАХ, ВЭАЛЬ-
НАБАЙИТ НАГАДОЛЬ ВЭНАКАДОШ ШЭНИКРА ШИМХА
АЛАВ, АВИНУ – РЕЭНУ ЗУНЭНУ, ПАРНЭСЭНУ,
КАЛЬКЭЛЭНУ, НАРВИХЭНУ, НАРВАХ ЛАНУ МЭНЭРА
МИКОЛЬ-ЦАРОТЭНУ, ВЭНА, АЛЬ-ТАЦРИХЭНУ АДОНАЙ
ЭЛОХЭНУ, ЛИДЭ МАТЭНОТ БАСАР ВАДАМ ВЭЛО ЛИДЭ

НАЛЬВААТАМ, ЭЛА ЛЕЯДЭХА НАМЭЛЕА ВЭНАРЭХАВА,
НААШИРА ВЭНАПЭТУХА. ЕНИ РАЦОН ШЭЛО НЭВОШ
БАОЛАМ НАЗЭ, ВЭЛО НИКАЛЕМ ЛЕОЛАМ НАБА,
УМАЛХУТ БЭТ ДАВИД МЭШИХАХ – ТАХАЗЭРЭНА
ЛИМКОМА БИМНЭРА ВЭЯМЭНУ.

В субботу добавляют:

ПХГ РЭЦЭ ВЭНАХАЛИЦЭНУ АДОНаЙ ЭЛОХЭНУ БЭМИЦВОТЭХА
УВМИЦВАТ ЕМ НАШЭВИЙ, НАШАБАТ НАГАДОЛЬ ВЭНАКАДОШ
НАЗЭ, КИ ЕМ ГАДОЛЬ ВЭКАДОШ НУ МИЛЕФАНЭХА, НИШБОТ БО,
ВЭНАНУАХ БО, ВЭНИТЬАНЭГ БО, КЭМИЦВАТ ХУКЭ РЭЦОНАХ,
ВЭАЛЬ ТЭНИ ЦАРА ВЭЯГОН БЭЕМ МЭНУХАТЭНУ, ВЭНАРЬЭНУ
БЭНЭХАМАТ ЦИЕН БИМНЭРА ВЭЯМЭНУ, КИ АТА НУ БААЛЬ
НАНЭХАМОТ. ВЭГАМ ШЭАХАЛЬНУ ВЭШАТИНУ – ХОРБАН БЭТЭХА
НАГАДОЛЬ ВЭНАКАДОШ ЛО ШАХАХНУ, АЛЬ-ТИШКАХЭНУ ЛАНЭЦАХ
ВЭАЛЬ-ТИЗНАХЭНУ ЛААД, КИ ЭЛЬ МЭЛЕХ ГАДОЛЬ ВЭКАДОШ АТА.

*В Рош-ходэш (начало еврейского месяца) и праздники
добавляют:*

13'14'15 ЭЛОХЭНУ ВЭЛОХЭ АВОТЭНУ, ЯАЛЕ ВЭЯВО, ВЭЯГИЯ,
ВЭЕРАЭ, ВЭЕРАЦЭ, ВЭЙИШАМА, ВЭЙИПАКЭД, ВЭЙИЗАХЭР,
ЗИХРОНЭНУ ВЭЗИХРОН АВОТЭНУ, ЗИХРОН ЕРУШАЛАЙИМ ИРАХ,
ВЭЗИХРОН МАШИЯХ БЭН-ДАВИД АВДАХ, ВЭЗИХРОН КОЛЬ-АМЭХА
БЭТ-ЙИСРАЭЛЬ, ЛЕФАНЭХА, ЛИФЛЕТА, ЛЕТОВА, ЛЕХЭН, ЛЕХЭСЭД
УЛЬРАХАМИМ, ЛЕХАЙИМ ТОВИМ УЛЬШАЛОМ, БЭЕМ. . .

В Рош-ходэш: РОШ- ХОДЭШ

В Песах: ХАГ НАМАЦОТ НАЗЭ, БЭЕМ (в Ем-тоо: ТОВ) МИКРА
КОДЭШ

В Шавуот: ХАГ НАШАВУОТ НАЗЭ, БЭЕМ ТОВ МИКРА КОДЭШ

В Рош-ашана: НАЗИКАРОН НАЗЭ, БЭЕМ ТОВ МИКРА КОДЭШ

В Суккот: ХАГ НАСУКОТ НАЗЭ, БЭЕМ (в Ем-тоо: ТОВ) МИКРА
КОДЭШ

В Шмини-Ацэрэт: ШЭМИНИ ХАГ АЦЭРЭТ НАЗЭ, БЭЕМ-ТОВ МИКРА
КОДЭШ

НАЗЭ. ЛЕРАХЭМ БО АЛЭНУ УЛЬНОШИЭНУ ЗОХРЭНУ АДОНАЙ
ЭЛОНЭНУ БО ЛЕТОВА, УФОКДЭНУ ВО ЛИВРАХА, ВЭНОШИЭНУ ВО
ЛЕХАЙИМ ТОВИМ, БИДВАР ЕШУА ВЭРАХАМИМ. ХУС ВЭХОНЭНУ,
ВАХАМОЛЬ ВЭРАХЭМ АЛЭНУ, ВЭНОШИЭНУ, КИ ЭЛЭХА ЭНЭНУ, КИ
ЭЛЬ МЭЛЕХ ХАНУН ВЭРАХУМ АТА.

נבלי וְעִתִּיבָהּ עִירֻשָּׁלַיִם וְיִרְמְיָהוּ
בִּמְחָרָהּ בְּעָמְנוּ. בָּרֹךְ אַתָּה אֲדֹנָי.
בֹּנֵה עִירֻשָּׁלַיִם. (шепотом: АМЭН.)

Тот, кто забыл произнести "Рэцэ..."

в субботу, должен сказать:

ךָיב בָּרֹךְ אַתָּה אֲדֹנָי עֲלֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנָּתַתָּ
שַׁבָּתוֹת לִמְנוּחָהּ לְעַמּוֹת יִשְׂרָאֵל - בְּצֶלְהָבָהּ, לְעֹיֵ
וְעִלְבֵּרֵיט. בָּרֹךְ אַתָּה אֲדֹנָי, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת.

Тот, кто забыл произнести "Яале ээво..."

в Рош-ходэш, должен сказать:

ךָיב בָּרֹךְ שֶׁנָּתַתָּ רֹשׁ הַחֹדֶשׁ לְעַמּוֹת יִשְׂרָאֵל,
לְעִזְרָתָם.

Тот, кто забыл произнести "Рэцэ. . ." и "Яале

ээво..." в субботу, совпадающую

с Рош-ходэш, должен сказать:

ךָיב בָּרֹךְ אַתָּה אֲדֹנָי עֲלֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנָּתַתָּ
שַׁבָּתוֹת לִמְנוּחָהּ לְעַמּוֹת יִשְׂרָאֵל - בְּצֶלְהָבָהּ, לְעֹיֵ
וְעִלְבֵּרֵיט, וְרֹשׁ הַחֹדֶשׁ לְעַמּוֹת יִשְׂרָאֵל, לְעִזְרָתָם. בָּרֹךְ
אַתָּה אֲדֹנָי, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל וְרֹשׁ הַחֹדֶשׁ

Тот, кто забыл произнести "Яале ээво..."

в праздники, должен сказать:

ךָיב בָּרֹךְ שֶׁנָּתַתָּ יָמֵינוּ תוֹבִים לְעַמּוֹת יִשְׂרָאֵל
לְעִזְרָתָם וְלְעִזְרָתָם יְמֵינוּ חַג... (название праздника) נַעֲמֵ
יְמֵינוּ חַג מִקְרָא קֹדֶשׁ. בָּרֹךְ מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל
וְנַעֲמֵנוּ

𐤀𐤁𐤁𐤁 БАРУХ АТА АДОНаЙ ЭЛОHeНУ МЭЛЕХ
HAОЛАМ. (ЛААД) HAЭЛЬ АВИну, МАЛЬКЭну,
АДИРЭну, БОРЕЭну, ГОАЛЭну, КЭДОШЭну КЭДОШ
ЯКОВ, РОЭну РОЭ ЙИСПРАЭЛЬ, HАМЭЛЕХ HАТОВ
ВЭHАМЭТИВ ЛАКОЛЬ, ШЭБЭХОЛЬ-ЕМ ВАЕМ HУ HЭТИВ
ЛАНУ, HУ МЭТИВ ЛАНУ, HУ ЕТИВ ЛАНУ, HУ ГЭМАЛАНУ,
HУ ГОМЭЛЭну HУ ЙИГМЭЛЭну ЛААД – ХЭН ВАХЭСЭД.
ВЭРАХАМИМ, ВЭРЭВАХ ВЭHАЦАЛА, ВЭХОЛЬ-ТОВ.
(Присутствующие отвечают: АМЭН!)

𐤀𐤁𐤁𐤁 HАРАХАМАН HУ ЙИШТАБАХ АЛЬ-КИСЭ
ХЭВОДО. HАРАХАМАН HУ ЙИШТАБАХ
БАШАМАЙИМ УВААРЭЦ. HАРАХАМАН HУ ЙИШТАБАХ
БАну ЛЕДОР ДОРИМ. HАРАХАМАН HУ КЭРЭН ЛЕАМО
ЯРИМ. HАРАХАМАН HУ ЙИТПААР БАну ЛЕНЭЦАХ
HЭЦАХИМ. HАРАХАМАН HУ ЕФАРHЭСЭну-БЭХАВОД
ВЭЛО ВЭВИЗУЙ, БЭНАХАТ ВЭЛО ВЭЦААР, БЭРЭВАХ
ВЭЛО ВЭЦИМЦУМ. HАРАХАМАН HУ ЙИТЭН ШАЛОМ
БЭНЭну. HАРАХАМАН HУ ЙИШЛАХ БЭРАХА, РЭВАХА
ВЭHАЦЛАХА, БЭХОЛЬ-МААСЭ ЯДЭну. HАРАХАМАН HУ
ЯЦЛИЯХ ЭТ-ДЭРАХЭну. HАРАХАМАН HУ ЙИШБОР ОЛЬ
ГАЛУТ МЭHЭРА МЭАЛЬ-ЦАВАРЭну. HАРАХАМАН HУ
ЕЛИХЭну МЭHЭРА КОМЭМИЮТ ЛЕАРЦЭну
HАРАХАМАН HУ ЙИРПАЭну РЭФУА ШЭЛЕМА – РЭФУАТ
HАНЭФЭШ УРФУАТ HАГУФ. HАРАХАМАН HУ ЙИФТАХ

ЛАНУ ЭТ-ЯДО НАРЭХАВА ВЭНАМЭЛЕА. НАРАХАМАН
НУ ЕВАРЭХ КОЛЬ-ЭХАД ВЭЭХАД МИМЭНУ БИШМО
НАГАДОЛЬ, КЭМО ШЭНИТБАРЭХУ АВОТЭНУ –
АВРАНАМ, ЙИЦХАК ВЭЯКОВ – БАКОЛЬ, МИКОЛЬ,
КОЛЬ, КЭН ЕВАРЭХ ОТАНУ ЯХАД БЭРАХА ШЭЛЕМА,
ВЭХЭН ЕНИ РАЦОН ВЭНОМАР АМЭН. НАРАХАМАН НУ
ИФРОС АЛЭНУ СУКАТ ШЭЛОМО.

В субботу: НАРАХАМАН НУ ЯНХИЛЭНУ ОЛАМ ШЭКУЛО
ШАБАТ УМНУХА ЛЕХАЕ НАОЛАМИМ.

В Рош-худэш: НАРАХАМАН НУ ЕХАДЭШ АЛЭНУ ЭТ-
НАХОДЭШ НАЗЭ ЛЕТОВА ВЭЛИВРАХА.

В Рош-нашана: НАРАХАМАН НУ ЕХАДЭШ АЛЭНУ ЭТ-НАШАНА
НАЗОТ ЛЕТОВА ВЭЛИВРАХА.

В Суккот: НАРАХАМАН НУ ЕЗАКЭНУ ЛЕШЭВ БЭСУКАТ
ОРО ШЭЛЬ ЛИВЬЯТАН. НАРАХАМАН НУ
ЯШПИЯ АЛЭНУ ШЭФА КЭДУША ВЭТАНОРА
МИШИВБА УШПИЗИН ИЛАИН КАДИШИН.
ЗЭХУТАМ ТЭНЭ МАГЭН ВЭЦИВА АЛЭНУ.

В Мисидим: НАРАХАМАН НУ ЯГИЭНУ ЛЕМОАДИМ
АХЭРИМ НАБАЙМ ЛИКРАТЭНУ ЛЕШАЛОМ

В Ем-тош: НАРАХАМАН НУ ЯНХИЛЭНУ ЕМ ШЭКУЛО ТОВ
יְדִבְרֶנּוּ НАРАХАМАН НУ ЙИТА ТОРАТО ВЭНАВАТО
БЭЛИБЭНУ, ВЭТИНИЕ ЙИРБАТО АЛЬ-
ПАНЭНУ ЛЕВИЛЬТИ НЭХЭТА. ВЭЙИНЬЮ ХОЛЬ-
МААСЭНУ ЛЕШЭМ ШАМАЙИМ.

Тот, кто находится в гостях, добавляет:

ЇԹԴԴ ԽԱՐԱԽԱՄԱՆ ԽՍ ԵՎԱՐՋՄ ԷՏ-ԽԱՇՍԼՅՈՒՆ ԽԱՅՅ ՇՅԱԽԱԼՆՍ
ԱԼԱՎ. ՎԻՏԱԴՐ ԵՕ ԿՕԼՅ-ՄԱԱԴԱՆՅ ՕԼԱՄ. ՎՅԻՆԻԵ
ԿՅՍՍԼՅԱՆՕ ՇՅԼՅ ԱՎՐԱԽԱՄ ԱՎԻՆՍ, ԿՕԼՅ-ՐԱՅՎ – ՄԻՄՅՆՍ ԵԽԱԼ,
ՎՅԽՕԼՅ-ՇԱՄՅ – ՄԻՄՅՆՍ ԻՆԻՏՅ, ՎՅԱԼՅ-ԵԽՏԱՐ ՄԻՄՅՆՍ ԿՕԼՅ-ԿՍՎ
ԼԱԱԴ ՍԼՅՕԼԵՄՅ ՕԼԱՄԻՄ. ԽԱՐԱԽԱՄԱՆ ԽՍ ԵՎԱՐՋՄ ԷՏ-ԵԱԼԼՅ
ԽԱԵԱԻՏ ԽԱՅՅ ՍՎԱԼԼՅ ԽՏՅԱԴԱ ԽԱՅՕՏ, ԽՍ ՍՎԱՆԱՎ ՎՅԻՏՕ
ՎՅԽՕԼՅ-ԱՏՐ ԼՕ, ԵՅՎԱՆԻՄ ՇՅԻՆԽՅՅՍ ՍՎԻՆԽԱՏԻՄ ՇՅԻՐԵՍ,
ԵԱՐՋՄ ԱԴՕՆԱԻ ԽՅԼՕ ՍՓՕԼՅ ԵԴԱՎ ԿԻՐՇՅ, ՎՅԻՆԻԵՅՍ ՆՅԽԱՏԱՎ
(ՍՆԽԱՏՅՆՍ) ՄՍՇԼԱԽԻՄ ՍԿՐՍԻՄ ԼԱԻՐ, ՎՅԱԼՅ-ԻՆԻՏԱԿՅԿ ԼԵՓԱՆԱՎ
(ՎՅԼՕ ԼԵՓԱՆՅՆՍ) ՇՍՄ ԴՅՎԱՐ ԽՅՏ ՎՅՆԻՐԽՍՐ ԱՎՕՆ, ՏԱՏ ՎՅՏԱՄՅՅԽ
ԿՕԼՅ-ԽԱԵՄԻՄ, ԵՅՕՏՐ ՎՅԽԱՎՕԴ. ՄՅԱՏԱ ՎՅԱԴ ՕԼԱՄ. ԼՕ ԵՎՕՏ
ԵԱՕԼԱՄ ԽԱՅՅ ՎՅԼՕ ԻՆԿԱԼԵՄ ԼԵՕԼԱՄ ԽԱԵԱ. ԱՄՅՆ ԿՅՆ ԵՆԻ ՐԱՇՕՆ.

На трапезе “Бэрит-мила” добавляют:

ЇԹԴԴ ԽԱՐԱԽԱՄԱՆ ԽՍ ԵՎԱՐՋՄ ԷՏ ԵԱԼԼՅ ԽԱԵԱԻՏ ԽԱՅՅ – ԱՎԻ
ԽԱԵՅՆ. ԽՍ ՎՅԻՏՕ ԽԱԵԼԵԴՅՏ, ՄՅԱՏԱ ՎՅԱԴ ՕԼԱՄ
ԽԱՐԱԽԱՄԱՆ ԽՍ ԵՎԱՐՋՄ ԷՏ-ԽԱԵԼՅԴ ԽԱՆՕԼԱԴ, ՍԽՏՅՄ ՇՅՅԻԿԱՆՍ
ԽԱԿԱԴՕՏ ԵԱՐՍԽ-ԽՍ ԼԵՄԻԼԱ, ԿԱԽ ԵՅԱԿՅՆՍ ԼԵՆԻԿԱՆՅՏ ԼԵՏՐԱ
ՍԼՅԽՍԼԱ, ՍԼՅՄԻՇՎՕՏ, ՍԼՅՄԱՏՏԻՄ ՏՕՎԻՄ, ՎՅԽՅՆ ԵՆԻ ՐԱՇՕՆ
ՎՅՆՕՄԱՐ ԱՄՅՆ. ԽԱՐԱԽԱՄԱՆ ԽՍ ԵՎԱՐՋՄ ԷՏ-ՄԱԼԼԱՏ ԽՏԱՆԴԱԽ
ՎՅԽԱՄՕՆՅԼՅ ՍՏՅԱՐ ԽԱՄԻՏԱԴՅԼԻՄ ԵԱՄԻՇՎԱ, ՆՅՄ ՎՅԽՕԼՅ-
ԱՏՐ ԼԱՆՅՄ.

*На трапезе в присутствии жениха и невесты
добавляют:*

ЇԹԴԴ ԽԱՐԱԽԱՄԱՆ ԽՍ ԵՎԱՐՋՄ ԷՏ-ՆՅԽԱՏԱՆ ՎՅԽԱԿԱԼԱ ԵՅՎԱՆԻՄ
ՅՅԽԱՐԻՄ ԼԱԱՎՕԴԱՏՕ ԻՆԵԵԱՐԱԽ. ԽԱՐԱԽԱՄԱՆ ԽՍ ԵՎԱՐՋՄ
ԷՏ-ԿՕԼՅ ԽԱՄՏԱԵԻՆ ԵԱՇՍԼՅՈՒՆ ԽԱՅՅ, ՎՅԻՏՅՆ-ԼԱՆՍ ԽԱԿԱԴՕՏ
ԵԱՐՍԽ-ԽՍ ՄԻՏՅԱԼՕՏ ԼԻԵՅՆՍ ԼԵՏՕՎԱ ԼԱԱՎՕԴԱՏՕ.

ЇԹԴԴ ԽԱՐԱԽԱՄԱՆ ԽՍ ԵԽԱԵՆՍ ՎԻՅԱԿՅՆՍ
ՎԻԿԱՐՅՎՅՆՍ ԼԻՄՕՏ ԽԱՄԱՏԻԽԽ
ՍԼՅՎԻՆՅԱՆ ԵՅՏ ԽԱՄԻԿԴԱՏ, ՍԼՅԽԱԵ ԽԱՕԼԱՄ ԽԱԵԱ

МАГДИЛЬ (в субботу, в Рош-ходэш, в Ём-тов и в Холь-
хамозд говорят: МИГДОЛЬ) ЕШУОТ МАЛЬКО, ВЗОСЭ-
ХЭСЭД ЛИМШИХО – ПЕДАВИД УЛЬЗАРЪО АД-ОЛАМ.
КЭФИРИМ РАШУ ВЭРАЭВУ, ВЭДОРЭШЭ АДОНАЙ ПО-
ЯХСЭРУ ХОЛЬ-ТОВ. НААР НАЙТИ, ГАМ-ЗАКАНТИ.
ВЭЛО-РАЙТИ ЦАДИК НЭЭЗАВ ВЭЗАРЪО МЭВАКЭШ-
ЛАХЭМ. КОЛЬ-НАЕМ ХОНЭН УМАЛЬВЭ, ВЭЗАРЪО
ЛИВРАХА. МА-ШЭАХАЛЬНУ ЙИНЪЕ ЛЕСОВЪА, УМА-
ШЭШАТИНУ ЙИНЪЕ ЛИРФУА, УМА ШЭНОТАРНУ
ЙИНЪЕ ЛИВРАХА. КЭДИХТИВ: ВАЙИТЭН ЛИФНЭНЭМ.
ВАЕХЭЛУ ВАЕТИРУ КИДВАР АДОНАЙ. БЭРУХИМ
АТЭМ ЛАДОНАЙ, ОСЭ ШАМАЙИМ ВААРЭЦ. БАРУХ
НАГЭВЭР АШЭР ЙИВТАХ БАДОНАЙ, ВЭНАЯ АДОНАЙ
МИВТАХО. АДОНАЙ ОЗ ЛЕАМО ЙИТЭН, АДОНАЙ
ЕВАРЭХ ЭТ-АМО ВАШАЛОМ. ОСЭ ШАЛОМ
БИМРОМАВ, НУ БЭРАХАМАВ ЯАСЭ ШАЛОМ АЛЭНУ
ВЭАЛЬ-КОЛЬ-АМО ЙИСРАЭЛЬ, ВЭИМРУ АМЭН.

БИРКАТ hАМАЗОН **(сокр. перевод)**

Благословен Ты, Господь, Бог наш, Царь вселенной, который даёт пищу всему миру.

В Своей милости, любви и сострадании Он даёт пищу всему живому, ибо милость Его вечна. И по Его великой доброте у нас не было недостатка в еде и пусть не будет никогда; потому что ради Имени Своего великого Он питает и обеспечивает всех и творит добро каждому, и заботится о пропитании для всех творений Своих, которых создал. Благословен Ты, Господь, питающий все.

Благодарим Тебя, Господь, Бог наш, за то, что Ты дал нашим отцам в наследственный удел землю желанную, прекрасную и просторную. За то, что Ты вывел нас из земли Египетской и освободил нас из дома рабства, и запечатлел на нашем теле знак союза с Тобой. И за Тору Твою, которой Ты обучаешь нас; и за Законы, которые Ты поведал нам; за то, что даёшь нам жизнь, даёшь нам еду и поддерживаешь и обеспечиваешь нас.

И за всё это, Господь, Бог наш, мы благодарим Тебя и благословляем Имя Твоё, как сказано: “Будешь ты есть и насытишься, и благословлять будешь Господа, Бога твоего, за прекрасную землю, которую дал Он тебе”. Благословен Ты, Господь, за землю и за пищу.

Сжался, Господь, над нами и над Израилем, народом Твоим, и над Иерусалимом, городом Твоим, и над Сионом, местом обитания Твоей славы, и над Храмом, великим и святым, который называется по Имени Твоему. Отец наш, будь нашим пастырем, поддерживай нас, питай нас, обеспечивай нас, без промедления облегчи наши страдания. Чтобы не нуждались мы в благодеяниях и одолжениях людских, но - только в Твоей руке, полной, открытой, святой и щедрой, и не будем мы опозоренны. И не смутимся никогда. И царствование Давида, помазанника Твоего, возврати скорее, в наши дни.

В субботу:

Укрепи нас, Господь, Бог наш, в выполнении Твоих заповедей. И в заповеди субботы. Ибо этот день велик и свят перед Тобой, чтобы проводить его в покое и отдыхе, согласно Твоей заповеди. И дай нам узреть, Господь, Бог наш, утешение Сиона, города Твоего, вскоре, в наши дни. И когда мы едим, и когда мы пьем, не забудем, что разрушен Твой дом, великий и святой. И никогда Ты не забудешь нас, и никогда не оставишь нас, ибо ты Царь царей, великий и святой.

И отстрой Иерусалаим, город Твой, вскоре, в наши дни. Благословен Ты, Господь, строящий Иерусалаим.

Благословен Ты, господь, Бог наш, Царь вселенной, Отец наш, Царь наш, Всемогуший Создатель наш, Избавитель, Святой Якова, Пастырь Израиля; Царь благой и дарующий благо всем. Во всякий день Он делает, Он делал, Он будет делать нам благо; Он воздавал, воздаёт и будет воздавать нам во веки вечные - в милосердии и сострадании, в любви и благосклонности, в спасении и избавлении, благословении и поддержки ради жизни и мира и всякого блага; и ни в каком благе у нас не будет недостатка.

Милосердный, Он прославлен на престоле Своём; Милосердный, прославлен Он на небе и на земле; Милосердный, да будет Он восхваляем всеми поколениями и прославляем среди нас всегда и навечно. Милосердный, Он пошлёт нам всё для достойного существования, для успокоения, а не для беды; Милосердный, Он установит мир между нами.

Милосердный, Он пошлёт нам благословение для достатка и успеха во всех наших деяниях.

Милосердный, Он даст удачу на наших дорогах.

Милосердный, Он снимет ярмо галута с нашей шеи. Милосердный, Он поднимет нас к возвращению в нашу страну.

Милосердный, Он даст нам полное излечение, излечение души и излечение тела. Милосердный, Он раскроет для нас свои полные ладони.

Милосердный, Он благословит каждого из нас Своим великим Именем, как благословил наших отцов, Авраама, Ицхака и Яакова; Благословит всех нас одним полным благословением.

Да будет на то Его воля и скажем: Амен!

Милосердный, Он удостоит нас дожить до времён Машияха и жить в мире грядущем. Взрастит избавление царства Своего и явит милость помазаннику Своему, Давиду, и потомству его навеки.

Отрицающие зло и жаждущие Бога не будут испытывать недостатка.

Был я юным и состарился и не видел праведника оставленного и потомков его в поисках хлеба.

Всё, что мы ели, пусть нас насытит и что пили - излечит, а что дозволено, да будет благословенным, как сказано: "...И дал им, и поели от разрешённого по слову Господа".

Благословенны вы Господом, создавшим небо и землю. Благословен человек, полагающийся на Него. Да будет Господь его надеждой! Господь даёт мощь Своему народу, Господь благословляет Свой народ для мира.

Устанавливающий мир в своих высотах, Он пошлёт мир нам и всему Израилю, и скажем: Амен!

צדוק הדין

הגנוג שאמר אחר מהקהל לפני האבלים "צדוק הדין". כל יום מסכעת הימים טל אכלות. לאחר תפלת שחרית ויש נודעים גם בערב אחר מנחה. ועומדים בעת אמירת "צדוק הדין". וביום שאין בו תחנון, אין אומרים "צדוק הדין". כי אם בפני תלמיד חכם שנפטר, וכן כלילה אין אומרים "צדוק הדין" כלל והגוסס והחולי חלק "ניח שולח" וי 10 וי 1, ואמר שאומרים "צדוק הדין" אומרים השכבה, ופסוקי "בלע רבוע לנצח" וכו'.

צדיק אתה יהוה. וישר משפטיך. צדיק יהוה בכל דרכיו. וחסיד בכל מעשיו: צדקתך צדק לעולם. ותורתך אמת: משפטי יהוה אמת. צדקו יחדו: כאשר דבר מלך שלטון. ומי יאמר לו מה תעשה: והוא באחד ומי ישיבנו. ונפשו אותה ויעש: הצור חמים פעלו. כי כל דרכיו משפט. אל אמונה ואין עול. צדיק וישר הוא: דין האמת שפט צדק ואמת. ברוד דין האמת כי כל משפטיו צדק ואמת. ואומרים השכבה בנוסח זה הקצר. ואם אומר לאשה יאמר כלשון נקבה.

המרחם על כל בריותיו הוא יחוס ויחמל וירחם על נפש רוח ונשמה של (פלוני בן פלונית). רוח יהוה תניחנו בגן עדן. הוא וכל בני ישראל השוכבים עמו בכלל הרחמים והסליחות. וכן יהי רצון ונאמר אמן. ואחר כך יאמרו פסוקים אלו:

בלע הפות לנצח. ומתה אדני אלהים דמעה מעל כל פנים. ותרפת עמו יסיר מעל כל הארץ. כי יהוה דבר: יחיו מתיה. נבלתי יקומון. הקיצו ורגני שנגי עפר. כי טל אורת טלך. וארץ רפאים תפיל: והוא רחום יכפר עון ולא ישתית. והרבה להשיב אפו. ולא יעיר כל חמתו: ובירושלם תגחמו:

ЦИДУК ЊАДИН

Утешение скорбящего

В течение 7 дней траура один из присутствующих в доме скорбящих произносит:

Р'ЪХ ЦАДІК АТА АДОНаЙ, ВЭЯШАР МИШПАТЭХА. ЦАДІК
АДОНаЙ БЭХОЛЬ-ДЭРАХАВ, ВЭХАСІД БЭХОЛЬ-
МЛАСАВ ЦИДКАТЭХА ЦЭДЭК ЛЕОЛАМ, ВЭТОРАТЭХА
ЭМЭТ. МИШПЭТЭ-АДОНаЙ ЭМЭТ, ЦАДЭКУ ЯХДАВ. БААШЭР
ДЭВАР-МЭЛЕХ ШИЛЬТОН, УМІ ЕМАР-ЛО МА-ТААСЭ. ВЭНУ
ВЭЭХАД УМІ ЕШИВЭНУ, ВЭНАФШО ИВЭТА ВАЯАС. ЊАЦУР
ТАМІМ ПАЛО, КИ ХОЛЬ-ДЭРАХАВ МИШПАТ, ЭЛЬ ЭМУНА
ВЭЭН АВЭЛЬ, ЦАДІК ВЭЯШАР НУ. ДАЯН ЊАЗМЭТ, ШОФЭТ
ЦЭДЭК ВЭЭМЭТ. БАРУХ ДАЯН ЊАЗМЭТ, КИ ХОЛЬ-
МИШПАТАВ ЦЭДЭК ВЭЭМЭТ.

БЛЪЛ ЊАМЭРАХЭМ АЛЬ КОЛЬ-БЭРИЕТАВ, НУ ЯХУС
ВЭЯХМОЛЬ ВИРАХЭМ АЛЬ НЭФЭШ РУАХ УНШАМА
ШЭЛЬ (произносят кля) РУАХ АДОНаЙ ТЭНИХЭНУ БЭГАН
ЭДЭН, НУ ВЭХОЛЬ БЭНЭ ЙИСРАЭЛЬ ЊАШОХЭВІМ ИМО
БИХЛАЛЬ ЊАРАХАМІМ ВЭЊАСЭЛИХОТ, ВЭХЭН ЕЊ РАЦОН
ВЭНОМАР АМЭН.

У'ЪЗ БИЛА ЊАМАВЭТ ЛАНЭЦАХ, УМАХА АДОНаЙ ЭЛОЊІМ
ДИМЪА МЭАЛЬ КОЛЬ-ПАЊІМ, ВЭХЭРПАТ АМО ЯСІР
МЭАЛЬ КОЛЬ-ЊААРЭЦ, КИ АДОНаЙ ДИБЭР. ЙИХЮ МЭТЭХА,
НЭВЭЛАТИ ЕКУМУН, ЊАКІЦУ ВЭРАНЭНУ ШОХЭНЭ АФАР, КИ
ТАЛЬ ОРОТ ТАЛЭХА, ВААРЭЦ РЭФАІМ ТАПІЛЬ. ВЭНУ РАХУМ
ЕХАПЭР АВОН ВЭЛО-ЯШХІТ, ВЭЊИРБА ЛЕЊАШИВ АПО,
ВЭЛО-ЯІР КОЛЬ-ХАМАТО. УВИРУШАЛАЙІМ ТЭНУХАМУ.

השכבה לאיש

טוב שם משמן טוב ויזם המות מיום הולדו: סוף דבר הכל נשכח
את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כירה כל האדם: יעלו חסידים
בקבוד ירננו על משכבותם:

מנוחה נכונה, בישיבה עליונה, במעלת קדושים וטהורים, בזהר הקדוש
מאירים ומוהירים. וחלדן עצמים, וכפרת אשמים, והרחקת פשע, והקדשה
ישע, והמלה ותענית, מלפני שוכן מעונה, וחלקא קבא, לחיי העולם הבא.
שם תרא מנת ומחיצת וישיבת נפש השם הטוב המיוחד (פלוגי בן פלוגית)
רוח ה' תעידנו בגן עדן, דאיתפסר מן עלמא דדין כרשת אלהא קאריה
שמיא וארשא. סלך סלכי המלכים ברחמי ירחם עליו ורחם ויחטול גליו.
סלך סלכי המלכים ברחמי יסתירנו בצל כנפי וקשר אהלו לחזות
בנוגים יהוה ארחמי ולבקר בהיקלו. ולקח המין נעמידה, ומגדל עדניו
ישקרו, ויצרור בצרור החיים נשקטו, וישים קבוד מעלתו, יהוה ארחמי
הוא נחלתו. וילוו אליו השלום ועל משכבו יהיה שלום, כדכריב יבוא
שלום ינחו על משכבותם הלך נבחו, הוא וכל בני ישראל השוכבים עמו
בכלל הרחמים והפליחות, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

השכבה לאשה

אשת חיל מי ימצא ורחק מפגינים מברכה שגר החן והגל היפי, אשה
יראה יהוה ארחמי היא תתהלל: הערלה ספרי ירה והלולה בשקרים
סעשית:

המנא דרחמנותא די ליה היא ובמיסריה אהבראו גלמיא, עלמא דדין
ועלמא דאחי, וגנו ביה צדקת ותכדנזיה דעבדן דעוניה

השכבות

ובמיסריה וביקרריה ובתוקפיה יאמר לְסִיעַל קְדָמוֹהִי דוֹכְרֵן נִפְטָה אִשָּׁה
הַבְּבוּדָה וְהַעֲנוּגָה וְהַעֲכָבֶדֶת סָרַת (פלוגית בת פלוגית) רוּחַ הַ הַנִּיחָנָה
בְּנֵן עֲדֵן, דָּאֵת־פָּסָרַת מִן עֲלָמָה הָדִין כְּרַעוֹת אֱלֹהָא סָאֲרִיה שְׁמִיא וְאַרְעָא.
הַסֵּלֶךְ בְּרַחֲסֵי יָחוּם וְיַחֲמוּל עֲלֶיהָ, וְיִלּוּה אֱלִיהָ הַשְּׁלוֹם וְעַל מַשְׁכְּבָהּ יִהְיֶה
שְׁלוֹם, כְּרַחֲטִיב יָבוֹא שְׁלוֹם יְנוּחַ עַל-מַשְׁכְּבוֹתֵהּ הַלֵּךְ נִכְרֵוּ, הִיא וְכָל
בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבוֹת עִמָּה בְּכָלֵל הַרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת, וְכֵן יִהְיֶה רַצּוֹן
וְנֹאמַר אָמֵן:

КАДИШ ЯТОМ

יתגדל יִיטְגַּדָּל וְיִיטְקַדָּשׁ שְׁמֵךְ רַבָּא. (אִמְנֵן) בְּאֵלְמָא דִּי-
בְּרָא חִירְבּוּתָא. בְּזַמְלִיחַ מַלְחֻתָא, בְּזַצְמָחַ פּוּרְקָנָא,
בִּיקָרְבָּא מְשִׁיחָא. (אִמְנֵן) בְּזַחֲעֻחֹן, וּבְזַעֲמֻחֹן, וּבְזַחֲעֻ דְּזַחֲוֹל-
בְּזַת-יִיסְרָאֵל, בְּאֵלְגַּלְא וּבִזְמַנְהִי קַרִּיב, בְּזִימְרֵי אִמְנֵן. (אִמְנֵן)
עֵינֵי שְׁמֵךְ רַבָּא מְזַבְרָח לַעֲלָמַי לַעֲלָמָא אֱלִמָּא יִיטְבָּרָח,
וְיִיטְשָׁבָח, וְיִיטְפָּאֵר, וְיִיטְרֻמָּא, וְיִיטְנַסֵּי,
וְיִיטְקַדָּשׁ, וְיִיטְבָּלֵי וְיִיטְכָּלֵל, שְׁמֵךְ דְּזַקֻּדְשָׁא בְּזִרְיָ-
חַ. (אִמְנֵן) לַעֲלָמִי מִינֵי כּוֹל-בִּירְחָתָא שִׁירָתָא, תִּישְׁבְּחָתָא
וְזַנְחָמָתָא, דְּאִמִּירָנִי בְּאֵלְמָא, בְּזִימְרֵי אִמְנֵן. (אִמְנֵן)

מְהֵרָה עֵינֵי שְׁלָמָא רַבָּא מִינֵי שְׁמָא, חַיִּימַי וְזַסָּבָא, וִישׁוּא
וְזַנְחָמָא, וְזַשְׁזָבָא, וְזַפּוּא וְזַגּוּלָא, וְזַלִּיחָא וְזַחֲפָרָא,
וְזַרְזָבָא וְזַנְחָלָא, לָאֵנוּ וְזַלִּיחָא אִמְנֵן-יִיסְרָאֵל, בְּזִימְרֵי
אִמְנֵן. (אִמְנֵן)

מְהֵרָה וְזַשְׁלָמָא בִּימְרֻמָּא, חַיִּימַי וְזַחֲפָרָא וְזַלִּיחָא
וְזַנְחָמָא, וְזַלִּיחָא-כּוֹל-אִמְנֵן יִיסְרָאֵל, בְּזִימְרֵי אִמְנֵן (אִמְנֵן)

קדיש יתום

יְתַנְּדֵל וַיְתַקְדֵּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּא. אַמֵּן נַאמְתָּהּ בְּעֶלְמָא דִּי בְרָא
כְּרַעוּתִיהּ וַיְמַלִּיךְ מַלְכוּתִיהּ וַיַּצְמַח פְּרָקְיִיהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהּ.
אַמֵּן נַאמְתָּהּ וְכֵן חַי רַחוּם בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעִנְיָא וּבְזִמְנָן קָרִיב וְאַמְרוּ אֲמֵן. אַמֵּן נַאמְתָּהּ וְכֵן חַי רַחוּם יְהֵא שְׁמִיהּ
רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא לְעָלְמֵי עָלְמַי יְתַבְּרַךְ. וַיִּשְׁתַּבַּח. וַיְתַפְּאֵר.
וַיְתַרְוֶם. וַיְתַנַּשֵּׂא. וַיְתַהַדֵּר. וַיְתַעַלֶּה. וַיְתַהַלֵּל שְׁמִיהּ דְּקָדְשָׁא
בְּרִידָהּ הוּא. אַמֵּן נַאמְתָּהּ. לְעִילָא מִן כָּל-בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא
וְנַחֲמָתָא. דְּאַסִּירִין בְּעֶלְמָא וְאַמְרוּ אֲמֵן. אַמֵּן נַאמְתָּהּ.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא. חַיִּים וְשָׁבַע וַיְשׁוּעָה וְנַחֲמָה
וְשִׁינְיָא וְרַפּוּאָה וְנִאֲלָה וְסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרוּחַ וְהַצְלָה.
לָנוּ וּלְכָל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאַמְרוּ אֲמֵן. אַמֵּן נַאמְתָּהּ וְכֵן חַי רַחוּם.

עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוּסֵיו. הוּא בְּרַחֲמֵיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ. וְעַל
כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאַמְרוּ אֲמֵן. אַמֵּן נַאמְתָּהּ וְכֵן חַי רַחוּם.

Да возвысится и освятится великое Имя Его.

Амен!

В мире, который в будущем будет обновлен, где Он воскресит мертвых и поднимет их на вечную жизнь, и отстроит город Иерусалаим, и восстановит в нем Храм, и искоренит с земли служение идолам, и вернет служение Небесам на место свое; и будет Он, Святой и Благословенный, обитать там в царстве Своем и в великолепии Своем, при жизни нашей и в наши дни, и при жизни всего дома Израиля, в ближайшее время.

И скажем: Амен!

Да будет Имя Его великое благословенно вечно во веки веков!

Амен!

Да будет благословенно, возвышенно, превознесено, возвеличено и прославлено Имя Святого, благословен Он выше всевозможных благословений и песнопений, восхвалений и утешений, произносимых в мире.

И скажем: Амен!

Да пребудет с небес великий мир и жизнь нам и всему народу Израиля,

И скажем: Амен!

Устанавливающий мир в высотах Своих, Благословенный, Он пошлет мир нам и всему народу Израиля.

И скажем: Амен!

СОДЕРЖАНИЕ

1. Сопровождение похорон.....	3
2. Тайна смерти.....	5
3. Обряд похорон и захоронение.....	7
4. Кадиш “Дэ-һу атид”	16
5. Кадиш “Аль Исраэль”	18
6. һашкава с транскрипцией.....	21
7. Изучение Мишны.....	25
8. ”Альфа-Бета”	105
9. Мишна “Микваот”	131
10. Трапеза сочувствия. “Биркат һамазон” после похорон.....	134
11. В течение семидней траура.....	141
12. Что читают евреи “Красной Слободы”	150
13. Благословения до и после еды.....	158
14. Цидук һа-дин.....	184
15. Полная һашкава.....	186
16. ”Кадиш Ятом”	188

עילוי נשמות